

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

**Befolkningens holdninger til fiskeriets rolle i det grønlandske samfund / Aalisarnerup
Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pingaassusaa pillugu kalaallit isumaat**

Rapport til grønlandske borgere og interessenter i fiskeriet. Resultater af forskningsprojekt finansieret af Grønlands Selvstyres midler til forskningsfremme / KALAALLIT NUNAANNI SOQUTIGISAQAQATIGIINNUT NALUNAARUSIAQ. ILISIMATUSARNERUP NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT ILISIMATUSARNERMI SIUARSAANERMI ANINGAASAATAANNIT ANINGAASALIIFFIGINEQARSIMASOQ

Jacobsen, Rikke Becker

Publication date:
2017

Document Version
Anden version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Jacobsen, R. B. (2017). *Befolkningens holdninger til fiskeriets rolle i det grønlandske samfund / Aalisarnerup Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pingaassusaa pillugu kalaallit isumaat: Rapport til grønlandske borgere og interessenter i fiskeriet. Resultater af forskningsprojekt finansieret af Grønlands Selvstyres midler til forskningsfremme / KALAALLIT NUNAANNI SOQUTIGISAQAQATIGIINNUT NALUNAARUSIAQ. ILISIMATUSARNERUP NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT ILISIMATUSARNERMI SIUARSAANERMI ANINGAASAATAANNIT ANINGAASALIIFFIGINEQARSIMASOQ*. Aalborg Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

KALAALLIT NUNAANNI SOQUTIGISAQAQATIGIINNUT NALUNAARUSIAQ. ILISIMATUSARNERUP
NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT ILISIMATUSARNERMIK SIUARSAANERMI
ANINGAASAATAANNIT ANINGAASALIIFFIGINEQARSIMASOQ

Aalisarnerup Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pingaassusaa pillugu kalaallit isumaat

Rikke Becker Jacobsen, Ålborg Universitet 2017.

Nalunaarusiaq una nuna tamakkerlugu, oqarasuaatikkut apersuinermi immersugassaq atorlugu misissuinerup Kalaallit Nunaanni ukioq 2016 ingerlanneqarsimasup inernerinik saqqummersitsivoq. Tassani Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit amerlanerit oqaaseqaatit arlallit, assigiinngitsunik oqariartuutillit aamma Kalaallit Nunaata aalisarnermut politikkiani akulikitsumik eqqarsaatigisassat imminnut unammisut pillugu oqariartuutillit isumaqatiginerlugit nalilersuiffigisimavaat. Misissuinermi inernerit paatsuugassaanninnerpaat ersersitsipput, Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut amerlanernut immikkut ittumik pingaaruteqartorujussuusoq kalaallit nammineq atugassaminnik aalisarnissamut periarfissaqartuarnissaat, aningaasarsiuutigalugu aalisarnerup Kalaallit Nunaanni suliffissanik pilersitsinissaa, aalisarnerup kalaallinit ingerlanneqarnissaa aamma Royal Greenlandip inuiaqatigiinnit kalaallinit pigineqarnissaa pingaartuusoq. Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut amerlanernut aamma annertuumik pingaaruteqarpoq ilisimassallugu, kikkut aalisarnermut akuersissutinik tunineqarnersut aamma sooq. Akerlerineqarpoq Kalaallit Nunaanni kikkut tamarmik aningaasarsiuutigalugu aalisarnermi akuersissutinik aalisarnissaat, kisianni tapersersorneqarpoq nunami aalisarnissamut akuersissutinik tunniussinerup siammarsimasuunissaa taamaalilluni Kalaallit Nunaanni illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik siunissami aalisarnissamut periarfissaqatigullugit. Naggataatigut minnerunngitsumik malunnaatilimmik akkerlerineqarpoq aalisartut amerlassusaata ikilineqarnissaat aalisarnissamut akuersissutit annertunerusut aalisartunut ataasiakkaanut aamma suliffeqarfinnut tunniunneqarnissaat siunertaralugu.

Befolkningens holdninger til fiskeriets rolle i det grønlandske samfund

Rikke Becker Jacobsen, Ålborg Universitet 2017

Denne rapport præsenterer resultaterne af en landsdækkende, telefonisk spørgeskemaundersøgelse foretaget i vinteren 2016. Her har et bredt udsnit af befolkningen (689 personer) vurderet hvorvidt de er enige i en række udsagn, som udtrykker forskellige og ofte konkurrerende hensyn i Grønlands fiskeripolitik. Undersøgelsen mest entydige resultater viser, at det især er meget vigtigt for befolkningen at man altid har adgang til fiskeri til eget forbrug, at det kommercielle fiskeri skaber arbejdspladser i Grønland, at fiskeriet udføres af grønlændere samt at Royal Greenland ejes af det grønlandske samfund. Det er ligeledes meget vigtigt for den bredere befolkning at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor. Der er modstand mod at lade alle forsørge sig selv igennem fiskeriet, men der er støtte til at sikre en geografisk spredning i adgangen til fiskekvoter så alle byer og bygder har adgang til fiskeri fremtiden. Sidst men ikke mindst er der markant modstand mod at reducere antallet af fiskere med henblik på at skabe mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber.

Qujanaq

Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit taakku 689-it (kinaassutsiminik isertuisut) annertuumik qujanarfigineqarput, apersuinermi immersugassaq atorlugu misissuinermut peqaataaniarlutik aalajangersimasut (januaari – februaari 2016), taakku nalunaarusiamut uunga tunngaviupput: Qujanarujussuaq apeqqutit akinissaannut piffissaqarsimagassi – ilissi peqataasimanngikkussi misissuineq manna iluatsissimanavianngimmat.

Taamatut, HS analyse aamma siunnersuinermit oqarasuaatikkullu nalinginnarnik apersuinerup naammassineqarneranut sulisut peqataasut tamaasa annertuumik qujanarfigineqarput.

Misissuinerup ilusilersornerani Royal Greenlandimit, Sulisitsisunit aamma KNAPK-mit oqaaseqaatit pingaartut iluaqutaasimapput. Suliffeqarfimmi kattuffinnilu sulisut peqataasut annertuumik qujanarfigineqarput, suliniutip aallarnersaataasumik oqallisigineranut aamma apersuinermi immersugassamut allaqqitassiamut siullermut oqaaseqaatinut piffissalersimasunut.

Taamatut, ilisimatusarnerup attaveqanngitsup matuma aningaasaliiffigineqarneranut 'Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat ilisimatusarnermi siuarsaanermut aningaasaataannit' Pinngortitaleriffimmit aqunneqartumit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat annertuumik qujanarfigineqarput.

Neriuppunga, innuttaasut, aalisarnermi peqatigiiffiit kattuffiillu aamma Kalaallit Nunaanni aalajangiisartut misissuineq soqutiginaartutut naleqquttutullu tigussagaat. Apeqqutit, oqaaseqaatit aamma/imaluunniit misissuinerup inernerit pillugit suut tamaasa ilanngullugit naliliinerit perusunneqarput:

Mail: rbj@ifm.aau.dk

Oqarasuaat: +45 99408026

Paasiniaaqqissaarnerit aamma inernerit pillugit naliliinerit nalunaarusiami ilanngunneqarsimasut suliarineqarsimapput nalunaarusiortumit, Rikke Becker Jacobsen-imit, taamaammat Aalborg Universitet imaluunniit qulaani taaneqartut peqatigiiffiit kattuffiillu/suliffeqarfiit arlaat sinnerlugit oqaaseqaataanngillat. Anguniarneqarsimapput illersorneqarsinnaasumik paasiniaaqqissaarneq aamma inernerit pillugit naliliinerit naleqquttut, kisianni misissuinermi kukkunerusinnaasunut aamma amigaataasinnaasunut akisussaaffik tamarmi ataani atsiortumiippoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Rikke Becker Jacobsen

Aalborg Universitetimi ilisimatusarteq – Innovative Fisheries Management
Ilisimatusarteq Kalaallit Nunaanni Silap Pissusianik Ilisimatusarfimmut attuumassutilik

Tak

Der rettes en meget stor tak til de 689 anonyme borgere, som valgte at deltage i den telefoniske rundspørge (januar-februar 2016), der ligger til grund for denne rapport. Tusind tak fordi I tog jer tiden til at svare på spørgsmålene - uden jeres hjælp var denne undersøgelse aldrig blevet til noget.

Der rettes ligeledes stor tak til HS analyse og alle de involverede medarbejdere for rådgivning og gennemførelse af den telefoniske rundspørge.

Undersøgelsens design har haft gavn af værdifulde kommentarer fra ressourcepersoner i Royal Greenland, Grønlands Erhverv og KNAPK. Der rettes en meget stor tak til de involverede personer i disse organisationer, som tog sig tid til indledende drøftelser af projektet og til at give kommentar på det første udkast til spørgeskemaet.

Tusind tak til Greenland Consulting Service – Translations for professionel og meget hjælpsom assistance med den grønlandske oversættelsen af resumeet.

Sidst men ikke mindst ønsker jeg at rette en stor tak til det Grønlandske Selvstyre for finansieringen af denne uafhængige forskning igennem 'Grønlands Selvstyres midler til forskningsfremme' administreret af Grønlands Naturinstitut.

Jeg håber at borgere, fiskeriets organisationer og beslutningstagere i Grønland vil finde undersøgelsen interessant og relevant. Spørgsmål, kommentarer og nye perspektiver på undersøgelsen emner modtages meget gerne:

Mail: rjb@ifm.aau.dk
Telefon: +45 99408026

De analyser og perspektiver der indgår i rapporten er foretaget af undertegnede og repræsenterer hverken Aalborg Universitet eller nogle af de ovennævnte organisationer. Der er tilstræbt en forsvarlig analyse og relevant perspektivering, men ansvaret for eventuelle fejl og mangler i undersøgelsen tilfalder alene undertegnede.

Med Venlig Hilsen

Rikke Becker Jacobsen

Post doc. ved Innovative Fisheries Management – an Aalborg University Centre og
affilieret forsker ved Grønlands Klimaforskningscenter

Indhold

1. EQIKKAANEQ.....	5
1.1 Tunuliaqut	5
1.2 Misissuinerup pingaarnertut inerneri.....	9
1.3 Suut tamaasa ilanngullugit naliliineq	13
1. RESUME	15
1.1 Baggrund.....	15
1.2 Undersøgelsens hovedresultater	18
1.3 Perspektiv	21
2. UNDERSØGELSENS METODE	23
2.1 Hvilke spørgsmål indgår i undersøgelsen og hvorfor?	23
2.2 Hvis holdninger er repræsenteret i den endelige undersøgelse?	24
2.3 Analysestrategi	27
3. RESULTATER	29
3.1 Fiskeripolitikens indflydelse	30
3.2 Placeringen af forvaltningsansvaret	36
3.3 Fiskekvoter og viden	41
3.4 Store selskaber	46
3.5 Profit og beskatning	50
3.6 Arbejdspladser	54
3.7 Adgang til fiskeri og fordeling af kvoter	63
3.8 Selvstændighed eller levevis?	78
4. KONKLUSION	84
5. UNDERSØGELSENS PERSPEKTIV	84

SPØRGESKEMAET.....	87
LITTERATUR.....	92

1. Eqikkaaneq

1.1 Tunuliaqut

Eqqartorneqakkajuttarpoq Kalaallit Nunaanni aalisarnermut 'naleqqussaaneq'. Aalisakkat isumalluutit allanngorarnerannut naleqqussaaneq; silamut silallu pissusaanut nutaamut; nunarsuarmi nioqquteqarfinni allannguutitut (s.i. økologiskimik nalunaaqutaqartitsneq); malittarisaliornernut nutaanut aamma politikikkut salliutitat allanngorarneritut. Aalisarnerup aningaasaqarnikkut, inooqatigiinni aamma piorsarsimassutsimi pingaassusaa pillugu tunngaviit aallaavigalugit aalisartoqarneq aamma oqallisissani qaffasissumi inissisimavoq, 'silap pissu-sianut naleqqussarnissaq' pillugu iliuusissanik ineriartortitsisoqassatillugu – soorlu imaattoq Namminersorlutik Oqartussat silap pissusianut naleqqussarnissaq pillugu nassuiaataanut atatillugu (Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat 2012).

Aalisarnerumuna suna Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut sunniutigigaa, taama pingaaruteqartiginerminut? Aamma sunaana, Kalaallit Nunaanni aalisarnerup naleqqussarfigisariaqaraa siunissami tunisiuarsinnaniarluni – inuiaqatigiit tungaannit isigininneq aallaavigalugu. Sunaana Kalaallit Nunaanni pigiinnarniarlugu, atorunnaarsikkiartorniarlugu, imaluunniit ineriartortinniarlugu kissaatigineqartoq, avatangiisini allanngorartuni 'naleqqussaaneq' anguniarneqartillugu? Qanoq aningaasarsiornermi, piorsarsimanermi aamma inooqatigiinnermi taama malittariillutik Kalaallit Nunaanni aalisarneq pingaaruteqartigaa?

Ullumikkut aalisarneq naalagaaffimmut tapiissutit ilagalugit Kalaallit Nunaanni nunap aningaasarsiorneranut tunngaviuvoq. Pisortani sulinermit ilanngullugu aalisarneq pingaarnertut isertitsiffissatut Kalaallit Nunaanni illoqarfinni aamma nunaqarfinni amerlasuuni periarfissaavoq (Friis og Rasmussen 1989, Delaney et al. 2012). Tassunga ilanngullugu piniarneq aalisarnerlu aamma piorsarsimassutsikkut inooqatigiinnermilu Kalaallit Nunaanni pingaarutilerujussuupput, pissutigalugu inooqatigiinnermi piorsarsimassutsikkullu sammisani qitiummata, ataatsimoornermut, inuunerup naleqarneranut aamma inuulluataarnermut attuumasuteqartinneqartut (AHDR 2014, Dahl 2000, Nuttall 2000, Delaney et al. 2012).

Namminersornerulluni Oqartussaanagerup 1979-imi eqqunneqarneranit Rasmussen (1998) naapertorlugu eqqartorneqarsimavoq sinerissap qanittuani aamma avataani aalisartut akor-nanni

*"Tamaasa
katikkaanni
aalisarneq inuiaqati-
giinnut kalaallinut
ilan-
ngussisariaqarsimavo
q ataatsikkut
killiffinnut
assigiinngitsunut:
Nunap karsianut,
kommunip karsianut
aamma imminut
piler-sornissamut;
inoqutigiit
isertitaannut aamma
suliffissaqarnermut;
kalaallit
namminersor-
nerannut aamma
kalaallisut
inooriaatsip immikkut
ittup atatsiin-
narneqarneranut"*

suliat agguataarnerat, tamarmik immikkut 'suliassarismavaat' Kalaallit Nunaannut anguniakkat assigiinngitsut naammassineqarnissaat. Sinerissap qanittuani aalisarneq inuiaqatigiinnut mikinerusunut isertitanik aamma suliffissanik pilersitsisuusimavoq aamma Namminersorlutik Oqartussat atulersinneqarneranni aamma isumaasimavoq,

*"Misissuinerup matuma
siunertaa tassaavoq mi-
sissussallugu aalisarner-
mi politikkimi eqqarsaa-
tit sorliit Kalaallit Nu-
naanni innuttaasut
amerlanerit pingaar-
nerpaatinneraat."*

immikkut ittumik kalaallisut inooriaaseq taparserneqassasoq, siammasissumik nunassittarnermut attumassuteqartoq. Ilutigalugu avataasiorluni aalisarneq assut tunisisimavoq pisortati-goortumik Kalaallit Nunaata aningaasarsiorneranut aamma nunat assigiinngitsut akornanni

unammillersinnaanermut:

Unammillersinnaaneq aamma sunniuteqarluarneq ukkataralugu 1990-ikkunni aningaasatigut sakkortuumik aamma teknologiit 'nutaaliaasut' atorlugit aali-sarneq ineriartorsinnaatitaasimavoq (Rasmussen 1998).

Tamaasa katikkaanni aalisarneq inuiaqatigiinnut kalaallinut immikkoortunut

assigiinngitsunut ataatsikkut ilanngussisariaqarsimavoq: Nunap karsianut, kommunip karsianut aamma imminut pilersor-nissamut; inoqutigiit isertitaannut aamma suliffis-saqarnermut; kalaallit namminersornerannut aamma kalaallisut inooriaatsip immikkut ittu atatsiin-narneqarneranut.

Ullumikkut aalisarnermut politikkimi, taamaammat, eqqarsaatigisassat aamma soqutigisat assigiinngitsut amerlasuut takuneqarsinnaapput, taakku aalisarneq pillugu ineriartorsimapput, Kalaallit Nunaanni ani-ngaasaqarneq aamma nunassittarneq sunniuteqar-figilermaguli (Danielsen 1998). Soqutigisat arlallit ilaannikkut imminnut akerleriittarput aamma tamatigut isumaqatigiittoqarneq ajorpoq, qanoq aalisarneq pitsaanerpaamik inuiaqatigiinnut kalaallinut ataatsimut tunisisinnaanersoq pillugu. Uteqattaartumik oqallittoqartarpoq qanoq uumassusilinnik nungusaataanngitsumik piujuartitsineq pingaarnersiorneqassanersoq, kisianni aamma assigiinngitsunik isigineqarpoq, qanoq inooqatigiinni, piorsarsimassutsimi aamma aningaasarsiornermi eqqarsaatigisassat imminnut unammisut naleqqiullugit pingaarnersiorneqassanersut (Jacobsen 2013).

Aalisarnerup Kalaallit Nunaanni assigiinngitsunik atuuffeqarnissaa taamaammat aamma Kalaallit Nunaanni pissusissamisoortutuinnaq isigineqarunnaarpoq. 2009-imi aalisarnerup ineriartornissaanut periarfissat allat saqqummiunneqarput (Aalisarneq pillugu Ataatsi-miititaliaq 2009), sinerissap qanittuani aamma avataani aalisartut akornanni suliat agguataarnerannik pisoqqamik tunngaviasigut allanngortitsisunik. Periarfissat nutaat taakku saqqummersippaat, sinerissamut qanittumi aalisarneq suli sunniuteqarluarnerusumik inger-lanneqarsinnaasoq suliffissat aamma aalisarnermik piginnittut siaruarsimanerat minne-rusumik eqqarsaatigineqarpata. Periarfissat taakku ilaat atortuulersinneqarput piffissami 2009-2013, tassani nutaanut-qinnuteqarsinnaaneq matuneqarpoq aamma sinerissamut qanittumi qaleralinniarnermut pisassat tuniniarneqarsinnaasut eqqunneqarput; tassani

annerpaamik piginnittuunermut killigititaq 10%-miit 15%-imut qaffanneqarpoq aamma tassani 'gummistøvleparaffi (aalisartunngorsinnaanermut piumasaqaat)' atorunnaarsin-neqarpoq aalisarnermi aaqqissuussaanernut allannguutit siuarsarneqarnissaat siuner-taralugu (Jacobsen aamma Raakjær 2013; Jacobsen 2013). Kisianni Namminersorlutik Oqartussat iluanni aamma aalisarnermi soqutigisaqaqatigiit akornanni oqallinneqarpoq malittarisassat nutaat aalajangiunneqarmata. Malittarisassat nutaat ilaat aamma kingune-ratigut sukanninnginnerulersinneqarput imaluunniit tunuartinneqarnissaat kalleriunneqar-put (Jacobsen 2014, Delaney 2016).

'Inoqutigiinnut isumaqatigiissut', aalisarnerup inuiaqatigiinnut kalaallinut isumaqatigiissutaa oqallisigineqarpassippoq; pissut Kalaallit Nunaata aamma Atlantikup avannaani soorlu Norgemi aamma Islandimi inuiaqatigiit aalisarnermik pisariaqartitsisut allat atugarigaat (Holm, Raakjær, Jacobsen aamma Henriksen 2015), taakkunani aalisarnek aamma arlariinnik paasineqarsinnaasumik atuuffeqarsimavoq, kisianni aamma oqallisigineqarpoq qanoq aali-sarnerup minnerusumik nunap ilaani, piorsarsimassutikkut aamma suliffissaqarnermut eqqarsaatigineqarnera siunissami naammassinnissanersoq. Aalisarnek inuiaqatigiinni ata-at-simik imaluunniit arlalinnik pisussaaffeqartuassappat – aamma misissuinerup matuma taamaassasoq naatsorsuutigaa – taava aalajangiinerit taamaattut aalisarnerup inuiaqatigiinni atuuffianik allannguineq pillugu naatsorsuutigineqarsinnaavoq annertuumik aalisartunuin-naanngitsoq, kisiannili inuiaqatigiinnut kalaallinut amerlasuunut sunniuteqartorujus-suussasoq.

Kalaallit Nunaanni – soorlu nunani allani amerlasuunni taamaattoq – aalisakkanik isumalluu-tit tunngaviatigut inuiaqatigiinni isumalluutaapput kattussat. Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit aalisarnek pillugu soqutigisaat soqutigisaqaqatigiinnut assigiinngitsunut tusarniaasarnek aqutugalugu oqaatigineqartarput, tassani politikkerit qinikkat qinersisartut soqutigisaat sinnerlugit sulisarput aamma tassani

"Misissuineq aaq-qissuunneqarsimav oq nuna tamakker-lugu nalinginnarnik apersuinertut HS analyse suleqatigalugu"

aalisarnerup toqqaannartumik peqataasui naleq-quttunut kattuffinnut assigiinngitsunut ilaasortaasarput (GE, KNAPK, SIK), taakku tusarniaaffigineqartarput aamma Naalakkersuisut aalisarnek pillugu allaffissornermi inger-latsivianik oqaloqatiginnillutik peqataasarput. Inuinnaat naalakkersuisooqataanerannut iluseq taanna Kalaallit Nunaanni ineriartortinneqarnikuuvoq aamma aalisarnermi suliassa-qarfimmi politikikkut oqimaqatigiissaartumik angusaqarnissamut inatsisitigut akueri-samik aqutitut pitsaanngitsutut isigineqassanngilaq. Kalaallit aalisarnermi politikkiat allan-ngorartuuvoq aamma nikerartuuvoq, kisianni qisuariartarpoq peqataasut soqutigisaannut assigiinngitsorpassuarnut (Jacobsen 2014).

Soqutigisaqaqatigiinnut assigiinngitsunut tusarniaasarnek aamma isumaqarpoq, massa aalisarnermi isumalluutit inuiaqatigiinni isumalluutaasut kattussat, taamaattoq inuiaqatigiit amerlanerusut aalisarnermut aamma aalisarnermut politikkimut isumaat qaqutigut ata-qatigiissaartumik imaluunniit toqqaannartumik nassuiarneqartarpoq.

*" Aalisagartassat
aala-
jangerneqarnerinni
an-nertunerusumik
innut-taasunik
peqataatitsi-nissamut
kissaateqar-neq
aalisartoqarnermi
aamma nunaqarfinni
iluarineqartorujussuu
-voq; kisiannittaaq*

Aalisarnek pillugu allaffissornermi ingerlatsivik ullumikkut ilaatigut aamma sammisaqarfiuvoq 'teknikkimut' tunngangaatsiarteq, innuttaasut amerlanerit nunani amerlanerni annikitsortaannik ilisimasaqarfiginngisaat. Kisianni Kalaallit Nunaanni aalisarnermi politikki soorlu politikikkut oqallinnerni, tusagassiutini aamma tamanut ammasumi oqallinnerni takussaasorujussoorpasippoq. Taamaammat soqutiginarsinnaavoq minnerpaamilluun-niit misilissallugu, nuna tamakkerlugu apersuineri immersugassaq atorlugu misissuineq aqutigalugu 'innut-taasut nalinginnaasut' aalisarnermut aamma aalisarnek pillugu politikkimut ajornartorsiutit pillugit isumaat paasisaqarfigissallugit.

Misissuinerup matuma siunertaa tassaavoq misissussallugu
aalisarnermi

politikimi eqqarsaatit

sorliit Kalaallit Nunaanni innuttaasut amerlanerit pingaarnert-paatinneraat. Apersuineri immersugassaq atorlugu misissuineq taamaattoq tunisisinnaavoq Kalaallit Nunaanni innuttaasut qanoq aalisarnek inuiaqatigiinnut kalaallinut tunniussissanersooq erninnaartumik isumaqarnerinut paasi-saqarfiginninnermik. Misissuineq inuiaqatigiit sinnerlugit qaquguluunniit oqariartuute-qarsinnaanngilaq. Kisianni misissuinerup inernerit tunniuseqataasinnaapput naliliinerit pillugit oqallinnermut, pingaartumik Kalaallit Nunaata aalisarnermut politikiani suut qularnanngitsumik eqqarsaatigineqartariaqarnersut, taanna innuttaasut amerlanerit aalisar-nerup inuiaqatigiinni atuuffissaa pillugu kissaataannik naammassinnissappat.

Misissuineq aqqissuunneqarsimavoq nuna tamakker-lugu nalinginnarnik apersuinerit HS analyse suleqa-tigalugu Kalaallit Nunaanni sumiiffinnit assigiinngit-suneersunit innuttaasunik 17-it sinnerlugit ukiulinnit peqataaffigineqartoq. Misissuineri sammineqartoq pissutigalugu HS analyse-p nalilersimavaa, taamaat-siinnartut amerlanerusimasut Kalaallit Nunaanni apersuineri immersugassaq atorlugu misissuinerit allanut naleqqiullugu. Taanna ingammik eqquussima-voq inuiaqatigiinni inuusunnerusut aamma arnat akor-nanni, taamaammat misissuineri peqataavallaan-ngillat massa inuiaqatigiinni amerlassusaasa peqataa-sinnaassuseqartikkaluaraat. Oqilisarlugi oqartoqar-sinnaavoq, misissuinerup ersersikkaa inuiaqatigiit ilaasa taakkua suna isumagineraat, aalisarnermut politikki pillugu isumaqartut. Tassami amerlanerit angutaammata aamma ingammik 39-t sinnerlugit ukiuliummata.

*" Aalisarnermi politik-
kip apersorneqartut
nammineq ulluinnarni
atugaannut sunniu-
taa kisianni allan-
ngorarpoq nunap
immikkoortuanit
nunap immikkoor-
tuanut"*

Nalinginnaasumik pingaaruteqarpoq misissuinerit imatut ittut killissaasa eqqumaffigineqarnissaat: Sammisat katitigaapput, kisianni apersuineri

immersugassaq atorlugu misissuisoqartil-lugu sammisat taamaallaat qarsupittumik suliarineqartar-put. Apersuinermi immersugassaq atorlugu misissuinerup inerneril aamma apequtunit aallaqqaataani apeq-qutigineqartunit pitsaanerunngisaannarput imaluunniit imaqarnerunngisaannarput. Misissuinermi periaatsit tunngavigisaannik paasinninniartut nalunaarutip kapitali 2-anut innersuunneqarput.

1.2 Misissuinerup pingaarnertut inerneril

Tulliuttuni eqikkarneqassapput misissuinerup pingaarnertut inerneril qulequttani arfineq pingasuni (8). Qulequttat kapitali 3-mi immikkoortunut naapertuupput.

1. Aalisarnermut politikkip pingaarnertut isumaa

Aalisarneq aamma aalisarnermut politikki akulikitsumik isigineqartarpoq annertuumik Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pingaarutilittut – aningaasarsiornikkullu piorsarsimassu-tikkullu aamma inooqatigiinnikkut. Misissuinermi apersorneqartuni 60%-it naliliipputtaaq, aalisarnermut politikki nalinginnaasumik annertuumik inuiaqatigiinni kalaallini pingaa-rutilerujussuusoq. Saniatigut 53%-it isumaqataasorujussuupput, aalisarnermut politikki toqqaannartumik nammineq ulluinnarni atugaannut sunniuteqartoq. Aalisarnermi politikkip apersorneqartut nammineq ulluinnarni atugaannut sunniutaa kisianni allanngorarpoq nunap immikkoortuanit nunap immikkoortuanut aamma nuna tamakkerlugu agguaqatigiissinne-rannit sakkortunerusumik misigineqarpoq Upernavimmi, Kangaatsiami, Ummannami, Maniitsumi, Paamiuni aamma Ilulissani. Nuna tamakkerlugu aalisarnermut politikkip, sania-tigut, inuusunnerusut (18-39 ukiullit) ulluinnarni atugaat minnerusumik sunniuteqarfigaat utoqqaanersunut (40-99) sunniutaannut naleqqiullugit.

2. Ingerlatsinermut akisussaaffiup inissinneqarnera

Naalakkersuisut aalisarneq pillugu allaffissorluni ingerlatsivianut atuisut sunniutaat Kalaallit Nunaanni sammisaavoq oqallisigineqarluartoq. Apersorneqartut sisamararterutaat sakkortuunik isumaqarput, piginnittuuneq aamma allaffissorluni ingerlatsineq annerusumik Naalakkersuisuni imaluunniit aalisartuni/suliffeqarfinni inissisimasariaqartoq. Taakkunin-nga amerlanerit (17%) isumaqarput annerusumik aalisartuniittariaqartoq. Kisianni aper-sorneqartut tamarmik sakkortuumik isumaqanngillat, aalisarneq pillugu allaffissornerup ingerlatsivia Naalakkersuisunut imaluunniit atuisunut inissinneqartariaqartoq. Apersor-neqartut pingajorarterutaat illuatungeriit tamarmik pingaaruteqalaartuusut isumaqarput.

3. Aalisagartassat aamma ilisimasat

Aalisagartassat aalajangerneqarnerini annertunerusumik innuttaasunik peqataatitsinissamut kissaateqarneq aalisartoqarnermi aamma nunaqarfinni

*“Ersarilluinnartumik
isummerfigineqarpoq,
Namminersorlutik Oqar-
tussanit pigineqartoq
Royal Greenland inuia-
qatigiinnit kalaallinit
pigineqartuassasoq,
64%-it tassungaa isuma-
aataasoruiussuupput”*

iluarineqartorujussuuvog; kisiannit-taaq nalinginnaasumik innuttaasut akornanni, tassani isumaqatigiissutigineqarpoq aalisartut isumaat misilittagaallu tusaaniarneqarnerussasut. Uumassusilerituut inassutaasa tusaaniar-neqarnissaata pingaassusaannut assigiinngitsunik isumaqartoqarpoq. Uumassusilerituut sunniutaannut isorinnilluni isummertarneq sunnerneqarluartarpoq pissutsinit soorlu ilinniarsimanerup qaffasissusaannit, najugaqarfimmit aamma nunap ilaani sumiiffimmit.

4. Suliffeqarfissuit

Nunarsuarmi tamarmi unammillersinnaanissaq pillugu aamma Kalaallit Nunaanni aalisarnerup suliffeqarfissuarnut amerlanngitsunut angisuunullu ineriartornissaa tunngavi-lersuutigalugu Kalaallit Nunaata aalisarnermut politik-kiani sammisaavoq pingaarutalik. Suliffeqarfissuit mar-luk takkunnerat – Royal Greenland aamma Polar Seafood – aalisarnermut politikki aamma suliffeqarfiit iliuu-sissatut pilersaarutaat ersersitsivoq, 1990-ikkunnili ingerlanneqarsimasoq annertuumik ingerlatsinermi iluaqutit aamma nunani assigiinngitsuni unammiller-sinnaanerup ukkatarineqarnerat. Apersorneqartut ilaan-nit isumaqatigineqanngilluinnarpoq suliffeqarfiit ‘angi-soorujussuit aamma unammillersinnaasut’ pillugit tas-sami taamaallaat apersorneqartut 44%-ii isumaqataaso-rujussuummata taavalu apersorneqartut 12%-ii isumaqataavallaaratik. Akerlianik ersarilluinnartumik isummerfigineqarpoq, Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq Royal Greenland inuiaqatigiinnit kalaallinit pigineqartuassasoq, 64%-it tassunga isumaqataasoru-jussuupput.

5. Iluanaarutit aamma akileraarusiineq

Kalaallit Nunaanni – aamma nunani allani amerlasuuni – oqallisigineqartarsimavoq, qanoq ililluni aalisakkat isumalluutit ataatsimoorussamik pigineqartut nalingi inuiaqatigiinnut amerlanerusunut nutaamik agguarneqartarsinnaanersut, aalisarnermut akitsuusiinikkut, atuinermi akiliinikkut imaluunniit akileraarusiinikkut. Illuatungaani akiliineq, akileraa-rusiineq akitsuusiinerlu aamma aalisartut suliffeqarfiillu iluanaarutit aamma sinneqartoorutit kissaataat aningaasaliinernut nutaanut taarsiisinnaasariaqarput. Apersorneqartut 58%-ii pingaarnertut isumaqarpassipput aalisartut sinneqartoorutaasa oqimaaqatigiissinnissaat aamma inuiaqatigiit akileraanikkut isertaat pillugit ‘tamarluinnaanik piumasutut’, massa 11%-iisa qanoq periuseq ataaseq aappanut naleqqiullugu sakkortuumik salliutikkaat. Nalinginnaasumik apersorneqartut amerlanerit isumaqatiginerorpassippaat aalisartut sinneqartoorutaasa salliutinneqarnissaat inuiaqatigiit akileraarnermut isertitaannut naleq-qiullugit, killuanuunngitsoq. Qaffasissumik akileraarnikkut aalisarnermit isertitat tunnga-viatigut iluarineqarpallaanngillat, tunngaviatigut aalisartut annertuumik sinneqartoornis-saannik qulakkeerinninnermut naleqqiullugu.

6. Suliffeqarfiit

Aalisarnermut politikki Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik aamma nunami suliffissat pillugit salliutitsineq allanngorartumik isummerfiginnittarsimavoq. Pisarneq naapertorlugu suliffissaqartitsinermit ukkataqarneq pingaartinneqarsimavoq, kisianni piffissat ilaanni suliffeqarfiit unammillersinnaanerit ukkatarineqarnerujussuusarsimavoq. Tunisassiorneq angallatinut nuutinneqarsimavoq imaluunniit nunanut allanut nuunneqarluni. Misissuinermit matumani apersorneqartut akornanni annertoorujussuarmik aamma ersarissumik isum-merfigineqarpoq, aalisarneq Kalaallit Nunaanni piffissaq tamakkerlugu suliffissanik tuniseqataassasoq. Tassunga 66%-it isumaqataapput aamma periaaseq taanna taamaalilluni periaatsinit allanit, misissuinermit tapersersorneqarnerpaajuvoq. Apersorneqartut malillugit tunisassiorneq akilersinnaallunilu illoqarfinnik mikinerusunik nunaqarfinnillu immikkut eqqarsaatiginnittariaqarpoq, aalisarnermit suliffeqarfinnik pilersitsisoqassatillugu. Tulaassi-sussaatitaaneq pillugu ajornartorsiut aamma tunisassiornerup nunami imaluunniit angallammi inger-lanneqarnerata pingaaruteqarnera sakkortuumik isum-merfigineqarpoq ilaatigut apersorneqartut (11-15%-it) ilaannit aamma ingammik Upernaviup eqqaani. Ilutiga-luguli apeqquutit ilagivaat, kisimiilluni innuttaasut amer-lanerit akornanni minnerusumik iluarineqartoq.

7. Aalisarsinnaatitaaneq aalisagartassallu

Akuersissutit aalisagartassallu inuiaqatigiinni kalaallini agguaneqartarnerat sunnuteqarput, sumerpiaq qanorlu inuiaqatigiinni kalaallini iluaqutaassanersut. Aalisagartassat aamma akuersissutit inunnik, suliffeqarfinnik aamma najugaqarfinnik toqqaannartumik aalisarsinnaatitsisarput taamaalillunilu aningaasaqarnermut, inooqatigiinnermut aamma piorsarsimanermit sammisat aalisarnermut attuumassuteqarsinnaasut taamaalillutik agguarneqarlutik. Agguasarnermut tunngaviit Kalaallit Nunaata aalisarnermut politikiani pingaartuupput aamma oqallinnermut utertuartumut qitiupput.

Aalisarnermit politikikkut aamma inooqatigiinnik ilisimatusaatit tunuliaqutaralugit oqallinnerit misissuinermit tunisivoq Kalaallit Nunaanni aalisagartassat agguanneqartarnerinut tunngaviusinnaasunik arlalinik. Taakkua akornanni immikkut ittumik pingasut, apersorneqartut akornanni 'eqquilluarpasipput'. Pingaarnepaajuvoq aalisarnerup kalaallinit ingerlanneqarnissaa. Ataatsimut 71%-it tassunga isumaqataasorujussuupput taamaalillunilu misissuinermit taanna 'qummut pissinnerpaajuvoq'. Aamma annertoorujussuarmik tapersersorneqarpoq tunngaviusumik inuuniuteqarneq taanna isumaqarpoq, kalaallit qaquguluunniit nammineq atugassaminnik aalisarnissamut periarfissaqassasut.

*"Pingaarnepaajuvoq
aalisarnerup
kalaallinit
ingerlanneqarnissaa,
kalaallit
qaquguluunniit
nammineq atugassa-
minnik
aalisarnissamin-nut
periarfissaqarnis-saat
kiisalu aalisagar-
tassat agguanneri*

Minnerunngitsumillu naggataatigut tapersorserneqartorujussuuvoq akimut ersittumik tunngaveqarneq ima isumaqartoq, inuiaqatigiinnut pingaartuusoq ilisimassallugu, kina aalisagartassinneqartoq aamma sooq.

Misissuinerup aamma ersersippaa, periutsip 'aalisartut ataasiakkaat aamma suliffeqarfiit aalisagartassaat amerlanerulersinniarlugit aalisartut amerlassusaat ikinnerulersinneqarnissaat' akerlerineqartorujussuusoq. Apersorneqartut 53%-ii oqaaseqaat taanna ilaatigut isumaqatiginngilaat. 37%-it akerliusorujussuupput. Taamaalilluni misissuineq tamaat isigalugu taanna tunngavik, tamanit akerlerissallugu isumaqatigineqarnerpaavoq.

Misissuinermi apeqqutitut allanut naleqqiullugu tapersorserneqarluarpoq tunngaviusoq inuiaqatigiinni kalaallini aalisagartassat nuna tamakkerlugu siaruarsimasumik agguanneqarnissaat qulakkeerneqassasoq. Tamanna pillugu 61%-it isumaqataasorujussuupput pingaaruteqartoq Kalaallit Nunaanni illoqarfiit nunaqarfiillu tamarmik aalisagartassanik pissarsisinnaanissaat, qinigassatut allatut, tassa aalisarneq illoqarfinnut amerlanngitsunut katersuunneqarsimaneranut. Aalisarnerup

'inoqutigiinni' aamma 'piorsarsimassutikkut' pingaarutaa tassunga atatillugu oqimaanneru-laarpoq tunngavilersuummut uunga aalisagartassat amerlanerit aningaasarsiornerannut iluaqutaassasumut naleqqiullugu.

"misissuinermi matumani sammisarpassuit akimut ki-pillugit, aalisarneq pillugu oqallinnernit ingammik ataaseq malugineqarpoq: Oqallinneq aalisarneq suli nunap ilaani aamma piorsarsimassutikkut atuuffeqassanersoq – imaluunniit annerusumik ingerlatsinermi aamma nunap aningaasarsiornera pillugu eqqarsaateqarnerit sammineqarnerulissanersut"

"Periuseq 'aalisartut ataasiakkaat aamma suliffeqarfiit aalisagar-tassaat amerlanerulersinniarlugit aalisartut amerlassusaat ikinnerulersinneqarnissaa' akerlerineqartorujussuusoq misissuineq manna ta-maat ataatsimut isiga-lugu"

Aalisagartassat siaruarnissaannut nalinginnaasumik tapersersuineq taamaakkaluartoq paarlaanne-qassanngilaq tapersersuinermit uunga, Kalaallit Nunaanni kikkut tamarmik aalisarnermi pissarsititanut periarfissaqassasut. Apersorneqartut 36%-ii tassa – ilaatigut – isumaqataannngillat uuma 'kikkut tamarmik aalisarneq aqqutigalugu imminnut ilaquuttaminnnullu pilersuisinnaanissaata' pingaassusaannut. Taamaalilluni eqqartorneqanngil-luinnarpoq nalinginnaasumik tapersorsorneqartoq tunngaviusoq uunga aningasatsigut iluanaarniutigalugu aalisarneq 'piumasunut tamanut ammasuussasoq'.

8. Kinaassuseq – namminersorneq imaluunniit inuusaaseq

Misissuineq oqaasertaliivoq saniatigut oqaaseqaa-tinik pingaarnernik aalisarnerup 'kalaallisut kinaas-sutsimut' pingaassusaa pillugu, ima paasillugu, inuiaqatigiit namminersornerannik aamma immik-kut inuusaaseqarnerannik. Oqaaseqaatit taamaattut akiuunermik annertuumik pilersitsinngillat, kisianni aamma misissuinermit matumani 'qummut pissinnerpaanut' ilaanngillat. Apersorneqartut 59%-iisa isumaqatigisorujussuuaat aalisarnek Kalaallit Nunaata aningaasaqarnikkut nammineerneranut tuniseqataassasoq. 54%-iisa aamma 51%-iisa isumaqatigisorujussuuaat aalisarnek aningaasaqarnikkut nammineermermut ilanngullugu aamma immikkut ittumik inuusaatsip ingerlatiinnarneqarnissaanut tunisissasoq, taanna immikkut atassuteqarpoq illoqarfinni minnerusuni aamma nunaqarfinni inuunermut aamma aalisarnermi aamma piniarnermi sulianut peqataanermut. Periaaseq/tunngavik, aalisarnek aamma suli illoqarfimmi inuusaatsimut tuniseqataassaaq, angusaqarpoq anne-rusumik arlaannaanulluunniit attaveqanngitsumik akissutitut apeqqutit sinneritut naleq-qiullugu aamma taamaallaat apersorneqartut 45%-ii tassunga isumaqataasorujussuupput.

1.3 Suut tamaasa ilanngullugit naliliineq

Misissuinerup Kalaallit Nunaanni aalisarnerup arlariinnik atuuffeqarnerannik ukkatarinninnera pissutigalugu aalisarnermi politikki pillugu oqallinnermi misissuinermit matuma-ni sammisarpassuit akornanni ingammik ataaseq napimut ikaarlugit oqallisigineqarpoq: Aali-sarnek suli qanoq nunap ilaani, inooqatigiinni aamma piorsarsimanermi atuuffissaqarnerasoq – imaluunniit aalisarnerup annertunerusumik ingerlatsinermik - aamma nunap aningaa-sarsiorneranik soqutigisat sammissanerai. Siunissami aalisarnerup atuuffii tamarmik taper-sersorneqassappat imaluunniit ilaannai?

Taamaammat inernerit suut tamaasa ilanngullugit naliliiffigineqarput misissuinerup kapitaliani kingullermi (Kapitali 4) oqallinnermut naleqqiullugit, tassani tunngavilersuutigineqarpoq, paasinarsinnaasoq aalisarnermut politikkip siumut sammisumik ilunger-sorluni suliffeqarfiit- aamma nunap aningaasarsiornera illuatungaani illoqarfiit nunaqar-fiillu aalisagartassanut pissarsisinnaanerit, suliffissat aamma akuleriissumik aningaasar-siornerup akornanni oqimaaqatigiissaarinek anguniassallugu.

Aalisagartassat agguanneqarnerini akimut ersittumik tunngaveqarnek soqutigineqarpoq aamma kalaallit aalisarnermi Royal Greenland-erpiamillu piginnittuunerat assut paasinarpoq, aalisarnek annertuumik inuiaqatigiit suliassarisaattut aamma inuiaqatigiit isumalluutaattut isigineqarpoq, naleqqiukkaanni inuinnaat naalakkersuisooqataaneranni akimut ersittumik tunngaveqarnermut, peqataanermut nakkutilliinermullu kissaatigineqartut.

Misissuinerup ataatsimut inernerit tunuliaqutaralugit naleqquttuusinnaavoq inuiaqatigiit amerlanerusut aalisarnek pillugu ingerlatsinermi ataqatigiissillugu aqqissuussaasumik ilanngutsinneqarpata. Inuiaqatigiit aalisarnek pillugu apeqqutitut pimoorullugu suliniarnermut soqutiginninnerat allangorassagunarpoq nunap ilaanit nunap ilaanut aamma inuit ukiui akimut napillugit. Tassunga atatillugu iluaqutaasumik

piareersaatitut-misiliisoqarsinnaavoq innuttaasunik peqataatitsinermik aalisarnermi suliassaqarfimmi nunap ilaani, sumiiffinni innuutaasut amerlasuut aalisarnerup ulluinnarni annertuumik suniu-teqarneranut isumaqartuni. Misissuineq manna naapertorlugu, pingaartumik pineqarput Upernavik, Kangaatsiaq, Uummannaq, Maniitsoq, Paamiut aamma Ilulissat (naleqq. kapitali 3.1).

1. Resume

1.1 Baggrund

Der tales ofte om 'tilpasning' i forhold til fiskeriet. Tilpasning til ændringer i fiskerressourcerne; til nye klima- og vejrforhold; til nye vinde på de globale markeder (ex. øko-certificering); til nye reguleringer og til skiftende politiske prioriteringer. Ud fra argumenter om fiskeriets økonomiske, sociale og kulturelle betydning står fiskerisektoren ofte højt på agendaen, når der skal udvikles strategier for 'klimatilpasning' – for eksempel i forbindelse med Selvstyrets klimatilpasningsredegørelser (Grønlands Selvstyre 2012).

Men hvad er det der gør fiskeriet så vigtigt for samfundet? Og hvad skal fiskeriet tilpasses til at kunne levere til samfundet i fremtiden? Hvad ønsker man at bevare, afvikle eller udvikle? Hvor vigtig er henholdsvis den økonomiske, kulturelle og sociale betydning af Grønlands fiskeri?

I dag udgør fiskeriet sammen med bloktilskuddet fundamentet i nationaløkonomien. Sammen med arbejde i den offentlige sektor udgør fiskeriet også den primære indtægtsmulighed i mange byer og bygder. Dertil har fangst og fiskeri en kulturel og social betydning, fordi det er omdrejningspunktet for sociale og kulturelle aktiviteter, der forbindes med fællesskab, livskvalitet og velvære iblandt den grønlandske befolkning såvel som blandt indfødte folk i Arktis generelt (AHDR 2014, Dahl 2000, Nuttall 2000, Delaney et al. 2012).

”Hvad er det der gør fiskeriet så vigtigt for samfundet? Hvor vigtig er henholdsvis den økonomiske, kulturelle og sociale betydning af Grønlands fiskeri?”

Siden Hjemmestyrets indførelse i 1979 har der ifølge Rasmussen (1998) været tale om en vis arbejdsdeling imellem de kystnære og det havgående fiskeri, som hver især har haft til opgave at opfylde forskellige mål for den grønlandske nation. Det kystnære fiskeri har skabt indkomst og beskæftigelse i de mindre samfund og ved Selvstyrets indførelse var det også meningen, at det skulle understøtte en særlig 'grønlandsk' livstil, som var knyttet til den decentrale bosætning. Samtidig har det havgående fiskeri bidraget stærkt til den formelle nationaløkonomi og fiskeriets internationale konkurrencedygtighed: Med fokus på konkurrencedygtighed og effektivitet fik det igennem 1990'erne lov at udvikle sig til et kapitalintensivt og højteknologisk fiskeri (Rasmussen 1998).

Alt i alt har fiskeriet derfor skullet bidrage til samfundet på flere forskellige niveauer på én gang: Det har skullet bidrage til landskassen, kommunekassen og selvforsyningen; til husholdsindkomst og til beskæftigelse; til opnåelsen af grønlandsk selvstændighed og til opretholdelsen af en særlig grønlandsk måde at leve på.

Fiskeripolitikken i dag afspejler derfor mange forskellige hensyn og interesser, der har udviklet sig omkring fiskeriet, siden det for alvor begyndte at tegne økonomien og bosætningen (Danielsen et al. 1998). Flere af disse interesser står nogle gange i modsætning til hinanden og der er ikke altid enighed om, hvordan fiskeriet bedst kan bidrage til samfundet som helhed. Der er tilbagevendende diskussioner om, hvordan man skal prioritere den biologiske bæredygtighed, men der er bestemt også forskellige syn på, hvordan man skal prioritere konkurrerende sociale, kulturelle og økonomiske hensyn i forhold til hinanden (Jacobsen 2013a, Jacobsen and Delaney 2014).

At fiskeriet skal spille så mange forskellige roller i samfundet er ikke længere nogen selvfølge. I 2009 blev der fremsat nogle perspektiver på udviklingen af fiskeriet (Fiskerikommissionen 2009), som rokker fundamentalt ved den gamle arbejdsdeling mellem det kystnære og det havgående fiskeri. Disse perspektiver fremlagde, at det kystnære fiskeri kunne effektiviseres yderligere hvis man tog mindre hensyn til beskæftigelsen og mindre hensyn til spredningen af ejerskab i fiskeriet. Dermed blev fiskeriets tidligere hensyn i forhold til regional udvikling, beskæftigelse, bosætning og livstil nedtonet til fordel for en styrkelse af de selskabs- og nationaløkonomiske hensyn (Jacobsen og Delaney 2014). Nogle af disse perspektiver blev implementeret i perioden 2009-2013, hvor der blev lukket for ny-adgang og indførtes omsættelige kvoter i det kystnære hellefisk-fiskeri; hvor grænsen for maksimalt ejerskab i fiskeriet blev hævet fra 10 % til 15 % og hvor 'gummistøvleparagraffen' blev afskaffet med det formål at fremme strukturændringer i fiskeriet (Jacobsen og Raakjær 2013; Jacobsen 2013b). Der var imidlertid debat internt i Selvstyret og blandt fiskeriets interessenter da de nye reguleringer blev besluttet. Og nogle af de nye reguleringer er blevet opblødt eller varslet tilbagetrukket sidenhen (Jacobsen 2013a, Delaney 2016).

Man kan sige at fiskeriet har en slags 'social kontrakt' med det grønlandske samfund, som manifesteres i lovgivningen (Holm, Raakjær, Jacobsen og Henriksen 2015) samt at denne 'sociale kontrakt' er til debat. Denne omstændighed deles i øvrigt deles med andre fiskeriafhængige samfund i Nordatlanten som for eksempel Norge og Island. Også i disse lande har fiskeriet længe spillet flere roller på én gang og også her er der diskussioner om hvorvidt fiskeriet skal opfylde regionale, kulturelle og beskæftigelsesrelaterede hensyn i fremtiden. Sådanne beslutninger om at ændre på fiskeriets rolle i samfundet må forventeligt få stor indflydelse på ikke bare fiskere, men for store dele af samfundet.

I Grønland – som i så mange andre lande - er fiskeressourcerne principielt en fælles samfundsressource. I Grønland udtrykkes samfundsinteresserne omkring fiskeriet indenfor et repræsentativt system, hvor folkevalgte politikere repræsenterer vælgernes interesser og hvor fiskeriets direkte deltagere organiserer sig indenfor relevante organisationer (GE, KNAPK, SIK), som konsulteres og indgår i dialog med Selvstyrets fiskeriforvaltning. Denne demokratiske model er veludviklet og skal bestemt ikke underkendes som et legitimt middel til at opnå en balanceret politik på fiskeriområdet. Fiskeriforvaltningen er omskiftelig og dynamisk og det skyldes måske netop det forhold, at den er i stand til at reagere på aktørernes forskellige og modsatrettede interesser? (Jacobsen 2013a)

Men det repræsentative system betyder også, at selvom fiskeressourcerne er en fælles samfundsressource, så bliver den bredere befolknings syn på fiskeriet og fiskeripolitikken sjældent belyst på systematisk eller direkte vis. Fiskeriforvaltning i dag er da også et forholdsvist 'teknisk' felt, som de fleste borgere i de fleste lande ikke kan forventes at kende detaljerne omkring. Selv de mest grundlæggende principper omkring kvotesætning og kvotefordeling er udpræget tekniske. Men netop i Grønland synes fiskeri- og kvotepolitikken at fylde meget i de politiske debatter, i medierne og i den offentlige debat (Jacobsen og Raakjær 2012). Det kunne derfor være interessant i det mindste at forsøge, om man igennem en national spørgeskemaundersøgelse kunne få indblik i 'de alminnelige borgeres' syn på fiskeriets samfundsmæssige rolle og fiskeripolitikken grundlæggende og tilbagevendende problemstillinger.

Formålet med denne undersøgelse er således at undersøge *hvilke hensyn i fiskeripolitikken den bredere befolkning finder vigtigst*. En sådan spørgeskemaundersøgelse kunne bidrage med et indblik i hvad befolkningen umiddelbart mener, at fiskeriet skal bidrage med til samfundet. Undersøgelsen kan ikke tale på befolkningens vegne. Men resultaterne af undersøgelsen vil kunne bidrage med nogle perspektiver på, hvilke hensyn det sandsynligvis er værd at overveje i fiskeripolitikken udformning, hvis den skal imødekomme den bredere befolknings ønsker til fiskeriets samfundsmæssige rolle.

"Formålet med denne undersøgelse er således at undersøge hvilke hensyn i fiskeripolitikken den bredere befolkning finder vigtigst"

Undersøgelsen er tilrettelagt som en national rundspørge i samarbejde med HS analyse med deltagelse af et geografisk repræsentativt udvalg af den grønlandske befolkning over 17 år. Grundet undersøgelsens emne har HS analyse vurderet, at der var et større frafald end der normalt er ved spørgeskemaundersøgelser i landet. Det gjaldt især blandt den yngre del af befolkningen og blandt kvinder, som derfor ikke er ligeså godt repræsenteret i undersøgelsen som deres

andel af befolkningen berettiger til. Forenklet kan man derfor sige, at undersøgelsen viser hvilke holdninger den del af befolkningen har, *som har en holdning til fiskeripolitik*. Og her er altså en vis overvægt af mænd og af personer over 50 år.

Det er generelt vigtigt at være opmærksom på begrænsningerne ved denne type undersøgelse: Emnerne er komplekse, men fordi der er tale om en spørgeskemaundersøgelse er emnerne kun overfladisk behandlet. Resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse er sjældent bedre eller mere sigende end de spørgsmål, der oprindeligt er blevet stillet. For en forståelse af undersøgelsens metodiske præmisser henvises der til rapportens kapitel 2.

1.2 Undersøgelsens hovedresultater

I det følgende opsummeres undersøgelsens hovedresultater under 8 overskrifter. Overskrifterne svarer til resultatafsnittene i kapitel 3.

9. Fiskeripolitikken overordnede betydning

Fiskeriet og fiskeripolitikken antages ofte at have stor samfundsmæssig betydning – økonomisk såvel som kulturelt og socialt. 60 % af respondenterne i undersøgelsen vurderer da også, at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på det samfund de lever i. 53 % er desuden meget enige i, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på deres egen dagligdag. Fiskeripolitikken indflydelse på respondenternes egen dagligdag varierer imidlertid stærkt fra distrikt til distrikt og opleves væsentligt stærkere end landsgennemsnittet i Upernavik, Kangaatsiaq, Uummannaq, Maniitsoq, Paamiut og Ilulissat. På landsplan påvirker fiskeripolitikken desuden de yngre generationers (18-39 årige) dagligdag mindre end den påvirker de ældre (40-89). Det relativt store frafald af yngre respondenter i undersøgelsen gør derfor også, at procentdelen af positive besvarelser bør nedjusteres noget på landsplan.

”Fiskeripolitikken indflydelse på respondenternes egen dagligdag varierer stærkt fra distrikt til distrikt”

10. Placering af forvaltningsansvaret

Brugernes indflydelse på Selvstyrets fiskeriforvaltning er genstand for nogen debat i forhold til den førte fiskeripolitik. Undersøgelsen viser at 24% af respondenterne har meget stærke holdninger til, at ejerskab og forvaltning i højere grad bør ligge hos enten Selvstyret eller fiskerne/selskaberne. De fleste af disse (17 %) mener, at det i højere grad bør ligge hos fiskerne. Det er dog langt fra alle respondenter som har en stærk holdning til, at forvaltningsansvaret i højere grad bør placeres hos Selvstyret eller brugerne. En tredjedel af respondenterne anser umiddelbart begge parter som vigtige på samme tid.

11. Fiskekvoter og viden

Ønsket om øget brugerinddragelse i selve kvotefastsættelsen vækker stor genklang i fiskerisektoren og i bygderne; men det gør den bestemt også i befolkningen generelt, hvor der er bred enighed om at der skal lyttes mere til fiskernes meninger og erfaringer. Derimod er der mere blandede holdninger til hvorvidt der skal lyttes mere til biologernes anbefalinger. En kritisk stillingstagen til biologernes indflydelse påvirkes delvist af faktorer som uddannelsesniveau og bosted.

12. Store selskaber

Hensynet til global konkurrencedygtighed og argumentet for udviklingen af få, meget store selskaber i fiskeriet er et centralt tema i Grønlands fiskeripolitik, når der argumenteres for fiskeriets nationaløkonomiske bidrag. Fremkomsten af Grønlands to store selskaber – Royal Greenland og Polar Seafood - afspejler en fiskeripolitik og virksomhedsstrategi, som er blevet ført siden 1990'erne med fokus på stordriftsfordele og international konkurrencedygtighed. Blandt respondenterne er der imidlertid ikke opstået en stærk konsensus omkring vigtigheden af at have 'meget store og konkurrencedygtige' selskaber idet kun 44 % af respondenterne er meget enige. 12 % af respondenterne er uenige i en eller anden grad. Til gengæld er der en meget entydig holdning til, at Royal Greenland skal vedblive at være ejet af det grønlandske samfund. 64 % er meget enige heri.

“Der er en meget entydig holdning til, at det selvstyrejede selskab Royal Greenland skal vedblive at være ejet af det grønlandske samfund. 64% er meget enige heri”

13. Profit og beskatning

Det har ligesom i mange andre lande længe været diskuteret, hvordan værdien af de fælles fiskeressourcer kan omfordes til det bredere samfund ved at pålægge fiskeriet afgifter, brugerbetaling eller beskatning. På den anden side skal betaling, beskatning og afgifter også opvejes imod fiskernes og selskabernes ønsker om profit og overskud til nye investeringer. 58 % af respondenterne synes overodnet at have en 'både-og' holdning til balanceringen af fiskernes overskud og samfundets skatteindtægter, mens 11 % vil prioritere det ene stærkt fremfor det andet. Der er generelt lidt flere respondenter som har en positiv holdning til at prioritere fiskernes overskud over samfundets skatteindtægter end omvendt. Hensynet til høje skatteindtægter fra fiskeriet synes dermed at vække lidt mindre genklang end hensynet til at sikre et stort overskud til fiskerne.

14. Arbejdspladser

Fiskeripolitikken har haft et skiftende forhold til prioriteringen af arbejdspladser i Grønland generelt og på land specifikt. Traditionelt har beskæftigelseshensynet vægtet tungt, men der har også været perioder hvor der er blevet lagt større vægt på selskabernes konkurrencedygtighed. Produktionen er da blevet flyttet ombord på fartøjer eller flyttet til udlandet. Blandt respondenterne i denne undersøgelse er der en meget stærk og entydig holdning til, at fiskeriet skal bidrage med fuldtidsarbejdspladser i Grønland. 66 % er meget enige heri og dette princip er dermed blandt de principper, som opnår størst opbakning i undersøgelsen. Ifølge respondenterne skal placeringen af arbejdspladser både kunne betale sig og tage særligt hensyn til de mindre byer og bygder. Problematikken omkring landingspligten og hvorvidt det er vigtigt at produktionen finder sted på land eller ombord på fartøjer afføder stærke holdninger blandt en andel af respondenterne

“Der er en meget stærk og entydig holdning til, at fiskeriet skal bidrage med fuldtidsarbejdspladser i Grønland”

(11-15 %) og især i Upernavik distriktet. Men samtidig er det et af de spørgsmål, som kun vækker mindre genklang i den bredere befolkning.

15. Adgang til fiskeri og fiskerkvoter

Måden hvorpå licenser og fiskekvoter fordeles i samfundet har indflydelse på, hvor og hvordan fiskeriet helt præcist kommer samfundet til gode. Fiskekvoter og licenser giver personer, selskaber og bosteder direkte adgang til fiskeri og fordeler dermed også de økonomiske, sociale og kulturelle aktiviteter der måtte være forbundet med

fiskeriet. Principper for fordelingen er en central del af fiskeri-politikken og genstand for tilbagevendende debat.

På baggrund af fiskeripolitiske og samfunds-videnskabelige debatter gengiver undersøgelsen en række mulige principper for kvotefordelingen. Blandt disse er der især tre, der synes at ‘ramme plet’ blandt respondenterne. Vigtigst er det fiskeriet er på grønlandske hænder. Hele 71 % er meget enige i dette, hvilket gør dette princip til undersøgelsens ‘højdespringer’. Der er også meget stor opbakning til subsistensprincippet der siger, at alle til enhver tid har mulighed for at fiske til eget forbrug.

Sidst men ikke mindst var der meget stor støtte til gennemsigtighedsprincippet, der siger, at det er vigtigt for befolkningen at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor. 66% var meget enige i dette.

Undersøgelsen viste også, at der meget stor modstand princippet om at ‘reducere antallet af fiskere med henblik på at skabe mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber’. 53 % af respondenterne er i et eller andet omfang uenige i dette udsagn. 37 % er meget uenige. Det er dermed det princip i hele undersøgelsen, hvor der er ubetinget størst enighed om at være uenig.

“Vigtigst er det fiskeriet er på grønlandske hænder, at alle grønlændere til enhver tid har mulighed for at fiske til eget forbrug samt at der er gennemsigtighed omkring proceduren for kvotefordeling”

Sammenlignet med andre spørgsmål i undersøgelsen er der en udbredt støtte til princippet om at sikre en geografisk spredning af fiskekvoterne blandt alle Grønlands byer og bygder. 61 % er således meget enige i at det er vigtigt at alle byer og bygder har adgang til fiskekvoter i fremtiden som alternativ til, at fiskeriet

koncentreres på få byer. Når det kommer til spredningen af fiskekvoter vejer fiskeriets 'sociale' og 'kulturelle' betydning lidt tungere end den begrundelse, at fiskekvoterne skal kunne gavne fleres økonomi.

Den generelle opbakning til at sprede fiskekvoterne skal dog ikke forveksles med en opbakning til, at *alle* skal have lov til at fiske frit indenfor fiskekvoternes rammer med henblik på at kunne forsørge sig selv og deres familier igennem fiskeriet. 36 % af respondenter er nemlig - i et eller andet omfang - uenige i dette hensyn. Der er således på ingen måde tale om en generel opbakning til princippet om, at det kommercielle fiskeri skal være 'frit for alle'.

16. Identitet – selvstændighed eller livstil

Undersøgelsen har også formuleret nogle overordnede udsagn omkring fiskeriets betydning for 'identitet' forstået som national selvstændighed og særlige måder at leve på. Disse typer udsagn vækker ikke nogen stærk modstand, men de er heller ikke blandt 'højdespringerne' i denne undersøgelse. 59 % af respondenterne er meget enige i at fiskeriet skal bidrage til nationaløkonomien og Grønlands økonomiske selvstændighed. 54 % meget enige i at fiskeriet foruden at bidrage til nationaløkonomien *også* skal bidrage til opretholdelsen af en særlig måde at leve på, der er særligt knyttet til livet i de mindre byer og bygder. 51 % er meget enige i, at fiskeriet foruden at bidrage til nationaløkonomien *også* skal bidrage til en særlig måde at leve på, som er knyttet til fangst og fiskeri. Princippet om at fiskeriet også skal bidrage til en mere urban livstil og ikke kun en 'traditionel livsstil' opnår en større andel neutrale besvarelser end de øvrige idet 45 % af respondenterne er meget enige heri.

"Det specifikke princip om at 'reducere antallet af fiskere med henblik på at skabe mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber' møder den største grad af modstand i hele denne samlede undersøgelse"

1.3 Perspektiv

Grundet undersøgelsens fokus på fiskeriets mangfoldighed af roller i samfundet er der især én diskussion fra de fiskeripolitiske debatter, som går på tværs af de mange emner i denne undersøgelse: Diskussionen om hvorvidt fiskeriet fortsat har en regional, social og kulturel rolle at spille – eller om fiskeriet i højere grad skal hellige sig de mere drifts- og nationaløkonomiske hensyn. Skal der fremover støttes op om alle fiskeriets roller eller kun nogle af dem?

Resultaterne perspektiveres derfor yderligere i forhold til denne diskussion i undersøgelsens sidste kapitel (Kapitel 4). Her argumenteres der for, at fiskeripolitikken med fordel kunne bestræbe sig på også fremadrettet at holde en lige balance imellem hensynet til selskabs- og nationaløkonomi på den ene side og

” Der er især én diskussion fra de fiskeripolitiske debatter, som går på tværs af de mange emner i denne undersøgelse: Diskussionen om hvorvidt fiskeriet fortsat har en regional og kulturel rolle at spille – eller om det i højere grad skal hellige sig de mere drifts- og nationaløkonomiske hensyn”

byerne og bygdernes kvoteadgang, beskæftigelsen og subsistens-økonomien på den anden.

Interessen for gennemsigthed i kvotefordeling og en opmærksomhed på samfundets ejerskab giver også indtryk af, at fiskeriet i høj grad betragtes som et samfundsanliggende og en samfundsressource, i forhold til hvilken befolkningen ønsker gennemsigthed, bred samfundsmæssig deltagelse og kontrol.

På baggrund af undersøgelsens samlede resultater anbefales det derfor at inddrage den bredere befolkning i fiskeriforvaltningen på systematisk vis. Befolkningens interesse for at engagere sig i fiskerispørgsmål vil sandsynligvis variere fra distrikt til distrikt og på tværs af generationer. I den forbindelse kunne man med fordel lave pilot-forsøg med relevant borgerinddragelse på fiskeriområdet i de distrikter, hvor en særlig høj andel af befolkningen mener, at fiskeriet påvirker deres dagligdag. Ifølge resultaterne i denne undersøgelse (jf. kapitel 3.1) drejer det sig især om Upernavik, Kangaatsiaq, Uummannaq, Maniitsoq, Paamiut og Ilulissat.

2. Undersøgelsens metode

Undersøgelsen er designet som en landsækkende telefonisk spørgeskemaundersøgelse i samarbejde med HS analyse. Respondenterne er blevet kontaktet per telefon og udvælgelsen er stratificeret efter køn og geografi. Tosprogede interviewere foretog interviewene på grønlandsk eller dansk efter respondenternes ønske. 689 respondenter deltog i telefon-rundspørgen som fandt sted i januar 2016.

2.1 Hvilke spørgsmål indgår i undersøgelsen og hvorfor?

En væsentligt begrænsning ved enhver spørgeskemaundersøgelse er, at folk kun har mulighed for at svare på det de bliver spurgt om – og det endda i meget kortfattet form. Udvalget af spørgsmål og måden spørgsmålene er formuleret på har derfor særdeles stor indflydelse på undersøgelsens fokus og resultater.

Spørgsmålene i denne undersøgelse er først og fremmest formuleret på baggrund af tidligere forskning i Grønlands fiskeripolitik. Det første udkast til spørgsmålene i denne undersøgelse var baseret på kilder om Grønlands fiskeripolitik siden 1950 og frem (Danielsen et al. 1998, Rasmussen 1998, Friis og Rasmussen 1989) samt et længerevarende kvalitativt Ph.d. studie af de fremtrædende fiskeridebatter og ændringer til fiskeriloven i perioden 2009-2014 (Jacobsen 2013a).

Det første udkast til spørgsmål blev fremsendt til kontaktpersoner i KNAPK, GE, Polar Seafood og Royal Greenland samt APNN til kommentar. KNAPK, GE og Royal Greenland har givet kommentar på undersøgelsen og Royal Greenland og GE foreslog nye spørgsmål til spørgeskemaet som alle er blevet tilføjet. Spørgsmålene blev ydermere præsenteret og diskuteret med forskere og erhverv på Polarforskerdagene i Aalborg (3-4 december 2015). Sidst men ikke mindst har HS analyse været behjælpelig med løbende rådgivning omkring spørgsmålenes indhold og endelige formulering samt oversættelse af spørgsmål fra dansk til grønlandsk.

I sin endelige form indeholdt spørgeskemaet i alt 28 spørgsmål indenfor følgende kategorier:

- 1) Fiskeripolitikens overordnede betydning
- 2) Placering af forvaltningsansvaret
- 3) Fiskekvoter og viden
- 4) Store selskaber
- 5) Profit og beskatning
- 6) Arbejdspladser
- 7) Adgang til fiskeri og fiskekvoter
- 8) Identitet – selvstændighed eller livsstil?

Spørgeskemaet indledes med en række baggrundsspørgsmål efterfulgt af en række positivt formulerede udsagn om vigtigheden af et givent hensyn eller mål for

fiskeriet. Spørgsmålene i spørgeskemaet er beregnet til at repræsentere forskellige argumenter i fiskeripolitikken på en objektiv og fair måde. Alle spørgsmål er formuleret positivt og starter med formuleringen: *"det er vigtigt at..."*. Respondenterne er blevet bedt om at angive hvor enige de er i hvert udsagn (hensyn/mål for fiskeriet) på en skala fra 1 til 10, hvor 1 er meget uenig, 10 er meget enig og 5 er hverken/eller.

Spørgeskemaet i dets endelige form med spørgsmål på både grønlandsk og dansk findes bagerst i rapporten.

2.2 Hvis holdninger er repræsenteret i den endelige undersøgelse?

Fordelingen af respondenterne på distrikter (dvs. by inklusive bygder) såvel som fordelingen på by og bygd er nogenlunde repræsentativ for den grønlandske befolkning og kan ses nedenfor i tabel 1.

Tabel 1

Fordeling på bosted		
	Antal	Procent
Nanortalik	26	3,8
Qaqortoq	31	4,5
Narsaq	23	3,3
Paamiut	30	4,4
Nuuk	195	28,3
Maniitsoq	44	6,4
Sisimiut	55	8,0
Kangaatsiaq	13	1,9
Aasiaat	49	7,1
Qasigianniguit	9	1,3
Ilulissat	65	9,4
Qeqertarsuaq	8	1,2
Uummannaq	40	5,8
Upernavik	38	5,5
Qaanaaq	8	1,2
Tasiilaq	50	7,3
Ittoqqortoormiit	5	0,7
Total	689	100,0
By	617	89,6
Bygd	72	10,4
Total	689	100,0

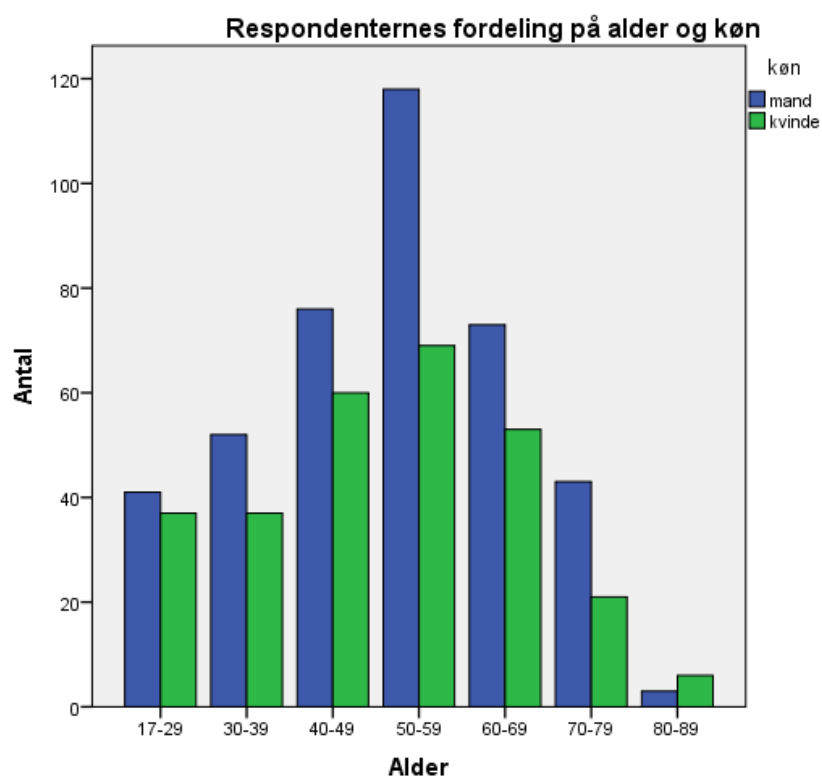
Ved telefoninterviewundersøgelser i Grønland er det normalt omkring en tredjedel af de kontaktede respondenter, der vælger at takke nej til at deltage. I denne undersøgelse var det op imod halvdelen. Den overvejende begrundelse for ikke at deltage har været, at man ikke har forstand på emnet. Da det samtidig var særlige

grupper i samfundet der tilkendegav denne holdning, fx kvinder og yngre respondenter, indgår disse grupper ikke i samme omfang i undersøgelsen som deres andel af befolkningen berettiger til. Forenklet kan man ifølge HS analyse sige, at undersøgelsen viser *hvilke holdninger den del af befolkningen har, som har en holdning til fiskeripolitik*.

Personer mellem 50 og 69 år udgør 48 % procent i undersøgelsen mens de bare udgør 34 % af befolkningen over 20 år. Mænd udgør 59 % af de adspurgte mens de kun udgør 54 % af befolkningen over 18 år. I undersøgelsen er 'kønsbalancen' desuden mindst skæv blandt de 19-29 årige (mænd udgør 53 %) og mest skæv blandt de 40-59 årige (mænd udgør 63 %). Dette kan delvist forklares ved, at flere af de kontaktede kvinder ikke ønskede at deltage i undersøgelsen. Den overvejende begrundelse herfor var, at de ikke havde kendskab til eller en holdning til fiskeripolitik. Ifølge HS analyse var der mange der bemærkede at, "det ved min mand mere om" hvorefter de overlod telefonen til vedkommende (HS analyse).

Respondenternes køns- og aldersfordeling fremgår af figur 1 nedenfor.

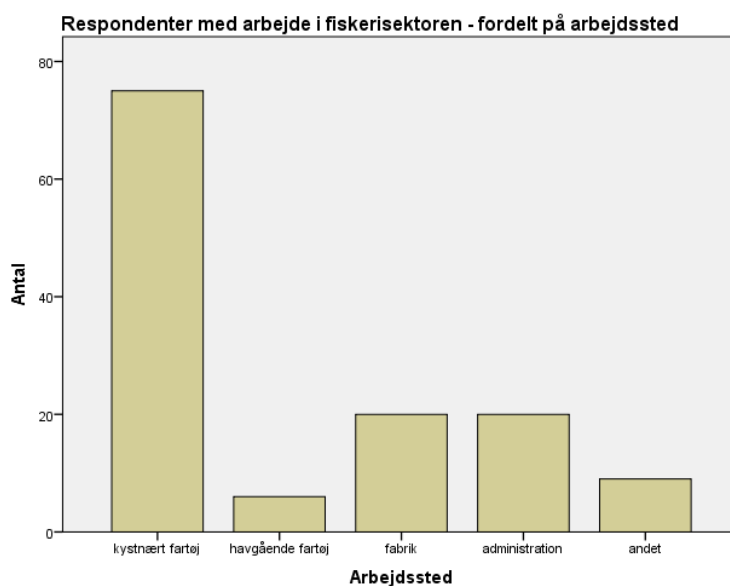
Figur 1

Efterfølgende analyse af respondenternes baggrund viser desuden, at 20 % af respondenterne arbejder i fiskerisektoren. På landsplan var ca. 14 % af befolkningen beskæftiget i fiskeri, fangst og landbrug i 2014 (Greenland in figures 2016). Denne del af befolkningen er derved overrepræsenteret i undersøgelsen, hvilket giver mening undersøgelsens emne taget i betragtning. Figur 2 viser hvordan de 20 % som arbejder i fiskerisektoren er fordelt på arbejdsstederne

'kystnært fartøj', 'havgående fartøj', 'fabrik', 'administration' og 'andet'. 'Andet' viste sig typisk at være handel med fiskerisektoren (HS analyse).

Figur 2

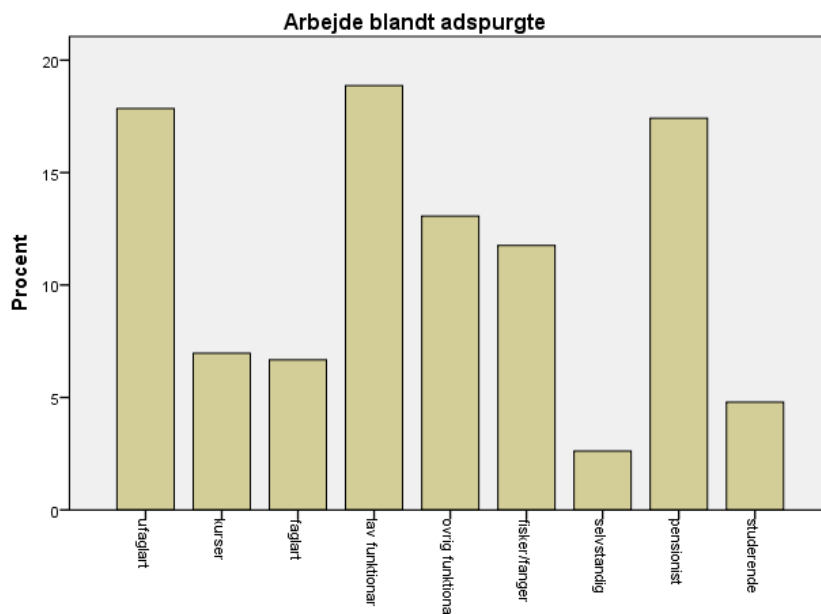

80 % af respondenterne arbejder imidlertid *ikke* i fiskerisektoren og undersøgelsen inkluderer dermed stadig i høj grad den 'bredere befolkning' og ikke kun personer, som er direkte beskæftigede i fiskeriet. Dermed inkluderer undersøgelsen også grupper i samfundet, som ikke normalt bliver inddraget direkte i undersøgelser eller høringer vedrørende fiskeriet. Fordelingen af arbejdsområder blandt de adspurgte fremgår af figur 3 nedenfor. Lav funktionær¹, ufaglært arbejde og pensionist er de mest repræsenterede erhverv. Derefter følger øvrig funktionær² og fisker/fanger.

¹ Defineret som kontorarbejde uden krav om særlige kompetencer.

² Defineret som arbejde, der kræver mellemlang eller lang boglig uddannelse.

Figur 3

2.3 Analysestrategi

Erfaring fra andre spørgeskemaer (i og udenfor Grønland) viser, at de fleste mennesker som udgangspunkt er indstillet på at udtrykke en vis grad af enighed, når de bliver stillet overfor et positivt formuleret spørgsmål ("det er vigtigt at..."). De overordnede tendenser imod enighed i undersøgelsens resultater skal derfor tolkes med det forbehold, at der altid vil være en vis bias imod enig-siden (6-10) i undersøgelser som denne.

Imidlertid gør respondenterne brug af hele enig-skalaen (6-10) når de udtrykker enighed og det er således muligt at få øje på nuancer i enig-besvarelsenerne. Især er der forskel på andelen af 'meget enig' (10) og 'meget uenig' (1) besvarelsener ved de forskellige udsagn. Der er også væsentlig forskel på andelen af neutrale besvarelsener.

Analysen af resultaterne vil derfor løbende *sammenligne* undersøgelsens besvarelsener med henblik på at undersøge, hvilke udsagn der modtager *størst opbakning*, hvilke der møder *størst uenighed* og hvilke der umiddelbart vækker *mindst genklang* i form af en stor andel neutrale besvarelsener.

Der er således spørgsmål der synes at 'ramme plet' i forhold til respondenternes holdninger, idet de opnår entydig opbakning og derfor kan tolkes som hensyn der opfattes som lidt af en selvfølge blandt langt de fleste respondenter. Omvendt er der nogle spørgsmål som har en relativt højere andel af neutrale besvarelsener. De tolkes som hensyn der 'rammer' lidt forbi i forhold til hvad den bredere befolkning normalt har en holdning til. Sidst men ikke mindst er der en håndfuld spørgsmål, som faktisk modtager en større mængde uenige. Disse tolkes som hensyn, der

ligger indenfor nogle særligt konfliktfyldte prioriteringer i Grønlands fiskeripolitik, der både vækker genklang og kritisk stillingstagen blandt den bredere befolkning.

Besvarelsene er systematisk blevet sammenholdt med den indsamlede information om respondenternes baggrund (køn, alder, geografi, uddannelse og beskæftigelse) med henblik på at undersøge, om respondenternes baggrund skaber særlige mønstre i besvarelsene. Rapporten vil redegøre for de mønstre der blev identificeret og kommentere på fraværet af mønstret, hvor dette kunne stride imod eventuelle forventninger baseret på fremtrædende debatter eller øvrige forskningsresultater.

3. Resultater

Undersøgelsens resultater vil i det følgende blive præsenteret under 8 overskrifter:

- 1) Fiskeripolitikken overordnede betydning for samfund og dagligdag
- 2) Placering af forvaltningsansvaret
- 3) Fiskekvoter og viden
- 4) Store selskaber
- 5) Profit og beskatning
- 6) Arbejdspladser
- 7) Adgang til fiskeri og fiskekvoter
- 8) Identitet – selvstændighed eller livstil

Hvert kapitel indledes med en kort opsummering af hovedresultaterne. Herefter følger en kort introduktion til debatten på området og en præsentation af de spørgsmål, der indgik i spørgeskemaet.

Herefter præsenteres diagrammer med respondenternes samlede besvarelse af hvert enkelt spørgsmål. Derefter følger eventuel yderligere analyse af identificerede mønstre i respondenternes besvarelser.

I et separat punkt diskuterer rapportens forfatter resultaterne i hvert enkelt afsnit og sætter dem i perspektiv til udvalgte debatter på området.

Analysens beregninger og modeller er udarbejdet ved hjælp af basale matematiske metoder (optælling, udregning af gennemsnit og procentandele) i databehandlingsprogrammet SPSS og illustreres ved hjælp SPSS søjlediagrammer og tabeller.

3.1 Fiskeripolitikken indflydelse

Resultat: 60 % af respondenterne i undersøgelsen vurderer, at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på det samfund de lever i. Men fiskeripolitikken direkte indflydelse på respondenternes egen dagligdag varierer stærkt fra distrikt til distrikt og opleves stærkere end landsgennemsnittet i Upernavik, Kangaatsiaq, Uummannaq, Maniitsoq, Paamiut og Ilulissat. På landsplan påvirker fiskeripolitikken desuden de yngre generationers dagligdag i mindre grad end de ældres.

Med henblik på at undersøge befolkningens syn på fiskeripolitikken betydning i deres egen dagligdag og i samfundet generelt, blev respondenterne bedt om at angive – på en skala fra 1 til 10 - hvorvidt de var enige i de to følgende udsagn:

Jeg mener, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på min dagligdag.

/Aalisarnermut politikki ulluinnarni inuuninnut toqqaanartumik sunniuteqartartoq isumaqarpunga.

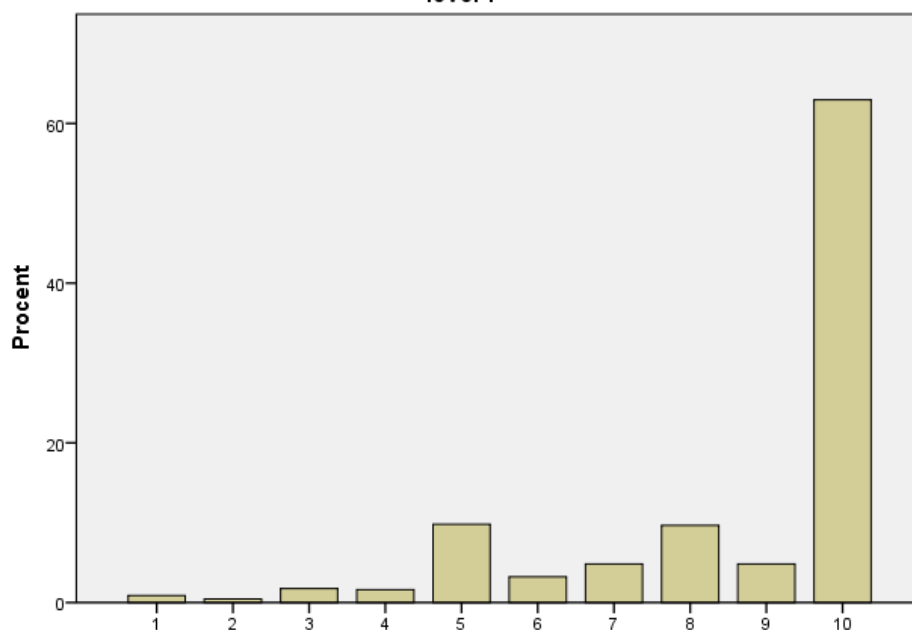
Jeg mener, at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på det samfund jeg lever i.

/Aalisarnermut politikki inuiaqatigiinnut inuuffigisannut annertoorujussuarmik sunniuteqartartoq isumaqarpunga.

Figur 4 viser at 63 % af de adspurgte er meget enige (10) i at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på det samfund de lever i. Til sammenligning viser figur 5 at det 'kun' er 53 % af de adspurgte, der er meget enige i (10) at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på deres dagligdag. Samtidig viser tallene bag figur 5 også at 28 % af respondenterne er neutrale eller ligefrem uenige i, at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på deres dagligdag. Personer med denne holdning er sandsynligvis underrepræsenteret i denne undersøgelse, hvor hver anden af de kontaktede personer takkede nej til at deltage på grund af emnet (jf. kapitel 2). Det kunne derfor nemt være op imod halvdelen af befolkningen over 18 år, som i virkeligheden har denne holdning.

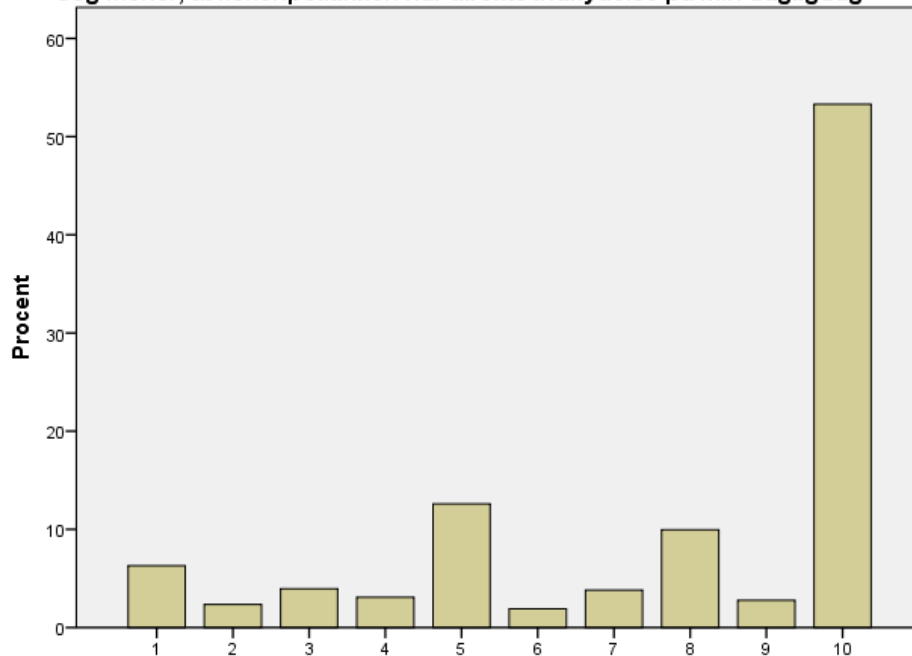
Figur 4

Jeg mener, at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på det samfund jeg lever i

Figur 5

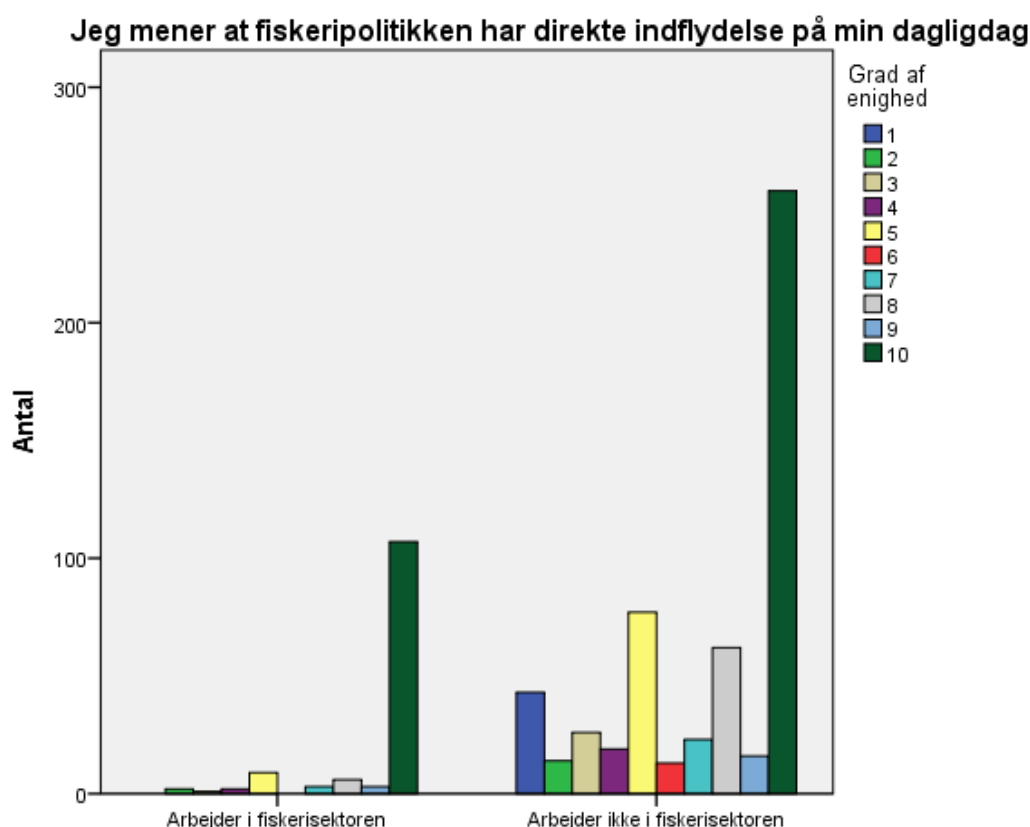
Jeg mener, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på min dagligdag

20 % (133 personer) af undersøgelses respondenter arbejder i fiskerisektoren og for denne gruppe og har fiskeripolitikken sandsynligvis meget større betydning for

dagligdagen end den har for den øvrige del af befolkningen. Dette bekræftes i figur 6 nedenfor, hvor besvarelsenerne er fordelt efter hvorvidt respondenterne arbejder i fiskerisektoren eller ej. Heraf fremgår det at 80 % (107 personer) af de der arbejder indenfor fiskerisektoren er 'meget enige' i udsagnet. Tallene bag figur 6 viser imidlertid også, at der er en stor andel respondenter som *ikke* arbejder i fiskerisektoren, men som alligevel i en eller anden grad vurderer, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på deres dagligdag. Af de som ikke arbejder i fiskerisektoren er 47 % nemlig stadigvæk meget enige (10) og 67 % er enige i en eller anden grad (6-10). 19 % er imidlertid uenige (1-4) og 14 % er neutrale (5).

Figur 6

Tabel 2 nedenfor viser respondenternes vurdering af fiskeripolitikken indflydelse på dagligdagen fordelt på distrikter. Her ses at andelen af meget positive vurderinger er særlig høj i henholdsvis Upernavik (86 %), Kangaatsiaq (77 %), Uummannaq (74 %), Maniitsoq (69 %), Paamiut (66 %) og Ilulissat (64 %). Til sammenligning ligger landsgennemsnittet af meget enige vurderinger på 53 %. Upernavik, Kangaatsiaq og Uummannaq er i øvrigt de tre distrikter i undersøgelsen, hvor flest respondenter er beskæftiget i fiskerisektoren (mellem 38 % og 42 %), hvilket sandsynligvis forstærker den positive vurdering i disse distrikter. Tabel 2 viser desuden at den stærke enighed (10) umiddelbart er lavest i Ittoqqortoormiit (20 %), Qeqertarsuaq (37 %) og Tasiilaq (38) (Udregninger baseret på tallene i tabel 2 nedenfor).

Tabel 2

		"Jeg mener fiskeripolitikken har direkte indflydelse på min dagligdag"										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Bosted	Nanortalik	3	1	0	2	3	2	0	3	1	11	26
	Qaqortoq	2	0	0	1	4	0	2	5	1	16	31
	Narsaq	1	0	1	1	6	0	1	1	0	12	23
	Paamiut	1	1	2	1	2	0	1	2	0	20	30
	Nuuk	20	8	14	5	31	4	6	21	8	78	195
	Manitsoq	1	0	0	2	3	0	0	6	1	30	43
	Sisimiut	4	2	0	4	5	1	2	9	1	27	55
	Kangaatsiaq	1	0	0	0	0	0	0	2	0	10	13
	Aasiat	2	4	2	0	7	0	2	3	1	28	49
	Qasigiannnguit	0	0	0	0	2	0	0	3	0	4	9
	Ilulissat	0	0	0	1	6	0	7	5	4	41	64
	Qeqertarsuaq	0	0	0	0	0	3	0	2	0	3	8
	Uummannaq	1	0	2	1	2	0	0	4	0	28	38
	Upernavik	0	0	1	1	2	0	0	0	1	32	37
	Qaanaaq	0	0	0	0	2	0	1	0	0	4	7
	Tasiilaq	7	0	4	2	9	3	3	2	1	19	50
	Ittoqqortormiit	0	0	1	0	2	0	1	0	0	1	5
Total		43	16	27	21	86	13	26	68	19	364	683

Tabel 3 nedenfor viser desuden, at der også er et vist sammenfald mellem alder og oplevelsen af fiskeripolitikken indflydelse på egen dagligdag. Det er nemlig især - men ikke udelukkende - de yngre respondenter der er neutrale eller direkte uenige i udsagnet (svar 1-5). Det gælder for 46 % af de 18-29 årige og 43 % af de 30-39 årige. I sammenligning er kun 27 % af de 40-59 årige uenige. Andelen af uenige og neutrale falder yderligere blandt respondenter mellem 60 og 89 år (Udregning baseret på tallene i tabel 3 nedenfor).

Tabel 3

		Jeg mener, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på min dagligdag										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Alder	17-29 år	12	4	3	2	14	0	3	6	3	29	76
	30-39 år	7	5	5	6	16	5	4	6	2	33	89
	40-49 år	9	2	4	3	18	4	7	18	3	67	135
	50-59 år	7	4	12	7	21	2	7	19	6	100	185
	60-69 år	8	1	2	2	10	2	4	16	4	77	126
	70-79 år	0	0	1	1	7	0	1	2	1	50	63
	80-89 år	0	0	0	0	0	0	0	1	0	8	9
Total		43	16	27	21	86	13	26	68	19	364	683

Diskussion

I forskningen, medierne og i de politiske debatter får fiskeriet ofte en del opmærksomhed. Respondenternes vurdering af fiskeripolitikken betydning for samfundet og deres dagligdag kunne indikere, at opmærksomheden på fiskeriet er berettiget for en betydelig del af befolkningens vedkommende. 'Betydelig' henviser her til op imod halvdelen af befolkningen, idet der skal korrigeres for frafaldet af kvinder og yngre deltagere i denne undersøgelse. Undersøgelsen viser dog tydeligt,

at fiskeripolitikken betydning ikke er begrænset til personer, som arbejder i fiskerisektoren. Fiskeripolitikken opleves nemlig som havende en eller anden grad af direkte indflydelse på dagligdagen hos 67 % af de personer, som ellers ikke er direkte beskæftiget i fiskeriet.

"På baggrund af denne undersøgelse kunne det være relevant at overveje, om det giver mening at inddrage ikke bare de traditionelle, sektorspecifikke interessenter i fiskeripolitikken, men også 'den almindelige borger' som ellers ikke er formelt repræsenteret i fiskerianliggender"

På baggrund af denne undersøgelse kunne det være relevant at overveje, om det giver mening at inddrage ikke bare de traditionelle, sektorspecifikke interessenter i fiskeripolitikken, men også 'den almindelige borger' som ellers ikke er formelt repræsenteret i fiskerianliggender.

Et studie af Heilmann (2004) har tidligere vist, at partnere til jollefiskere er direkte påvirkede af og spiller en aktiv vigtig rolle i fiskeriet, men at disse ikke er repræsenteret i fiskeriforvaltningens formelle beslutningsprocesser. Denne undersøgelse bekræfter at det kunne være relevant at udvide kredsen af personer, der formelt inddrages i forvaltningen. I nærværende sammenhæng er det gruppen af 'almindelige borgere', der fremhæves.

Den 'almindelige borgers' interesse i fiskeriet er i nogen grad repræsenteret i Selvstyrets debatter, hvor ordførere fra politiske partier tidligere har fremført argumenter om, at de som folkevalgte repræsenterer borgernes ønsker i fiskeri- og samfundsforhold (Jacobsen 2014a). Repræsentation af 'den

almindelige borger' i fiskerianliggender kunne dog kvalificeres yderligere og styrkes udenfor folkeafstemningerne og det repræsentative demokrati.

Man kunne for eksempel også begynde at tænke borgerinddragelse i denne eksisterende sektor, ligesom man debatterer og forsøger at gøre i almindelighed samt i forhold til nye sektorer som for eksempel råstofudvinding. Dog er det selvfølgelig værd at være opmærksom på, at fiskeripolitikken kun betragtes som meget relevant af højest halvdelen af borgerne over 17 år. Den generelle interesse for at involvere sig som borger vil derfor sandsynligvis variere stærkt fra person til person – delvist afhængig af alder, køn og bosted/distrikt.

Den *generelle* interesse for at involvere sig i fiskeripolitikken udformning kan meget vel vise sig at være særlig stærk i nogle distrikter fremfor andre (jf. tabel 2), så man kunne med fordel starte med at undersøge og teste metoder for borgerinddragelse i udvalgte distrikter, hvor en relativ stor andel af befolkningen føler sig direkte berørt af fiskeripolitikken – det vil på baggrund af denne

undersøgelse især være Upernavik, Kangaatsiaq, Uummannaq, Maniitsoq, Paamiut og Ilulissat.

Undersøgelsen viste desuden, at fiskeripolitikken ikke umiddelbart synes at påvirke den yngre generations dagligdag i samme omfang som det påvirker de ældres. Dette antyder, at fiskeriets samfundsmæssige betydning generelt opleves forskelligt på tværs af generationer (billedet ser måske forskelligt ud fra distrikt til distrikt).

Dette kunne desuden indikere, at fiskeriets samfundsmæssige rolle er i forandring i den forstand, at fiskeriet har mindre og mindre betydning for de yngre generationers dagligdag, som denne opleves af de yngre generationer selv. Det kunne være interessant at undersøge hvilke områder der da opfattes som vigtigere for de yngre generationer. Hvis fiskeriet fylder meget i debatterne, men disse debatter primært er de ældre generationers interesseområde, hvilke emner interesserer så de unge og er de eventuelt underbelyste i medierne og de politiske debatter?

Såfremt man ønsker at sikre, at fiskeriet også kommer de yngre generationer til gode på direkte eller indirekte vis, så kunne det på den anden side også være relevant at undersøge, hvordan man i højere grad kan inddrage de unge og deres perspektiver i diskussioner om fiskeriets betydning og dets forvaltning. Såfremt man ønsker at sikre generationsskifter i fiskeriet kunne dette også være relevant at arbejde målrettet på at sikre de unges deltagelse i fiskeriet, i forvaltningen og i de fiskeripolitiske diskussioner.

"Såfremt man ønsker at sikre at fiskeriet også kommer de yngre generationer til gode på direkte eller indirekte vis, så kunne det være relevant at undersøge, hvordan man i højere grad kan inddrage de unge og deres perspektiver i diskussioner om fiskeriets betydning og dets forvaltning"

3.2 Placeringen af forvaltningsansvaret

Resultat: 24 % af respondenterne har meget stærke holdninger til hvorvidt ejerskab og forvaltning bør ligge hos Selvstyret eller fiskerne. Heraf mener de 17 % at det i højere grad bør ligge hos fiskerne. Det er dog langt fra alle respondenter som har en stærk holdning til, at forvaltningsansvaret i højere grad bør placeres hos Selvstyret eller brugerne. En tredjedel anser umiddelbart begge parter som vigtige i en eller anden grad.

Forvaltningen af fiskeriet er placeret under Selvstyret. Med udviklingen af TAC rådgivningen for de enkelte arter er der løbende sket en stærk centralisering af forvaltningen i forhold til dengang brugen af de levende ressourcer blev forvaltet af brugerne selv på lokalt niveau (Dahl 2000). Behovet for større inddragelse af brugernes viden, syn og interesser i Selvstyrets forvaltning er imidlertid en ofte tilbagevendende diskussion.

Spørgeskemaet indeholdt derfor to spørgsmål, der skulle undersøge respondenternes principielle holdning til, hvor vigtigt det er, at forvaltningsansvaret og ejerskabet af fiskekvoter placeres hos henholdsvis Selvstyret og fiskerne:

Det er vigtigt, at det grønlandske samfund ejer og styrer fiskekvoterne i stedet for fiskerne eller fiskeriselskaberne.

/Aalisagartassat pisassiisutaasartut inuiaqatigiinnit pigineqarlutillu
aqunneqarnissaat pingaaruteqarpoq, aalisartunit iml. aalisarnemik
ingerlatseqatigiinnit aqunneqarlutillu pigineqaratik.

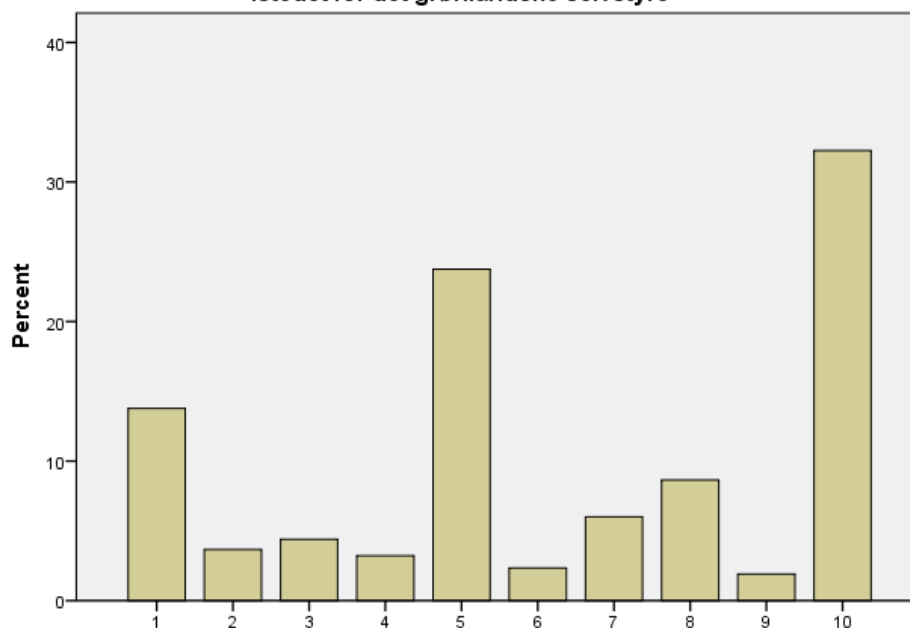
Det er vigtigt at fiskerne og fiskeriselskaberne ejer og styrer fiskekvoterne i stedet for det grønlandske selvstyre.

/Aalisakkanik pisassiissutit aalisartunit aalisarnermillu ingerlatseqatigiifinnit
pigineqarnissaat aqunneqarnissaallu pingaaruteqarpoq, Namminersorlutik
Oqartussanit aqunneqaratik pigineqaratillu.

Figur 7 og 8 viser, at begge spørgsmål afføder en betydelig spredning af svar. Denne spredning af svar er særlig mærkbar, når man sammenligner med undersøgelsens øvrige besvarelser (se øvrige afsnit her i kapitel 3). Placeringen af forvaltningsansvaret er dermed et emne som møder både modsatrettede og nuancerede holdninger hos respondenterne.

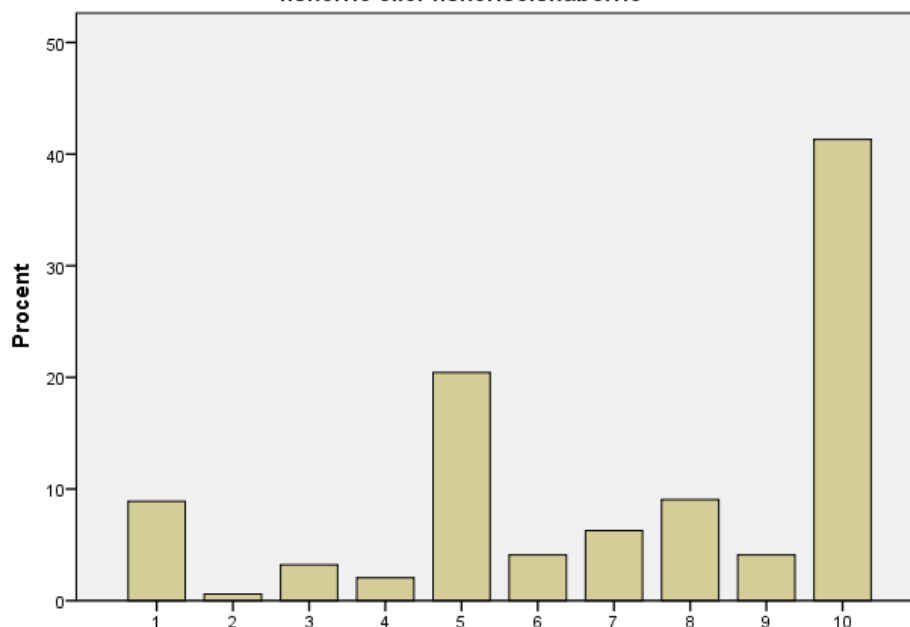
Figur 7

Det er vigtigt at det fiskerne og fiskeriselskaberne ejer og styrer fiskekvoterne
istedet for det grønlandske selvstyre

Figur 8

Det er vigtigt at det grønlandske samfund ejer og styrer fiskekvoterne i stedet for
fiskerne eller fiskeriselskaberne

Figur 7 viser, at 25 % i en eller anden grad er uenige i at fiskerne og selskaberne bør eje og styre fiskekvoterne i stedet for Selvstyret og samfundet. Dermed er der faktisk en pæn stærk holdning til *ikke* at prioritere fiskernes ejerskab og styring over selvstyrets. Dog viser figur 8 også, at 15 % i en eller anden grad er uenige i at samfundet skal styre og eje kvoterne i stedet for fiskerne og selskaberne. Så der er

også kritiske og stærke holdninger til fordel for det 'decentraliserede perspektiv' – om end ikke i helt samme omfang.

De to spørgsmål komplementerer delvist hinanden og det kunne derfor være interessant at undersøge, om der er en sammenhæng i respondenternes besvarelser. Hvis respondenterne er stærkt uenige i det ene princip er de så tilsvarende stærkt enige i det andet?

Opdeler man svarene i tre kategorier - 'uenig' (1-4), 'hverken/eller' (5) og 'enig' (6-10) - da fremkommer der 9 forskellige svarkombinationer som ses i tabel 4. Der er en gruppe på 116 personer svarende til 17 %, som er enig i en stærk prioritering af princippet om fisker-styring på bekostning af princippet om samfundsstyring. For 47 personer svarende til 7 % forholder det sig lige omvendt. Hele 237 personer svarende til 34 % er imidlertid enige i begge principper på én gang. Det er altså kun en fjerdedel som er parate til at prioritere det ene princip stærkt fremfor det andet; de fleste har en både/holdning til problemstillingen.

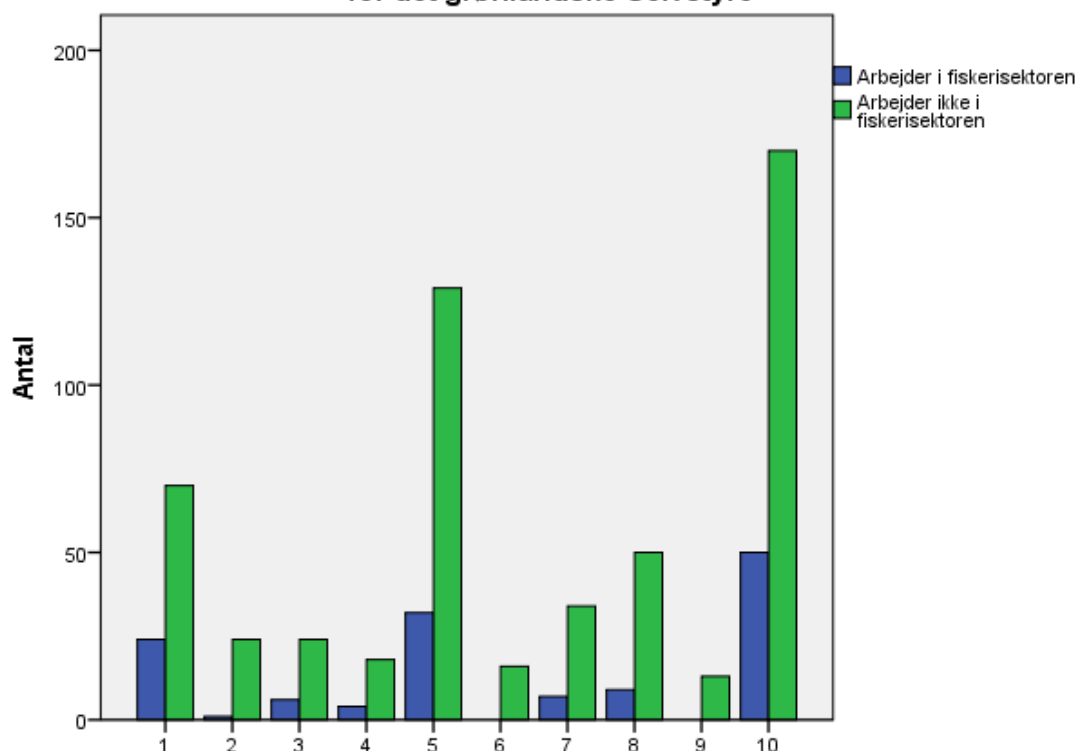
Tabel 4

		Prioritering af fiskerstyring (figur 7)		
Prioritering af samfunds-styring (figur 8)		Uenig (1-4)	Hverke n/ eller (5)	Enig (6- 10)
	Uenig (1-4)	27	28	116
	Hverken/eller	26	48	88
	Enig (6-10)	47	64	237

Det har i øvrigt det ikke været muligt at finde et mønster i besvarelserne baseret på respondenters baggrund. Som figur 9 nedenfor viser, er der for eksempel ikke tale om, at man indenfor fiskerisektoren har en entydig positiv holdning til at lade fiskere og fiskeriselskaber eje og styre fiskekvoterne. Faktisk er der en større spredning af positive og negative holdninger *indenfor* fiskerisektoren end der er blandt befolkningen generelt.

Figur 9

Det er vigtigt at fiskerne og fiskeriselskaberne ejer og styrer fiskekvoterne istedet for det grønlandske Selvstyre

Diskussion

Godt en fjerdedel af respondenterne hælder stærkt til det ene princip fremfor det andet. Dette kan tolkes således, at der er en betydelig andel af respondenterne (24 %), som har en meget stærk holdning til at den nuværende balance mellem Selvstyre-styring og fisker-styring er tippet for stærkt i enten den ene eller anden retning. 17 % af respondenterne har en stærk holdning til, at forvaltningsansvaret og ejerskabet af fiskekvoterne i højere grad skulle placeres hos fiskerne. Dette resultat falder umiddelbart godt i tråd med den i litteraturen og i debatten ofte fremførte kritik af forvaltningens stærke centralisering og ønsket om større bruger-inddragelse.

Samlet set er der imidlertid en endnu større gruppe af respondenter (35 %) som i en eller anden grad er enige i begge principper for placeringen af forvaltningsansvaret. Det er meget muligt at den indbyggede bias imod enighed i denne undersøgelse har delvis indflydelse på dette resultat. Men det er også meget muligt, at respondenterne grundlæggende anskuer både selvstyret og fiskerne/selskaberne som vigtige partnere i forvaltningen. Denne tolkning underbygges umiddelbart af respondenternes udbredte brug af de moderate svarkategorier i denne del af undersøgelsen; brugen af de moderate svarkategorier kunne indikere at respondenterne har reflekteret lidt nøjere over balanceringen af de to hensyn.

"Således peger undersøgelsens resultater måske i virkeligheden mest af alt i retning af det relevante i et fortsat samarbejde mellem fiskere og selvstyre i forvaltningen af kvoterne"

I den forbindelse er det værd at bemærke, at selvom det kan virke selvmodsigende i forhold til spørgsmålenes modsatrettede formulering, så er det ikke en selvmodsigende holdning i sig selv at mene, at både selvstyret og fiskere skal indgå i forvaltningen på én gang. Det er tværtimod en holdning, som vil kunne finde støtte i eksisterende praksis på området (eksempelvis den løbende konsultation af fiskerirådets medlemmer samt forvaltningens, Naturinstituttets og fiskeriet samarbejde omkring forvaltningsplaner; se evt. Jacobsen 2013a), såvel som indenfor forskningen om succesfuld naturressourceforvaltning generelt (se evt. Wilson, Nielsen og Degnbol 2003). Co-management betyder netop 'samforvaltning' og ikke ren selvforvaltning. Således peger undersøgelsens resultater måske i virkeligheden mest af alt i retning af en

anerkendelse af behovet for begge parter og et fortsat *samarbejde* mellem fiskere og selvstyre i forvaltningen af kvoterne.

Især den socialvidenskabelige litteratur har problematiseret den stærke centralisering af Grønlands naturressourceforvaltning – typisk med udgangspunkt i lokalsamfundsstudier og interviewpersoners oplevelser af manglende information om og indflydelse på Selvstyrets beslutninger. Imidlertid indikerer denne undersøgelse, at der alligevel iblandt den bredere befolkning er langt til et eventuelt samlet ønske om at ændre drastisk på den nuværende placering/centralisering af det overordnede forvaltningsansvar. Samtidig med ønsket om øget fiskerinddragelse (ikke mindst i forbindelse med den videnskabelige rådgivning jf. kapitel 3.3), så eksisterer der nemlig iblandt befolkningen en generel enighed om, at samfundet og Selvstyret skal være med til at eje og styre fiskekvoterne.

3.3 Fiskekvoter og viden

Resultat: Ønsket om øget brugerinddragelse i kvotefastsættelsen vækker stor genklang i fiskerisektoren og i bygderne; men det gør den bestemt også i befolkningen generelt, hvor der er bred enighed om at der skal lyttes mere til fiskernes meninger og erfaringer. Der er blandede holdninger til hvor vigtigt det er at lytte mere til biologernes anbefalinger og det gælder også indenfor fiskerisektoren. En kritisk stillingtagen til biologernes indflydelse falder delvist sammen med uddannelsesniveau og bosted.

Et tilbagevendende spørgsmål i Grønlands fiskeripolitik omhandler størrelsen af den samlede tilladte fangstmængde i de enkelte fiskerier (TAC). Den videnskabelige rådgivning udført ved Grønlands Naturinstitut i samarbejde med de relevante regionale organisationer (ICES, NAFO, NEAF) spiller som bekendt en helt central rolle i dagens fiskeriforvaltning.

Imidlertid er det også en kendt sag, at der jævnligt fremsættes ønsker og krav fra fiskere, erhverv og politikere om hævede kvoter sammen med opfordringer til at den biologiske rådgivning i højere grad inddrager fiskernes og erhvervets viden i vurderingen af fiskebestandene.

Med det formål at undersøge den bredere befolknings syn på balancen mellem biologernes og fiskeres viden i kvotefastsættelsen, stillede undersøgelsen to komplementære spørgsmål omhandlende fiskernes og biologernes indflydelse på TAC kvotepolitikken:

Det er vigtigt at man lytter mere til biologernes anbefalinger når fiskekvoterne skal fastsættes.

/Aalisagartassat aalajangersarneqaleraangata uumasunik ilisimatuut
tusaaniarneqarnerunissaat pingaaruteqarpoq.

Det er vigtigt at man lytter mere til fiskernes mening og erfaringer når fiskekvoterne skal fastsættes.

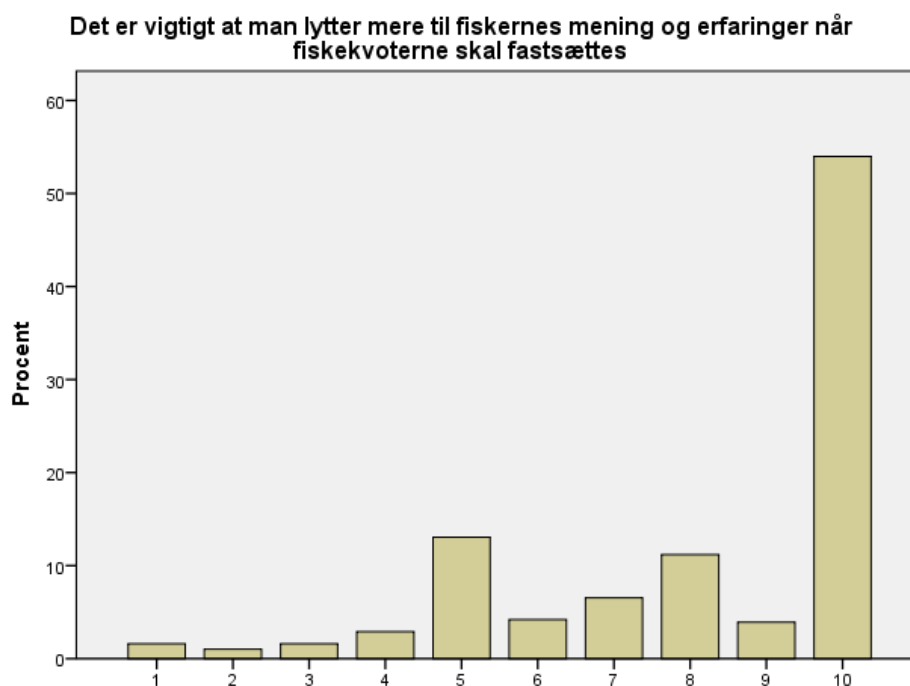
/Aalisagartassat aalajangersarneqaleraangata aalisartut
tusaaniarneqarnerunissaat pingaaruteqarpoq.

Sammenligningen af respondenternes besvarelser i figur 10 og 11 viser, at princippet om at lytte mere til fiskernes meninger og erfaringer opnår langt større og mere entydig opbakning end princippet om at lytte mere til biologerne. Med en andel af meget enige (10) på 54% er dette princip dog ikke et af undersøgelsens 'højdespringere' grundet den relativt større andel af 'kun' moderat positive vurderinger.

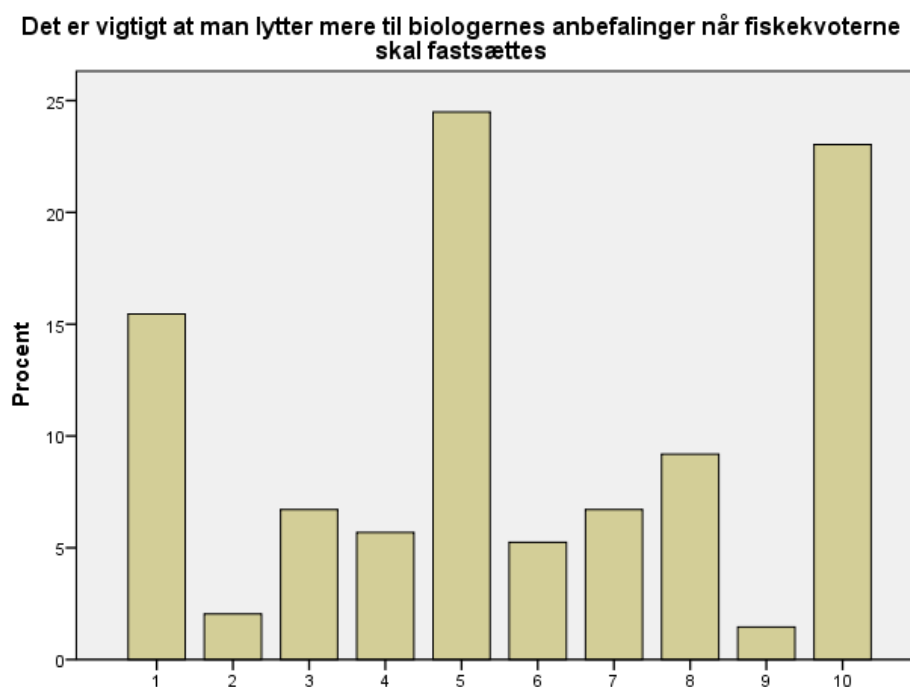
Princippet om at lytte mere til biologerne opnår endnu mere spredte vurderinger, herunder også en del moderate vurderinger (3-4, 6-8) og 'hverken/eller' besvarelser (5). Dette står i stærk kontrast til resultaterne i det forrige afsnit, hvor det var sværere for respondenterne at vælge det ene princip frem for det andet

(forvaltning ved fiskerne eller ved selvstyret). I dette afsnit er der en stærk tendens til at øge fiskernes indflydelse yderligere fremfor biologernes.

Figur 10

Figur 11

Man kunne måske forvente at finde særlig kritisk stillingtagen til biologernes indflydelse indenfor fiskerisektoren. Med udgangspunkt i tabel 5 nedenfor kan

denne antagelse umiddelbart godt bekræftes, idet andelen af enige er mindre indenfor fiskerisektoren end en er i gennemsnit. Udenfor fiskerisektoren udgør gruppen af enige og uenige henholdsvis 264 og 156 personer svarende til 28 % og 47 %. Indenfor fiskerisektoren er der stort set lige mange på enig- og uenigsiden; de uenige og enige udgør hhv. 47 og 48 personer svarende til 36 % hver især. Tabel 5 viser dermed også, at *selvom* den kritiske stillingtagen er højere end gennemsnittet indenfor fiskerisektoren, så er den bestemt ikke entydig; det er trods alt kun halvdelen, der forholder sig kritisk til biologernes indflydelse.

Tabel 5

"Det er vigtigt at man lytter mere til biologernes anbefalinger når fiskekvoterne skal fastsættes"											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
arbejder i fiskeri Ja	27	3	11	8	36	2	10	9	1	26	133
sektoren Nej	79	11	35	31	132	34	36	54	9	131	552
Total	106	14	46	39	168	36	46	63	10	157	685

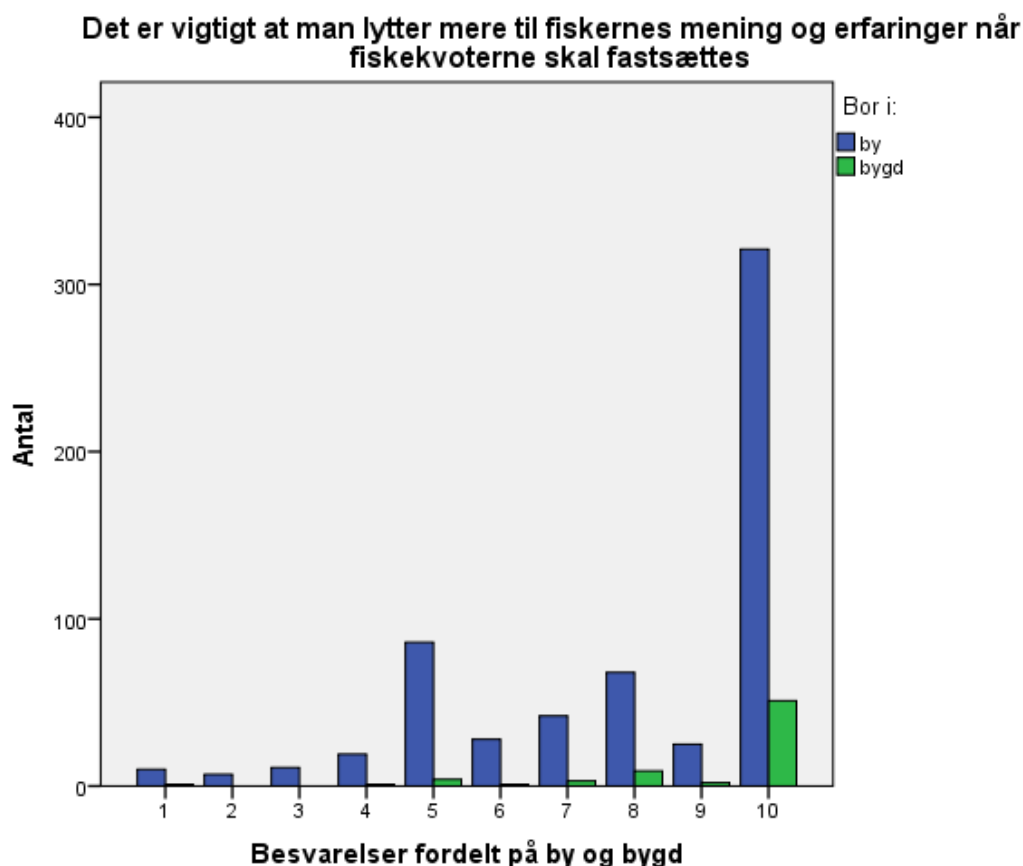
I tabel 6 nedenfor ser man umiddelbart også et sammenfald mellem øget uddannelse og mindsket kritisk stillingtagen til biologernes anbefalinger og omvendt. Især er der forskel på gruppen med lang boglig uddannelse og gruppen uden uddannelse. Procentandelen for 'lang boglig uddannelse' kommer dog nemt til at fremstå som mere ekstrem end den rent faktisk er på grund af det lave antal af respondenter i denne kategori, hvilket konklusionerne på dette område noget usikre.

Tabel 6

Uddannelse (antal)	Andel uenige besvarelser (1-4) i procent	
	<i>"Det er vigtigt at man lytter mere til fiskernes meninger og erfaringer, når fiskekvoterne skal fastsættes"</i>	<i>"Det er vigtigt at man lytter mere til biologernes anbefalinger når fiskekvoterne skal fastsættes"</i>
Ingen (258)	5 %	40 %
Kurser (95)	8 %	17 %
Faglært (96)	6 %	23 %
Kort boglig (140)	3 %	21 %
Mellemlang boglig (67)	10 %	12 %
Lang boglig (29)	31 %	6 %

I forhold til bosted er der yderligere sammenfald. Ifølge figur 12 nedenfor ser det nemlig ud til, at der blandt bygdeboerne er en *særlig* entydig opbakning til i højere grad at inddrage fiskernes viden og erfaringer.

Figur 12

Omvendt huser Nuuk en relativ stor andel af de respondenter, som forholder sig kritisk til kravet om i højere grad at inddrage fiskernes meninger og erfaringer; af de 49 respondenter som i en eller anden grad var 'uene' med princippet (jf. figur 10 længere oppe) bor 26 og dermed lige over halvdelen i Nuuk. Respondenter i Nuuk udgør dog 44% i denne undersøgelse, så der er kun tale om en lille tendens.

Diskussion

Det faktiske omfang af brugerinddragelse i den grønlandske fiskeriforvaltning og vilkårene derfor er et omfangsrigt emne, der ikke behandles i dybden her (for andre studier se evt. Hedeholm, Jacobsen og Nielsen 2016). Det kan blot konstateres at øget brugerinddragelse generelt og til stadighed opfattes som en relevant problematik.

Undersøgelsen bekræfter til dels det forventelige: at fiskerisektoren i særlig høj grad er skeptiske overfor en øget indflydelse fra den biologiske rådgivning. Nok så vigtigt viser undersøgelsen dog også, at der internt i fiskerisektoren er delte meninger på området.

Sidst men ikke mindst viser undersøgelsen, at det ikke *kun* er fiskere og politikere der mener, at fiskeres erfaringer og viden i højere grad bør inddrages, når

” Det indikerer at diskussionerne omkring den centraliserede fiskeriforvaltning i høj grad – og til stadighed - koncentrerer sig om centraliseringen af den videnskabelige rådgivning”

fiskekvoterne skal fastsættes. De ønsker om øget inddragelse af fiskerviden, der jævnligt fremsættes af fiskere og politikere, vækker stor genklang i befolkning som helhed. Man kunne måske derfor udlede den betragtning, at der blandt den bredere befolkning er stor tillid til landets fiskere og den viden, som knytter sig til den daglige brug af havets ressourcer. Især er bygdeboerne i undersøgelsen stort set aldrig i tvivl om vigtigheden af at lytte mere til fiskernes mening og erfaringer. En sådan tillid og opbakning blandt befolkningen til landets fiskere vis-a-vis den biologiske rådgivning er muligvis i virkeligheden et positivt særkende for Grønland og fiskeriet her?

Undersøgelsen viser også, at biologernes indflydelse til stadighed deler vandende i befolkningen. Undersøgelsen bekræfter umiddelbart eventuelle antagelser om, at der

er en sammenhæng mellem øget uddannelse, bopæl i Nuuk og øget forståelse for biologernes indflydelse på kvotefastsættelsen.

En sammenligning med resultaterne i afsnit 3.2 og dette afsnits resultater viser desuden, at den specifikke modsætning mellem biologer og fiskere umiddelbart står stærkere i befolkningens bevidsthed end den overordnede modsætning mellem fiskere/selskaber og Selvstyret. Det indikerer måske, at kritikken af den centraliserede fiskeriforvaltning i høj grad – og til stadighed - koncentrerer sig om centraliseringen af den videnskabelige rådgivning. Man kunne dog indvende, at selvom TAC diskussionerne opleves meget stærkt fra år til år i både fiskerisektoren, Inatsisartut og i medierne, så er det måske i virkeligheden Selvstyrets strukturelle forvaltning af adgang, fordeling og ejerskab, som har størst økonomisk og social effekt på både fiskere og kystsamfundene på sigt. Det kunne derfor være relevant med en mere tilbundsående mediedækning og offentlig diskussion af de øvrige debatter, som også finder sted indenfor selvstyret og fiskeriets organisationer.

3.4 Store selskaber

Resultat: Fiskerikoncernernes størrelse og konkurrencedygtighed er et emne, som møder blandede holdninger i den bredere befolkning. 44 % af respondenterne er meget enige i, at det er vigtigt at have meget store selskaber til at varetage eksporten. 12 % af respondenterne er uenige i en eller anden grad og hele 19 % er neutrale. Til gengæld er der en langt mere entydig holdning til ejerskabet at et af de konsoliderede selskaber: Hele 64 % af respondenterne er meget enige i, at Royal Greenland skal vedblive at være ejet af det grønlandske samfund.

Fiskeriet spiller en afgørende rolle i Grønlands nationaløkonomi. Dette eksemplificeres ofte og simpelt ved eksportstatistikken, hvoraf det fremgår, at langt størstedelen af den grønlandske vareeksport udgøres af fiskeriprodukter (90 % i 2016, Grønlands Statistik). Langt størstedelen af Grønlands udenskærs kvoter fiskes i dag af de to koncerner Royal Greenland og Polar Seafood, som sammen med deres tilknyttede selskaber står for størstedelen af produktionen i fiskerisektoren (77 % i 2011 ifølge Copenhagen Economics 2013) Til gengæld er befolkningens grad af direkte deltagelse i fiskeriet og forarbejdningen mindre i det konsoliderede fiskeri. Ifølge Copenhagen Economics (2013) beskæftigede koncernerne under 1/3 af de beskæftigede i fiskeriet i 2011.

Fordelen ved det konsoliderede fiskeri forklares ofte økonomisk med henvisning til stordriftsfordele og øget produktivitet, som skaber et højere lønniveau og et større overskud i de enkelte fiskeriselskaber (Copenhagen Economics 2013). Dertil er der også argumenter for stordriftsfordele ved at samle produktionen og eksporten hos de store selskaber, som allerede har en veletableret adgang til de internationale markeder.

Som produktionen er indrettet i dag, er de kystnære fiskere og bostederne ofte direkte afhængige af de store selskabers indhandlingssteder for at kunne sælge deres fangster. Således argumenterer Copenhagen Economics (2013) også for koncernernes positive bidrag til kystsamfundene. En spørgeskemaundersøgelse i Qeqertasuatsiaat har også vist, at tilstedeværelsen af de store selskabers fabrikker og indhandlingssteder kan give bygdefiskere en følelse af økonomisk sikkerhed (Snyder, Jacobsen og Delaney, under udgivelse). På den anden side kan de store selskabers rolle også opfattes som et uhensigtsmæssigt monopol, hvortil fiskere efterlyser og/eller selv etablerer konkurrerende indhandlingsvirksomhed. Dette er blandt andet sket med etableringen af Halibut Greenland i Ilulissat.

Med henblik på at undersøge befolkningens syn på det argument, at de store selskaber er særlig vigtige fordi de har en særlig konkurrencemæssig fordel, stillede spørgeskemaet følgende spørgsmål:

Det er vigtigt at Grønland har meget store fiskeselskaber, som kan være konkurrencedygtige på det globale fiskemarked i stedet for at eksporten går gennem en masse små selskaber der selv handler med de udenlandske fiskeeksportører.

/ Kalaallit Nunaat aalisarnermik ingerlatseqatigiinnik angisoorsuarnik peqarnissaa pingaaruteqarpoq nunarsuarmi aalisakkanik tunisassiortunut unammillersinnaasunik, piginneqatigiiffeerarpassuarnit nunani allani aalisakkanik namminneq tuniniaasartunut taarsiullugu.

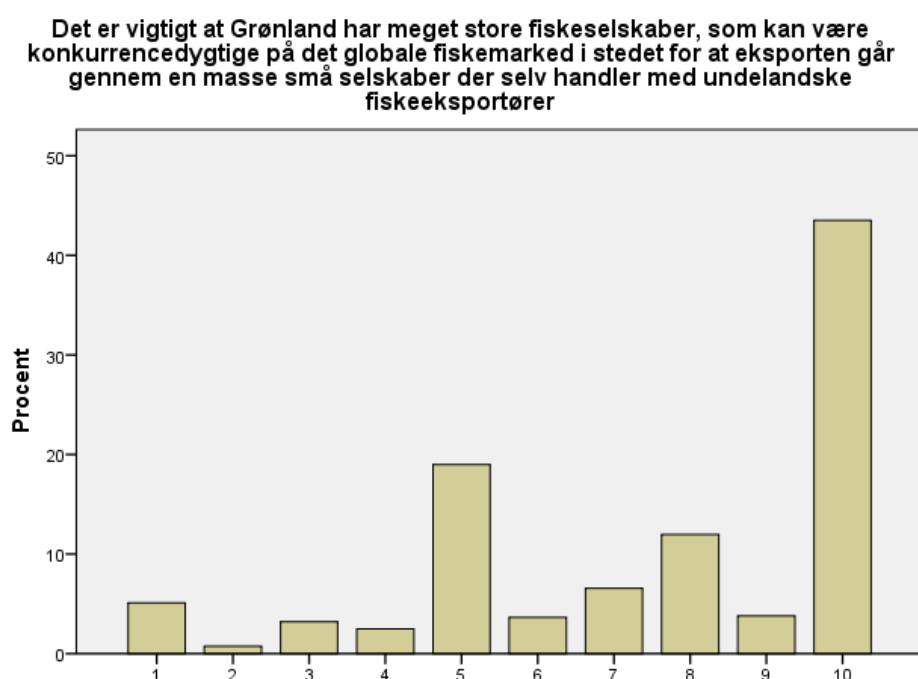
Der pågår desuden en tilbagevendende diskussion om hvorvidt Royal Greenland bør privatiseres eller ej. For et år siden igangsatte formanden for Naalakkersuisut et arbejde, der skal belyse forskellige modeller for hel eller delvis privatisering (Sermitsiaq.gl d. 3 marts 2017). Med henblik på at undersøge befolkningens holdning til samfundseje versus privatisering af Royal Greenland stillede spørgeskemaet følgende spørgsmål:

Det er vigtigt at det grønlandske samfund ejer Royal Greenland i stedet for at det privatiseres.

/ Royal Greenlandip inuiaqatigiinnit kalaallinit pigineqarnissaa pingaaruteqarpoq privatinit pigineqalernani.

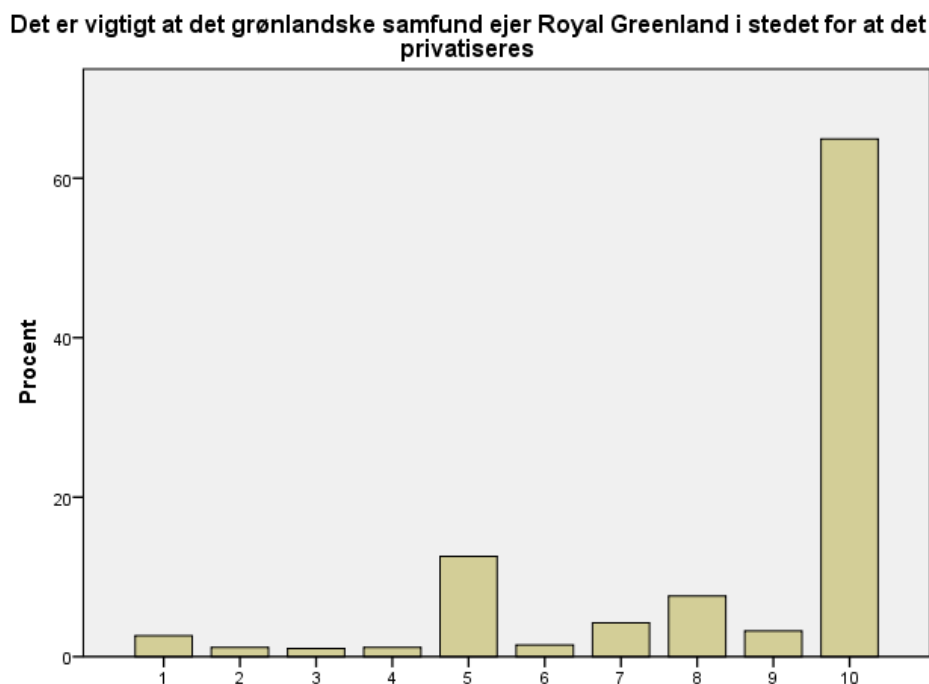
Nedenfor i figur 13 præsenteres besvarelserne på det første spørgsmål vedrørende fordelingen ved at have store selskaber til at varetage eksporten. Figur 13 viser, at 44 % af respondenterne er 'meget enige' i princippet om at eksporten bør gå igennem de meget store og konkurrencedygtige fiskeriselskaber. 19 % er neutrale. Det er derved et af de spørgsmål i undersøgelsen som ikke synes at vække meget stor genklang blandt den bredere befolkningen. Der er nogen uenighed (12% er uenige i en eller anden grad), men uenigheden er ikke nær så markant, som den er i forhold til andre temaer i denne undersøgelse (afsnit 3.3 og 3.7 vedrørende kvotesætning og kvotefordeling).

Figur 13

Til sammenligning med resultatet ovenfor vækker diskussionen omkring Royal Greenlands ejerskab meget stor genklang i befolkningen. Figur 14 nedenfor viser at 64 % er meget enige i udsagnet om at det er vigtigt at det grønlandske samfund ejer Royal Greenland i stedet for at det privatiseres. Kun 6 % er uenige i en eller anden grad (1-4). Det er derved et af de udsagn i undersøgelsen, som den bredere befolkning generelt er mest enige i.

Figur 14

Diskussion

Debatten om det konsoliderede og ikke-konsoliderede fiskeris relative betydning for samfundet er helt central i de fiskeripolitiske diskussioner og indlæg (Fiskerikommissionen 2009, Copenhagen Economics 2013, KNR 27 april 2017). Tidligere ændringer af fiskeriloven (2009-2012) har tilstræbt øget konsolidering med opbakning fra de store koncerner, finansdepartementet, formandens departement og bankerne i landet (Jacobsen og Raakjær 2014). I sammenligning med andre temaer i denne undersøgelse var det dog ikke argumentet om koncernernes globale konkurrencedygtighed, der vakte den helt store genklang eller de helt stærke holdninger blandt befolkningen.

Når det kommer til de store koncerner vækker spørgsmålet om Royal Greenlands ejerskab imidlertid *meget* stor genklang. Så mens konsolideringen indenfor fiskeriet i sig selv ikke opnår entydig opbakning som princip, så har respondenterne imidlertid en stærk holdning til (et af) de konsoliderede

selskabers ejerskab. Respondenterne mener i meget høj grad at Royal Greenland bør ejes af det grønlandske samfund i stedet for at det privatiseres.

Man kan måske dermed sige, at eksportfordelen ved de store selskaber ikke står lysende klart for den bredere befolkning – i hvert fald ikke som argumentet blev repræsenteret i lige netop denne undersøgelse. Imidlertid er der meget stærke holdninger på spil i forhold til lige netop Royal Greenlands ejerskab. Det kunne være interessant at undersøge baggrunden for denne holdning nærmere. Er det for eksempel selve Royal Greenland koncernen med dens størrelse og funktion i sig selv, der anskues for vigtig? Eller er det 'blot' princippet om samfundets ejerskab af den ene af de to store koncerner, som er det centrale for den bredere befolkning?

3.5 Profit og beskatning

Resultat: 58 % af respondenterne har en udpræget 'både-og' holdning til balanceringen af samfundets skatteindtægter overfor fiskernes/selskabernes overskud. Princippet om høje skatteindtægter fra fiskeriet vækker dog lidt mindre genklang end princippet om at sikre et stort overskud til fiskerne. 11 % af respondenterne er i øvrigt parate til at prioritere det ene princip stærkt fremfor det andet. De fleste af disse vil ligeledes prioritere fiskernes/selskabernes overskud.

I Grønland – og mange andre lande - har det længe været diskuteret hvordan værdien af de fælles fiskeressourcer kan komme det bredere samfund til gode. Diskussionen om omfordeling til det bredere samfund bliver særlig aktuell i takt med fiskeriets konsolidering, hvor deltagelsen i fiskeriet tilfalder en mere snæver kreds af aktører. Samfundets beskatning og/eller opkrævning af en ressourcerente er en metode til at sikre, at det konsoliderede fiskeri bidrager direkte til samfundet og ikke kun til et begrænset antal selskabers virksomhed og ejerkreds.

Beskatning, afgifter, brugerbetaling og aktionering af fiskerettigheder er alle mulige måder, hvormed det økonomiske overskud fra udnyttelsen af samfundets fælles ressourcer kan omfordes til det bredere samfund (Fiskerikommissionen 2009). På den anden side skal betaling, beskatning og afgifter også opvejes imod fiskernes og selskabernes ønsker om profit og overskud til nye investeringer. Undersøgelse spurgte derfor ind til respondenternes overordnede syn på balancen mellem overskud og beskatning indenfor fiskeriet:

Det er vigtigt, at fiskeriet giver høje skatteindtægter til landskassen i stedet for at øge overskuddet hos fiskerne og fiskeriselskaberne.

/Aalisarnerup nunatta aningaasaqarneranut akileraarutininik annertuumik pissarsiffiginissaa pingaaruteqarneruvoq, aalisartut aalisarnermillu ingerlatseqatigiiffit annertunerusumik iluanaaruteqarnissaannit.

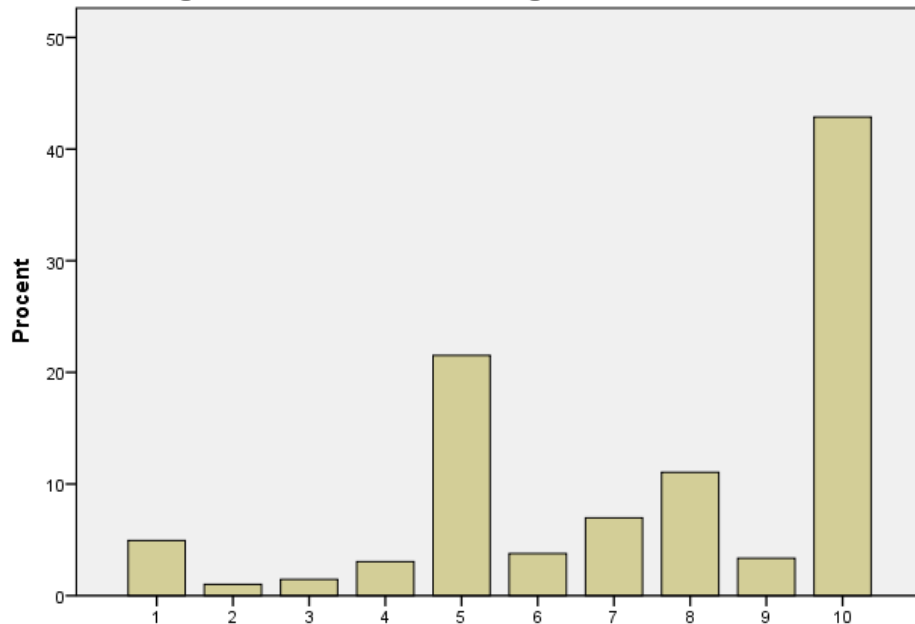
Det er vigtigt, at fiskeriet giver stort overskud til de enkelte fiskere/selskaber så de har råd til investeringer i stedet for at øge skatter og afgifter til landskassen.

/Aalisarnerup aalisartunut/ingerlatseqatigiiffinnut annertuumik sinneqartoorutaanissaa pingaaruteqarpoq, taamaalilluni aningaasaliinissaminnut akissaqarniassammata, nunap karsianut akileraarutininik akitsuutinillu anertusaaneq pinnagu.

Figur 15 og 16 nedenfor viser at ingen af spørgsmålene opnår en andel af 'meget enige' besvarelser på over 50 %. Ligesom i kapitel 3.2 (placering af forvaltningsansvaret) og 3.4 (store selskaber) er der en relativ høj andel neutrale besvarelser, hvilket indikerer et tema, som ikke vækker bred genklang i befolkningen. En sammenligning af figurerne viser dog, at princippet om overskud til fiskere og selskaber møder lidt færre uenige og neutrale besvarelser. Dermed synes princippet om høje skatteindtægter fra fiskeriet også at vække lidt mindre genklang end princippet om at sikre et stort overskud til fiskerne.

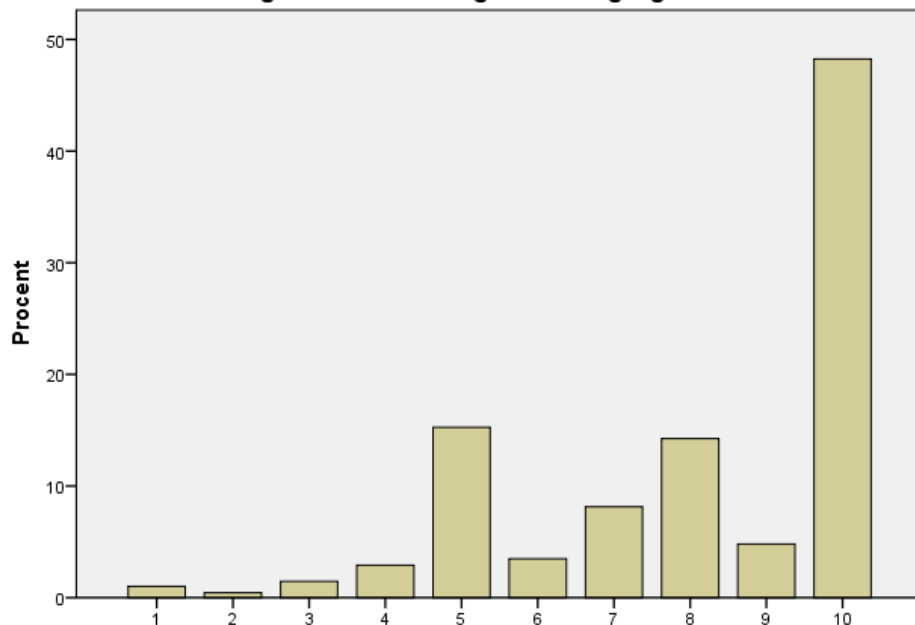
Figur 15

Det er vigtigt at fiskeriet giver høje skatteindtægter til landskassen istedet for at øge overskuddet hos fiskerne og fiskeriselskaberne

Figur 16

Det er vigtigt at fiskeriet giver stort overskud til de enkelte fiskere/selskaber så de har råd til investeringer i stedet for at øge skatter og afgifter til landskassen

I figur 15 og 16 ser man desuden en vis spredning inden for 'enig' feltet i spørgsmålene om beskatning og overskud. Forholdet mellem de enkelte besvarelser er blevet undersøgt og fremgår af tabel 7 nedenfor. Tabel 7 viser at

400 af respondenterne – svarende til 58 % - er enige i begge udsagn på én gang og godt halvdelen af disse har desuden gjort brug af de mere moderat enige besvarelser (7-9). Dette indikerer nuancerede 'både-og' holdninger på området. Kun en meget lille andel af respondenterne er stærkt for det ene perspektiv samtidig med at de er stærkt imod det andet. 56 respondenter (8 %) er stærkt for at prioritere et stort overskud til fiskere og selskaber og tilsvarende stærkt imod prioriteringen af høje skatteindtægter til landskassen. For 23 andre respondenter (3 %) forholder det sig lige omvendt. Desuden er der en noget større gruppe på 86 personer (13 %) som er enig i princippet om fiskeroverskud, men neutrale omkring spørgsmålet om skatteindtægter. For 44 respondenter (6 %) forholder det sig lige omvendt. Når der er stærke holdninger på området er de således overvejende til støtte for en prioritering af fiskernes og selskabernes overskud. Langt de fleste (58 %) har dog en både-og holdning til balanceringen af overskud og beskatning.

Tabel 7

	<i>Prioritering af stort overskud til fiskere/selskaber</i>			
		Uenig (1-4)	Hverken/ Eller (5)	Enig (6-10)
<i>Prioritering af høje skatteindtægter</i>	Uenig (1-4)	7	9	56
	Hverken/ en/ eller (5)	10	52	86
	Enig (6-10)	23	44	400 (221 meget enige)

Diskussion

Spørgsmålet om hvordan værdien af de fælles fiskeressourcer kan komme det bredere samfund til gode igennem en form for afgift, beskatning eller brugerbetaling har tidligere været diskuteret i Grønland (Fiskerikommissionen 2009, s. 134).

Resultaterne i dette afsnit viser, at beskatningsperspektivet kun vækker beskedent genklang i den bredere befolkning sammenlignet med andre principper i denne undersøgelse. Resultaterne i dette afsnit viser også, at når holdningerne er stærke, så anses det oftest for vigtigst, at fiskeriet bidrager med et stort overskud til fiskerne og selskaberne.

Dette kunne indikere, at respondenter med stærke holdninger først og fremmest har øje for den værdi som fiskeriet skaber til det grønlandske samfund igennem den direkte deltagelse i fiskeriet. En omfordeling af fiskeriets værdi igennem beskatning og brugerbetaling har ikke det helt samme fokus.

Dette resultat taler umiddelbart til resultaterne i afsnit 3.6 og 3.7, hvor det vil vise sig at den direkte deltagelse i fiskeriet vægtes meget højt. Man kunne måske forestille sig, at så længe der er en bred samfundsmæssig deltagelse i fiskeriet, så er fiskeriets bidrag til det bredere samfund også meget tydeligt – for eksempel i form af fiskeriets blotte tilstedeværelse i form af fiskerirelaterede aktiviteter og arbejdspladser i byerne og bygderne. Men dette er kun en tese og ikke underbygget af denne undersøgelse i sig selv.

Man kan dog argumentere for, at når store dele af fiskeriet er konsolideret så kraftigt som det nu engang er, så er det lidt bemærkelsesværdigt at beskatningsperspektivet ikke står stærkere i den bredere befolknings prioriteringer end det gør. Såfremt højere skatteindtægter til landskassen er et vægtigt argument for et stærkt konsolideret fiskeri, så kunne et svagt fokus på beskatningsperspektivet i fiskeripolitikken måske indikere, at det konsoliderede fiskeris faktiske og/eller oplevede bidrag til samfundet ikke er så stort, som det ellers kunne være (jf. figur 13 i kapitel 3.4). Beskatningsperspektivet kunne være et perspektiv, der fortjener mere belysning i den offentlige debat i forbindelse med diskussionen af tidligere såvel som eventuelt fremtidige reformer, der har en konsolidering af fiskeriet på færre hænder som det foretrukne middel til et øget samfundsudbytte fra fiskeriet.

3.6 Arbejdspladser

Resultat: Der er en – for denne undersøgelse - meget stærk og entydig holdning til at fiskeriet skal bidrage med fuldtidsarbejdspladser i Grønland. 66 % er meget enige heri og dette princip er dermed blandt de principper, som opnår allerstørst opbakning i denne samlede undersøgelse. Det er både vigtigt at produktionens placering kan betale sig og at der tages hensyn til de mindre byer og bygder. Spørgsmålet om hvorvidt produktionen skal finde sted på land eller ombord på fartøjer vækker imidlertid ikke nogen bred genklang i befolkningen. Men den afføder stærke holdninger blandt en mindre andel af respondenterne (11-15 %) og i Upernavik distriktet især.

Den grønlandske fiskerilov har foruden biologiske og økonomiske hensyn også til formål at varetage beskæftigelsesmæssige hensyn indenfor fiskerierhvervet, forarbejdningsindustrien og andre dertil knyttede erhverv. Ikke mindst har landingspligten og opdelingen af fiskeriet i et kystnært og havgående segment hidtil bidraget til at skabe beskæftigelse i det kystnære fiskeri og i forarbejdningsindustrien på land og i Grønland.

Disse reguleringer var imidlertid til debat i forbindelse med fiskerikommissionens betænkning (2009) og arbejdet med at revidere fiskeriloven i 2010-2012. Der var dengang overvejelser om, at beskæftigelses hensynet fremover kunne vige for andre hensyn af selskabsøkonomisk art. I en tid med måske særligt høje forventninger til den fremtidige efterspørgsel efter arbejdskraft i mine, olie og storskala-projekter fremsatte fiskerkommissionen i 2009 det argument, at det ikke længere var nødvendigt at fiskeriet påtog sig den rollen at sikre beskæftigelse i Grønland. Fiskeriet kunne i stedet hellige sig opfyldelsen af nogle mere selskabsøkonomiske hensyn. Denne type prioritering blev delvist implementeret i fiskerilovgivningen i 2012 med indførelsen af IOK i hellefiskfiskeriet, som havde til formål at danne færre men større og mere indtjenende enheder i fiskeriet.

Selv om beskæftigelsesmæssige hensyn er blevet søgt nedtonet med fiskerikommissionen i 2009 og med ændringerne til fiskeriloven i 2012, så er de sidenhen blevet opprioriteret igennem forvaltningen af den overordnede TAC hvor man har set stigende kvoter og en omlægning af kvoteområder i hellefiskfiskeriet. Der er også kommet et stigende fokus på den hjemlige selvforsyning og den hjemlige forarbejdning af råvarer. I Naalakkersuisuts erhvervsstrategi fra 2015 (Naalakkersuisut 2015) spillede initiativ 10 og 13 således en vigtig rolle som potentiel kilde til øget beskæftigelse igennem aktive bygdeindhandlingsanlæg, øget selvforsyning og hjemtagelse af arbejdspladser placeret i udlandet.

Indhandlingsmuligheder og placeringen af fabrikker har ofte vist sig at være bestemmende for de enkelte byer og bygders udvikling (Gullestrup 1974, Sørensen 1974). Overvejelser om placeringen af indhandlingsanlæg og fabrikker internt i Grønland har ligeledes præget debatten siden G-60 strategien, og frem til i dag (Sørensen 1974, KNR 17. oktober 2016, KNR 19. oktober 2016).

Man har i det kystnære fiskeri efter hellefisk kunne observere et relativt stort antal fiskere (over 1000 licensejere) med relativt små indhandlinger, som ikke svarer til indkomsten fra et fuldtidsarbejde på land. Imidlertid viser et studie fra Upernavik, at der findes en type 'likviditetsfiskeri' i Upernavik, som bruges til at dække udgifter til fangst eller indkøb af enkelte forbrugsgoder efter behov (Delaney et al. 2012). Fra en samfundsvidenskabelig vinkel er det derfor blevet fremlagt, at der faktisk kan være økonomisk mening i en form for deltidsfiskeri – eller ad hoc fiskeri – fordi det på fleksibel vis kan dække enkeltudgifter og kombineres med fangst til eget forbrug og/eller salg. Tidligere i Grønland historie har et sådan 'deltidsfiskeri' på torsk desuden spillet en vigtig rolle som supplerende indkomst for fabriksarbejdere (Jacobsen 2014; interview med Nuuk fisker). I 2016 gav Selvstyret da netop også fritidsfiskere lov til at indhandle kommercielt.

Muligheden for at kunne kombinere kystnært fiskeri på mindre skala med fangst og andre erhverv er også blevet nævnt som en mulig fordel i forbindelse med klimatilpasning fordi det kunne skabe en mere flerstrengt økonomi i de enkelte familier og bosteder, som ellers er meget sårbare overfor ændringer i fiskeriet (Jacobsen et al. 2017).

Med henblik på at undersøge befolkningens syn på disse forskellige hensyn indenfor beskæftigelse og produktionens placering stillede undersøgelsen i alt 6 spørgsmål:

Det er vigtigt at fiskeriet fokuserer på at skabe fuldtidsbeskæftigelse i Grønland i stedet for at sende uforarbejdet fisk ud af landet, selv om dette giver et større økonomisk udbytte.

/Aalisarnermik suliallit nunatsinni ataavartumik suliffiusinnaasunik
pilersitsinissaanik aallussinerunissaat pingaaruteqarneruvoq aalisakkat
suliareqqitaanngitsut avammut nassiunnerannit, tamakku
iluanaarutaanerugaluarpataluunniit

Det er vigtigt, at samfundet og fiskeriet fokuserer på at skabe arbejdspladser dér hvor det bedst kan betale sig i stedet for at skabe dem der, hvor der tilfældigvis er mest arbejdsledshed.

/Pingaaruteqarpoq inuiaqatigiit aalisarnermillu sammisallit akilersinnaasuni
suliffinnik pilersitsinissaat, nalaatsornerinnakkut suliffissaaleqiffiit pilersinnagit.

Det er vigtigt at samfundet og fiskeriet fokuserer på at skabe arbejdspladser i de mindre byer og bygder, hvor der er et særligt behov.

/Inuiaqatigiit aalisarnermillu suliallit pingaartittariaqarpaat illoqarfinni
mikinerusuni nunaqarfinnilu immikkut pisariaqartitsisuni suliffissanik
pilersitsinissaq.

Det er vigtigt at fisken bearbejdes ombord på fartøjer, da det giver det bedste økonomiske resultat for fiskeren eller fiskeriselskabet.

/Aalisakkat aalisariutini suliarineqarnissaat pingaartuuvoq, taamaallilluni
aalisartunut ingerlatsivinnullu pitsaanerpaamik aningaasatigut
pissarsissutaassammata.

Det er vigtigt at der skabes arbejdspladser på land i stedet for at have produktionen ombord på fiskefartøjer.

/Nunami suliffissanik pilersitsinissaq pingaaruteqarneruvoq aalisariutini tunisassiornerminngaanniit

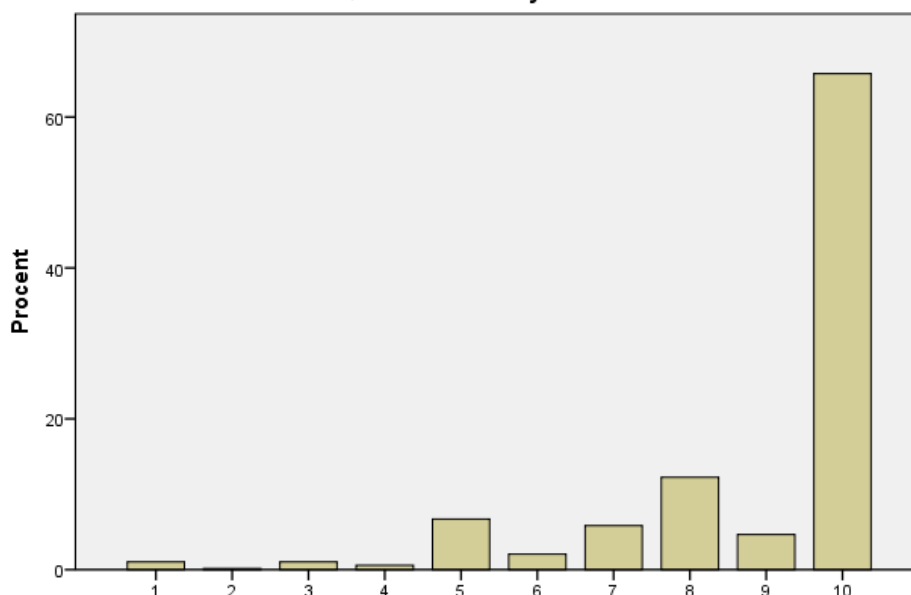
Det er vigtigt at fiskeri og fangst kan foregå på deltid, således at det kan kombineres med andre erhverv.

/Aalisarneq piniarnerlu saniatigooralugu ingerlanneqarsinnaaner at pingaaruteqarpoq, taamaalillutik suliffinnut allanut tapertaasinnaaniassammata.

Figur 17 nedenfor viser at der blandt respondenterne er en klar konsensus om at fiskeriet skal skabe fuldtidsbeskæftigelse i Grønland – også selvom selskaberne umiddelbart kan opnå et større udbytte ved at sende uforarbejdet fisk ud af landet. 66 % af respondenterne er nemlig meget enige i dét udsagn og andelen af neutrale besvarelser er meget lav (7 %) i sammenligning med andre spørgsmål i denne undersøgelsen, hvilket indikerer at emnet vækker meget stor genklang i den bredere befolkning. Dertil kommer at kun 3 % procent udtrykker en eller anden grad af uenighed.

Figur 17

Det er vigtigt at fiskeriet fokuserer på at skabe fuldtidsbeskæftigelse i Grønland i stedet for at sende uforarbejdet fisk ud af landet, selv om dette giver et større økonomisk udbytte

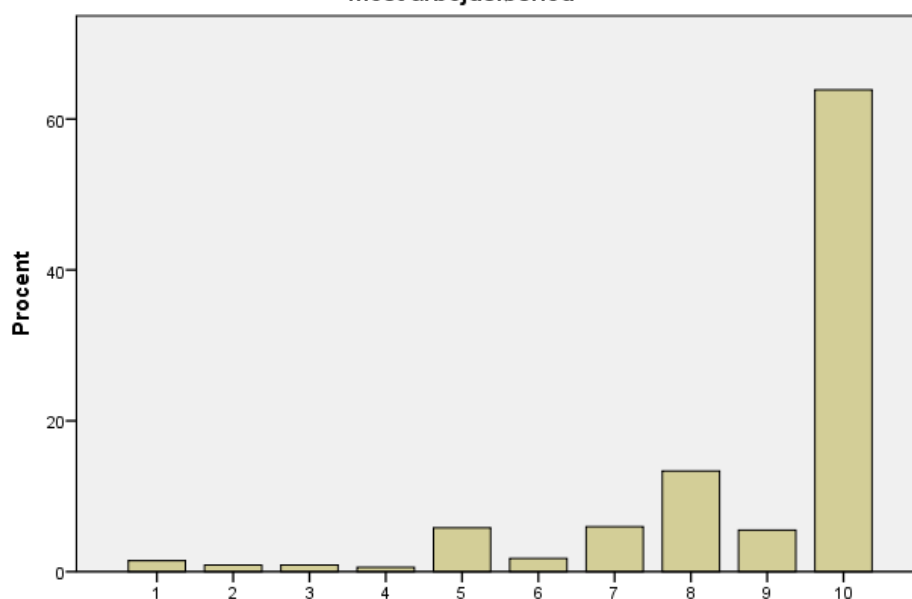

Også de to spørgsmål om den geografiske placering af arbejdspladser vækker genklang blandt den bredere befolkning. Begge spørgsmål opnår nemlig en særlig høj grad af enige besvarelser samt en særlig lav grad af neutrale besvarelser sammenlignet med mange andre spørgsmål i undersøgelsen. Respondenterne finder det generelt meget vigtigt, at placeringen af arbejdspladser *både* tager

hensyn til hvad der bedst kan betale sig og til de særlige behov for arbejdspladser i de mindre byer og bygder. Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt at besvarelserne på de tre spørgsmål er næsten identiske (jf. figur 17, 18 og 19). Alle har de det til fælles at de direkte spørger til 'skabelsen af arbejdspladser'.

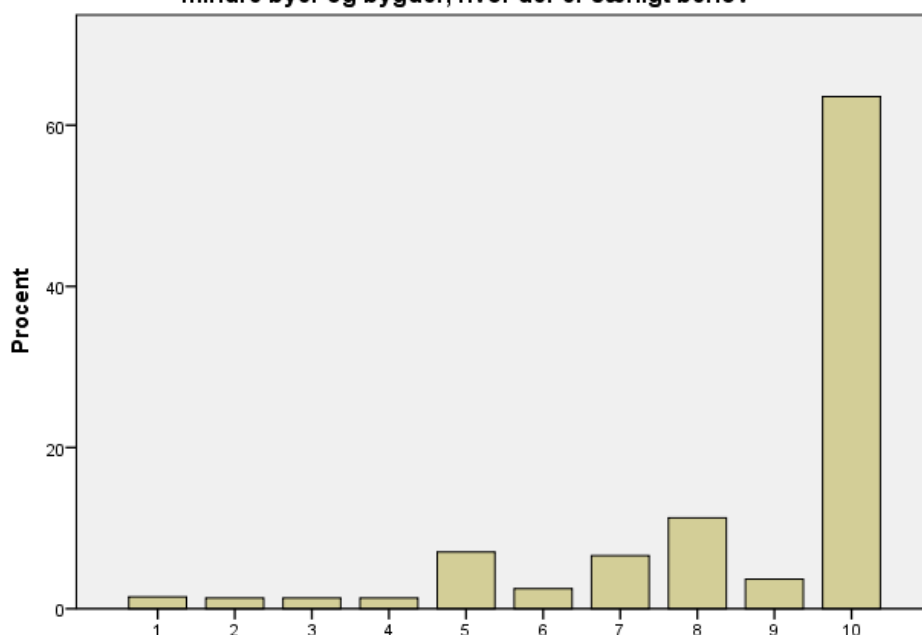
Figur 18

Det er vigtigt at samfundet og fiskeriet fokuserer på at skabe arbejdspladser der hvor det bedst kan betale sig i stedet for at skabe dem der, hvor der tilfældigvis er mest arbejdsløshed

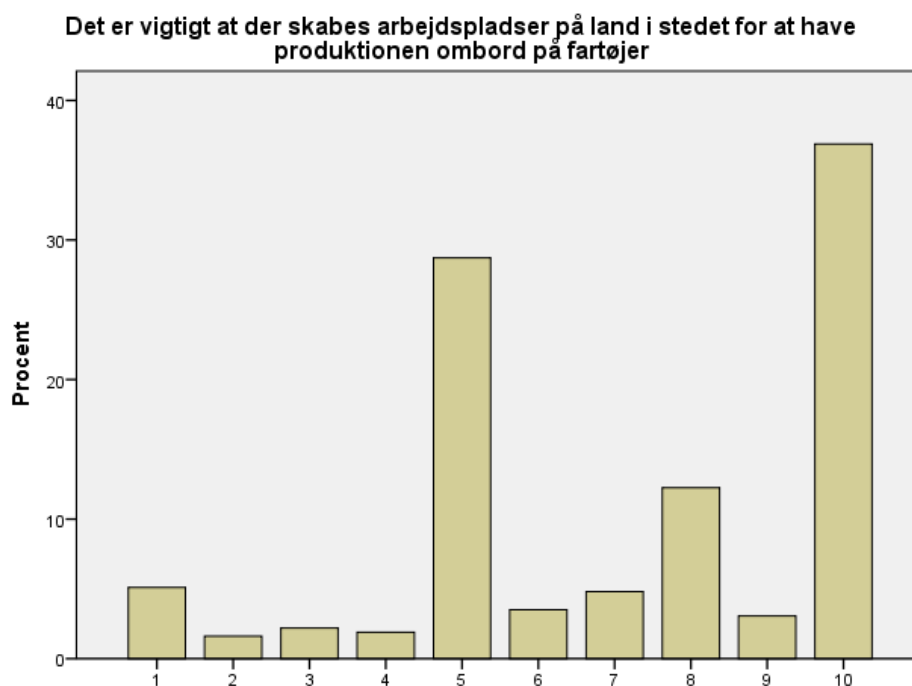
Figur 19

Det er vigtigt at samfundet og fiskeriet fokuserer på at skabe arbejdspladser i de mindre byer og bygder, hvor der er særligt behov

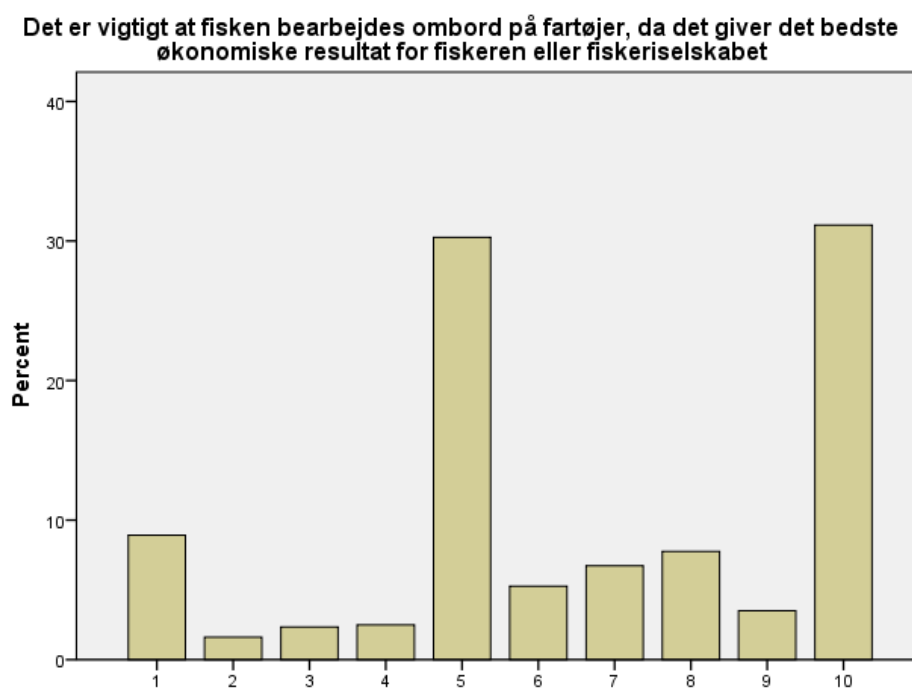

Til gengæld vækker den specifikke debat omkring hvorvidt forarbejdningen skal finde sted på land eller ombord på fartøjer ikke den store genklang i den bredere befolkning. Besvarelserne fremgår af figur 20 og 21 nedenfor og man kan se, at de neutrale besvarelser ligger på omkring 30 % hvilket er meget højt sammenlignet med de tre spørgsmål ovenfor (figur 17, 18 og 19).

Figur 20

Figur 21

Spørgsmålene om hvorvidt produktionens skal placeres på land eller ombord på fartøjer får også en stor mængde uenige (1-4) besvarelser sammenlignet med de andre spørgsmål i denne del undersøgelsen. 15 % var dog overvejende uenige i argumentet for at producere ombord på fartøjer og 11 % var overvejende uenige i argumentet for at forarbejde fisken på land. Det er således et noget specielt tema i denne undersøgelse, som ikke vækker genklang blandt de mange, men dog møder kritiske holdninger blandt en trods alt ret betydelig andel af befolkningen.

Man kunne måske forvente at der var særlig kritiske holdninger til emnet blandt de respondenter, der er beskæftiget indenfor fiskerisektoren, da spørgsmålet på direkte vis kan vedrøre lige netop deres økonomi og beskæftigelsesmuligheder i positiv såvel som negativ retning. Men tabel 8 og 9 viser at fiskerisektoren ikke skiller sig væsentligt ud. Også i fiskerisektoren når andelen af uenige (1-4) kun op på hhv. 16 % og 15% (hhv. 20 og 19 personer).

Tabel 8

"Det er vigtigt at fisken bearbejdes ombord på fartøjer, da det giver det bedste økonomiske resultat for fiskeren eller fiskeriselskabet"						
	Arbejde i fiskerisektoren					Total
	kyst	hav	fabrik	admin	andet	
1	11	0	3	1	2	17
3	0	0	0	1	0	1
4	2	0	0	0	0	2
5	23	1	3	7	0	34
6	3	0	0	2	0	5
7	1	0	3	4	0	8
8	4	3	1	1	3	12
9	0	1	0	1	0	2
10	30	1	9	3	4	47
Total	74	6	19	20	9	128

Tabel 9

"Det er vigtigt at der skabes arbejdspladser på land i stedet for at have produktionen ombord på fiskefartøjer!"						
	Arbejde i fiskerisektoren					Total
	kyst	hav	fabrik	admin	andet	
1	6	0	2	1	1	10
2	3	0	0	0	0	3
3	0	0	0	1	0	1
4	0	0	3	2	0	5
5	19	2	1	6	2	30
6	1	1	1	0	0	3
7	1	0	0	2	2	5
8	11	0	2	3	1	17
9	0	0	0	2	0	2
10	34	3	10	3	3	53
Total	75	6	19	20	9	129

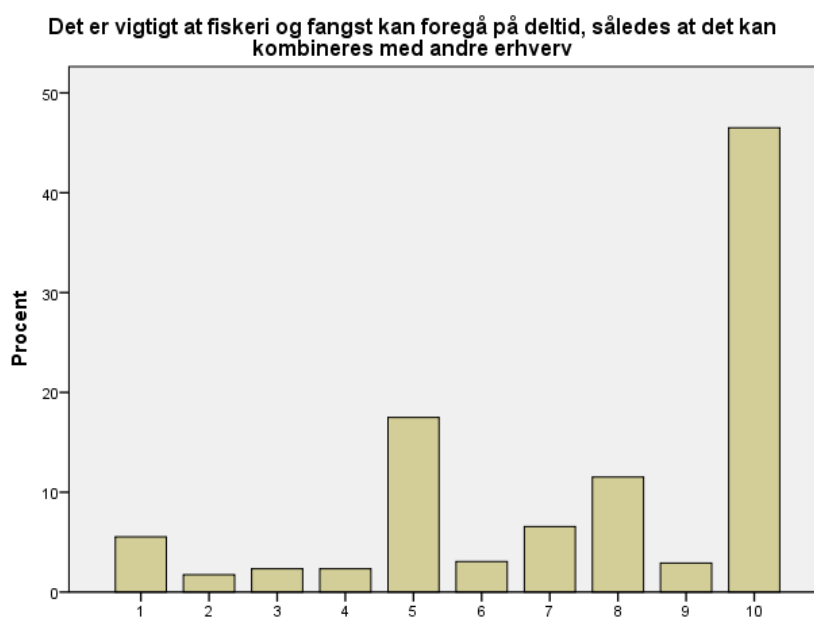
Tabel 10 nedenfor viser imidlertid, at lige præcis respondenter i Upernavik distriktet har en særlig stærk modstand imod at lade produktionen finde sted ombord på fartøjer. Hensynet til at lade bearbejdningen finder sted på land er derved særligt aktuelt for befolkningen i dette område.

Tabel 10

		"Det er vigtigt at fisken bearbejdes ombord på fartøjer, da det giver det bedste økonomiske resultat for fiskeren eller fiskeriselskabet"										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Bosted	Nanortalik	3	1	0	0	10	3	4	0	0	5	26
	Qaqortoq	2	1	1	1	4	3	3	2	1	13	31
	Narsaq	3	2	0	0	9	1	0	1	0	7	23
	Paamiut	2	0	2	0	11	1	1	1	1	11	30
	Nuuk	15	1	4	9	53	14	17	16	9	56	194
	Manitsaq	0	2	1	2	18	1	0	5	2	13	44
	Sisimiut	3	0	2	0	23	4	2	5	6	10	55
	Kangaatsiaq	3	0	0	0	2	0	2	2	0	4	13
	Aasiat	3	1	1	0	16	0	3	5	0	20	49
	Qasigiannuit	1	0	0	0	4	0	0	1	1	2	9
	Ilulissat	6	1	2	1	19	1	3	5	0	26	64
	Qeqertarsuaq	2	0	0	1	2	0	2	0	1	0	8
	Uummannaq	3	1	1	1	2	2	6	5	2	15	38
	Upernavik	12	1	1	1	5	2	0	0	0	15	37
	Qaanaaq	0	0	0	0	4	0	1	0	0	3	8
	Tasiilaq	3	0	1	1	24	4	1	4	1	11	50
	Iltoqqortormiit	0	0	0	0	1	0	1	1	0	2	5
Total		61	11	16	17	207	36	46	53	24	213	684

Betydningen af deltidsfiskeri blev som tidligere nævnt også undersøgt i denne undersøgelse. Figur 22 nedenfor viser imidlertid at princippet ikke vakte den helt store genklang. Det kan dermed konkluderes, at ideen om 'fiskeri på deltid' eller 'fiskeri i kombination med andre erhverv' i sig selv ikke er et af de principper for beskæftigelse, der anses som meget vigtig når man spørger den bredere befolkning. Der er tilmed en mindre modstand mod princippet.

Figur 22

Diskussion

Beskæftigelsesperspektivet vækker særlig stor genklang hos respondenterne, der generelt mener at det er vigtigt at fiskeriet skaber fuldtidsbeskæftigelse i Grønland. De mener at placeringen af arbejdspladser skal tage hensyn til særlige behov for beskæftigelse i mindre byer og bygder og at produktionen skal ligge der, hvor det bedst kan betale sig. Det kan principielt godt lade sig gøre at imødekomme begge principper på én gang, når bare de mindre byer og bygder har et stærkt ressourcegrundlag. Men i de tilfælde, hvor der skulle være tale om en modsætning imellem de to principper, gør denne undersøgelse os ikke klogere på respondenternes foretrukne prioritering. Imidlertid er det da også blevet påpeget, at beskæftigelsesfokusset ofte har tilgodeset de større byer selvom erhvervsgrundlaget (tilstedeværelsen af fiskeressourcer) er stærkere i nogle af de mindre byer (KNR 19. oktober 2016). Så modsætningen mellem hvad der bedst betaler sig på den ene side og hensynet til de mindre byer og bygder er måske dermed ofte også en falsk modsætning.

Undersøgelsen har nogle begrænsninger i at den ikke spørger videre ind til hvad det vil sige, at produktionen 'bedst kan betale sig'. Vurderingen af erhvervsgrundlaget på et givent sted kan foretages på baggrund af mange forskellige kriterier herunder infrastruktur, driftsomkostninger og ressourcegrundlag som nævnt ovenfor. I forhold til ressourcegrundlag er der ydermere skismaet mellem det 'naturlige grundlag' og hvilke ressourcer producenterne helt præcis vælger at satse på. Dengang man under G60 valgte at prioritere torskefiskeriet omkring de større byer i åbenvandsområderne overså man ifølge beboerne i Kanagaamiut en række andre fiskeressourcer med potentiale (Sørensen 1974). Hvad der overhovedet betragtes som en potentiel ressource kan principielt bestemmes ud fra flere forskellige faktorer (naturlige forekomster, teknologi, forvaltning, marked mm.) og en 'bedre udnyttelse' af de eksisterende fiskeressourcer er af gode grunde en vedvarende diskussion i forhold til fiskeriet og erhvervsudviklingen, som denne undersøgelse ikke giver den opmærksomhed den nok fortjener.

"Undersøgelsen har sine begrænsninger i at den ikke spørger ind til hvad det vil sige, at noget 'bedst kan betale sig' "

Den specifikke debat omkring hvorvidt forarbejdningen skal finde sted på land eller ombord på fartøjer afføder nogle markante holdninger, men vækker ellers ikke genklang hos en stor del af respondenterne. Undtagelsen er respondenterne i Upernavik distriktet, som oftere er særligt kritiske overfor at lade forarbejdningen foregå ombord på fartøjer. Dette indikerer en regional forskel i de relevante problematikker. På den ene side kan problematikken omkring landingspligten meget vel være så teknisk, at de fleste i Grønland ikke er bekendte med problematikken. På den anden side er problematikken meget tæt inde på livet af befolkningen i udvalgte distrikter, hvor man er særlig afhængig af fiskeriet til hverdag. Landingspligten er dog ikke desto mindre en betydningsfuld del af den

nuværende fiskerilov, som vægter beskæftigelse over fiskeriselskabernes profitabilitet.

Muligheden for at kunne fiske på deltid i kombination med andre erhverv er heller ikke en problematik, der vækker genklang blandt respondenterne. Det forholdsvis kritiske resultatet i figur 22 bliver endnu mere markant, når man tager i betragtning, at spørgsmålet ikke engang indeholdt en afvejning af et konkurrerende hensyn. Det kunne være interessant at undersøge nærmere, hvorfor fuldtidsfiskeriet er et langt mere populært princip end deltidsfiskeriet og hvorfor deltidsfiskeri eventuelt anses som problematisk. Det kunne også være interessant at undersøge, om 'likviditetsfiskeri' iblandt fangere og deltidsfiskeri i kombination med andre erhverv vurderes ens eller forskelligt.

3.7 Adgang til fiskeri og fordeling af kvoter

Resultat: Der er udpræget enighed om en lang række principper for kvotefordelingen i Grønland. Vigtigst er det dog at fiskeriet er på grønlandske hænder og hele 71 % af respondenterne er meget enige i dette. Med 69% meget enige besvarelser er der også udpræget enighed om, at alle grønlændere til enhver tid har mulighed for at fiske til eget forbrug. Sidst men ikke mindst er hele 66% meget enige i at der skal være gennemsigtighed omkring proceduren for kvotefordeling.

Princippet om at 'reducere antallet af fiskere med henblik på at skabe mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber' møder den største grad af modstand i hele den samlede undersøgelse. 53 % er uenige i et eller andet omfang mens 37 % er meget uenige. Det er dermed det princip i hele undersøgelsen, hvor der er ubetinget størst enighed om at være uenig.

61 % af respondenterne er desuden meget enige i, at alle byer og bygder i Grønland skal have adgang til fiskekvoter i fremtiden som alternativ til, at fiskeriet koncentrerer på få byer. Når det gælder en spredning af fiskekvoter til flere i samfundet vægter fiskeriets 'sociale' og 'kulturelle' betydning lidt tungere end den begrundelse, at fiskekvoterne skal kunne gavne fleres økonomi.

Den generelle opbakning til at sprede fiskekvoterne ud skal dog ikke forveksles med en opbakning til, at alle borgere i Grønland skal have adgang til det kvotebelagte fiskeri. 36 % af respondenterne er nemlig i en eller anden grad uenige i, at det er vigtigt at alle skal have lov til at forsøge sig selv og deres familier igennem fiskeriet. 19 % er endda meget uenige.

Måden hvorpå licenser og fiskekvoter fordeles i et samfund har indflydelse på hvor og hvordan fiskeriet helt præcist kommer det grønlandske samfund til gode. Fiskekvoter og licenser giver personer og selskaber direkte adgang til fiskeri og fordeles dermed også de økonomiske, sociale og kulturelle aktiviteter der måtte være forbundet med fiskeriet. Der kan være tale om en geografisk fordeling imellem forskellige byer, men også en social fordeling imellem forskellige personer og grupper i samfundet. Igennem kvoteforvaltningen kan der ligeledes være tale om økonomisk omfordeling til det bredere samfund via landskassen, når adgang til kvoter gives mod en form for betaling (jf kapitel 3.5)

Forskellige fiskerier reguleres forskelligt i Grønland og der er forskellige fordelingsmæssige problematikker forbundet med de forskellige forvaltninger.

I de fleste kystnære fiskerier - med vigtig undtagelse af rejefiskeriet og fartøjer over 6 meter i det kystnære hellefiskfiskeri - gives licenserne til et 'olympisk fiskeri' indenfor den samlede kvote (TAC). Det olympiske fiskeris 'alles kamp mod alle' rejser imidlertid nogle svære problematikker. For eksempel foregår kampen ikke på lige vilkår imellem forskellige byer og bygder, idet forskellige vejr- og isforhold skaber forskellige forudsætninger for at deltage i fiskeriet før kvoten er

opfisket. Konkurrencen kan også presse fiskerne ud i farlige situationer og den kan give store udsving i leveringerne til fabrikkerne.

I Grønland, såvel som andre steder i Nordatlanten (Island og Danmark især), har regeringer i stigende grad valgt at fiskekvoterne skal samles på færre enheder (fisker og selskaber) for at øge profitabiliteten i fiskeriet. I den forbindelse har indførelsen af individuelt omsættelige kvoter (IOK) bidraget til at fremme en strukturændring i fiskeriet henimod færre, men mere profitable fiskere og fiskeriselskaber – først i rejefiskeriet i 1990'erne og sidenhen i 2012 i det kystnære hellefiskfiskeri for fartøjer over 6 meter (2012). Set fra de tilbageværende fiskeres og selskabers side er der umiddelbart store fordele ved at samle fiskeriet på færre aktører. Et meget konkurrencedygtigt fiskeri, som også betaler en større ressourcerente (skat, afgift mv) tilbage til samfundet kan også styrke nationaløkonomien.

Strukturændringen henimod større profitabilitet og koncentrationen af kvoter er blevet indført af Grønlands Hjemmestyre og siden det Grønlandske Selvstyre. På den anden side er der også indenfor Hjemme- og Selvstyret løbende blevet givet udtryk for, at man ikke ønsker en *al* for høj koncentration af fiskerirettigheder på enkelte personer og selskaber. Der er i fiskeriloven fastsat en grænse for maksimalt ejerskab af fiskekvoten. Den er 33,3 % i det havgående rejefiskeri. I det kystnære fiskeri blev loftet hævet fra 10 % til 15 % i 2012. Alt i alt må det siges at tillade en meget stærk koncentration af kvoteejerskab i det grønlandske fiskeri.

Samfundsvidenskabelige studier af fiskerisamfund har problematiseret at kvotekoncentration i høj grad vil have både 'vindere' og 'tabere'. Vinderne er typisk de som i første omgang får foræret en gratis kvote, som de kan sælge og profitere på. De fiskere og selskaber, der er i stand til at opkøbe og udvide deres mængde af kvoter kommer også ud som 'vindere', idet de er i stand til at tilpasse sig vilkårene i det nye kapitaliserede fiskeri, hvor man som fisker i stigende grad skal agere ikke bare som fisker, men også som 'captain of finance' (Høst 2012). 'Taberne' i IOK fiskerier er typisk de som ikke længere har mulighed for at komme ind i fiskeriet. For eksempel de yngre og mindre kapitalstærke personer i et samfund, som ikke kan optage lån på fordelagtige vilkår.

Kvotefordelingen kan også have regionale effekter. Hvis et bosted eller en region oplever, at kvoterne 'forlader' stedet fordi de sælges til fiskere og selskaber udenfor byen, så kan kvotesystemet have negative sociale og økonomiske konsekvenser for det pågældende sted som mister de økonomiske og sociale aktiviteter, der ellers var forbundet med fiskeriets tilstedeværelse. Omvendt kan andre byer og regioner blive 'vindere', hvis kvoterne og de tilknyttede erhvervsaktiviteter lander hos dem (Eythorsson 1996, 2000; Ounanian 2016).

I forbindelse med indførelsen af IOK i hellefiskfiskeriet i 2012 blev fraværet af alternative indkomstmuligheder også blevet problematiseret. Hvis der ikke er - og ikke skabes - alternative indkomstmuligheder for de personer og generationer, som ikke fremover vil kunne forsøge sig selv igennem fiskeriet, så er der ikke bare individuelle risici for arbejdsløshed. Der er også risiko for at eventuelt øgede indtægter til landskassen fra fiskeriet skal bruges til øget offentlig forsørgelse til

områder og borgere, der ellers i høj grad var selvforsørgende (Hendriksen et al. 2012). En lukning af adgangen til dele af hellefiskfiskeriet synes desuden at have faldet sammen med et øget pres på kvoten i det øvrige hellefiskfiskeri, som endnu fungerer på en olympisk fælleskvote.

Med henblik på at undersøge den grønlandske befolknings syn på vigtige principper i Grønlands interne kvotefordeling præsenterede undersøgelsen i alt 9 udsagn, som afspejler forskellige hensyn af økonomisk, social og kulturel art:

Det er vigtigt for befolkningen at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor.

/Aalisagartassiissutaasartut kikkunnut agguaanneqartarnerat soorlu innuttaasunit paasineqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Det er vigtigt, at fiskekvoter fiskes af grønlandske personer og selskaber og ikke tildeles udenlandske fiskeriselskaber.

/Aalisagartassiisutit kalaallinit ingerlatseqatigiinillu kalaaliusunit aalisarneqarnissaat pingaaruteqarpoq, ingerlatsivinnit nunanit allaneersunit aalisarneqaratik.

Det er vigtigt at borgere i Grønland altid har adgang til at fiske til eget forbrug uden begrænsninger ud over fredningstider.

/Kalaallit Nunaanni innuttaasut nammineq nerisassaminnik sukkulluunniit killilersorneqaratik, eqqissisimatitsineq eqqaasanngikkaani, aalisarsinnaanerata pingaaruteqarpoq.

Det er vigtigt, at fiskekvoterne samles hos nogle få fiskere og selskaber for derved at skabe nogle økonomisk stærke aktører i fiskeribranchen, der kan fiske dygtigt og effektivt.

/Alisagartassiissutaasartut aalisartunut ingerlateqatigiiffinnillu ikittunut eqiterunneqarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalilluni aalisanermik sammisallit aningaasaqarnikkut nukittuut aalisakkerillaqissut pikkorissullu pigineqalissammata.

Det er vigtigt, at adgangen til fiskekvoter spredes til flere i samfundet fordi fiskeri har social og kulturel betydning i Grønland.

/Aalisagartassiisarnerup inuiaqatigiinni amerlanerusunut siammarnissaa pingaaruteqarpoq, aalisarneq Kalaallit Nunaanni kultoorikkut inooqatigiinnikkullu annertuumik sunniuteqarmat.

Det er vigtigt, at adgangen til fiskekvoter spredes til flere i samfundet så det kan gavne fleres økonomi.

/Pisassiisutaasartut inuiaqatigiinni siammarneqarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalillutik inuit amerlanerusut aningaasarsiornerannut iluaqusiissammata.

Det er vigtigt at antallet af fiskere reduceres således, at der er mere fiskekvote til de enkelte fiskere eller selskaber.

/Aalisartut ikilisarnissaat pingaaruteqarpoq, aalisartut ataasiakkaat ingerlatseqatigiiffillu amerlanerusunik pisassinneqartarnissaat anguniarlugu.

Det er vigtigt at alle skal have lov til at fiske frit inden for de rammer fiskekvoterne giver så alle mennesker får mulighed for at forsørge sig selv og deres familier igennem fiskeriet.

/Kikkut tamarmik pisassiissutit iluanni killeqanngitsumik aalisarsinnaanissaat pingaaruteqarpoq, kikkulluunniit namminneq ilaqttatillu aalisarnikkut napatissinnaaqullugit.

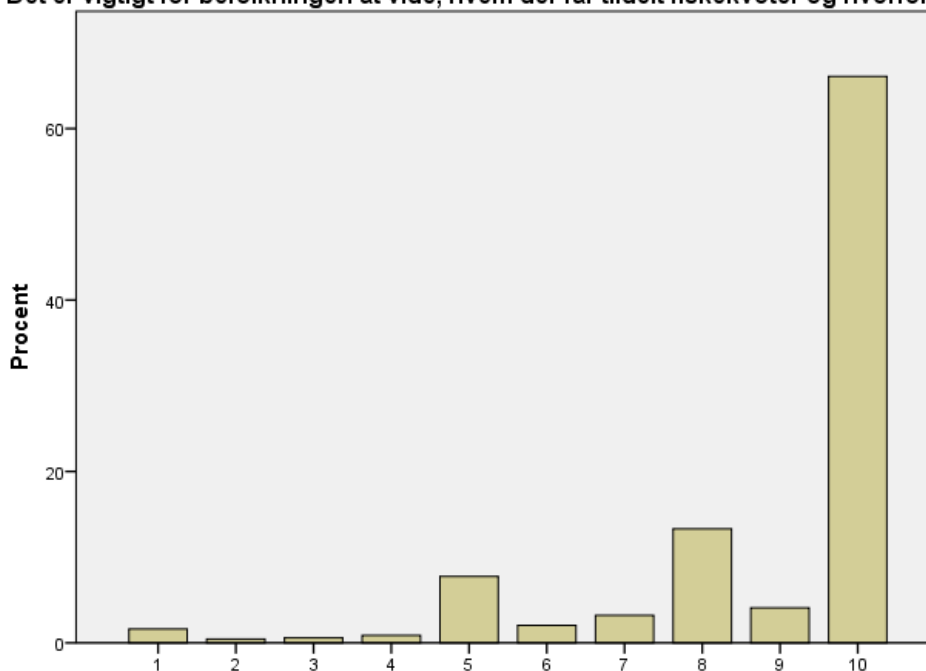
Det er vigtigt at alle af Grønlands byer og bygder har adgang til fiskekvoter i fremtiden, i stedet for at fiskeriet koncentrerer på få byer.

/Kalaallit Nunaanni illoqarfiit nunaqarfillu siunissami aalisakkanik pisassinneqatarnissaat pingaaruteqarneruvoq, illoqarfinnut ikittuinnarnut tunniuttarnagit.

Princippet om gennemsigtighed i forvaltningen af fiskekvoter er et af de principper som vækker størst genklang i denne undersøgelsen. Besvarelserne fremgår af figur 23 nedenfor der viser, at kun 8 % har en neutral holdning mens hele 66% er meget enige. Dette indikerer at fordelingen af kvoter opfattes som et vigtigt samfundsanliggende, der har den bredere befolknings interesse og bevågenhed.

Figur 23

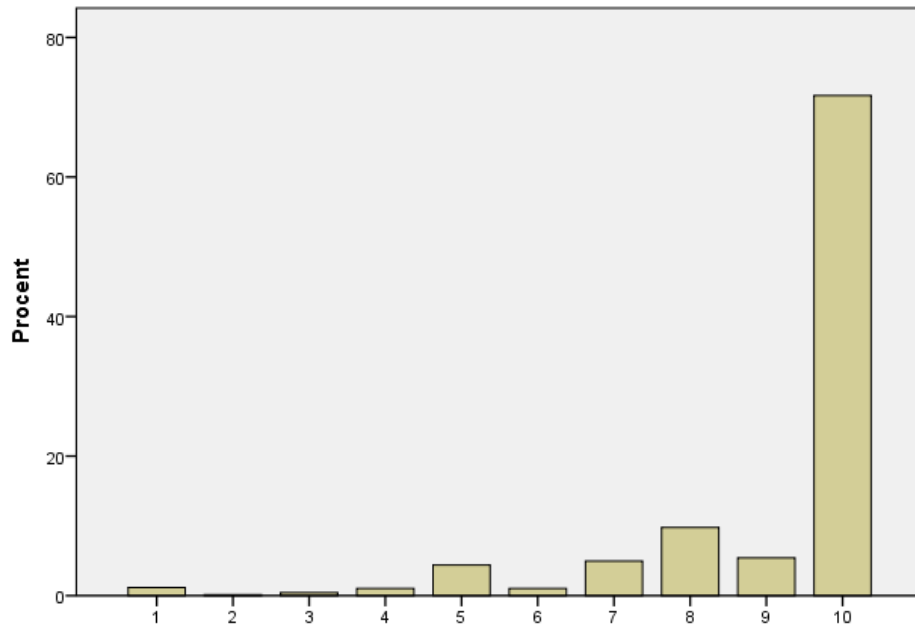
Det er vigtigt for befolkningen at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor

Det princip for kvotefordeling, som står allerstærkest i hele denne samlede undersøgelse er imidlertid princippet om Grønlandsk fortrinsret. Jf. figur 24 nedenfor er hele 71 % af befolkningen meget enige i princippet om, at fiskekvoterne skal fiskes af grønlandske personer og selskaber og ikke tildeles udenlandske fiskeriselskaber. Kun 7 % har en neutral eller uenig holdning i forhold til dette spørgsmål (1-5).

Figur 24

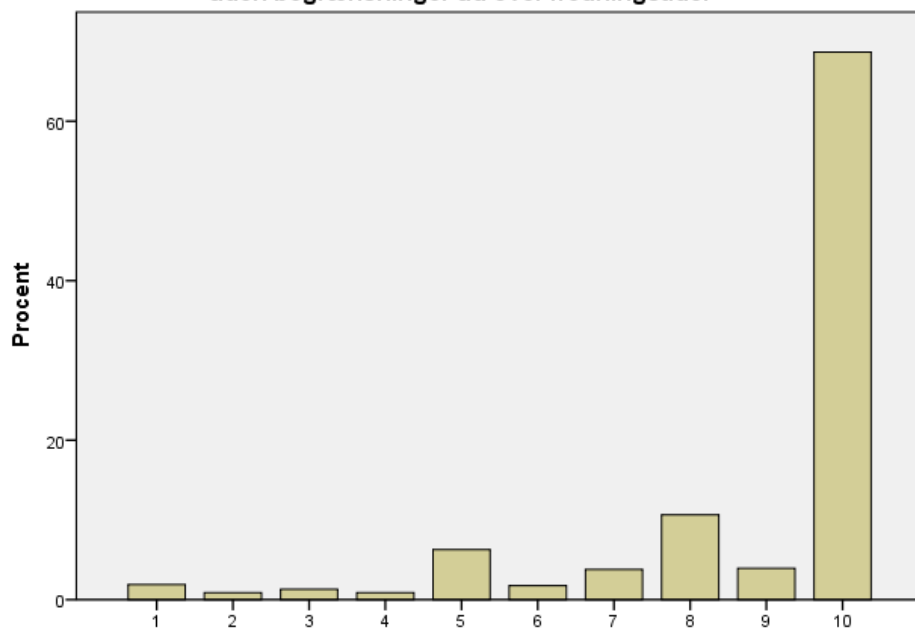
Det er vigtigt at fiskekvoter fiskes af grønlandske personer og selskaber og ikke tildeles udenlandske fiskeriselskaber

Foruden princippet om grønlandsk fortrinsret har respondenterne også en meget stærk holdning til, at man i Grønland altid skal have lov til at fiske til eget forbrug. Jf. figur 25 nedenfor er en hele 69 % meget enige i princippet om, at borgere i Grønland altid skal have adgang til at fiske til eget forbrug uden andre begrænsninger end fredningstider.

Figur 25

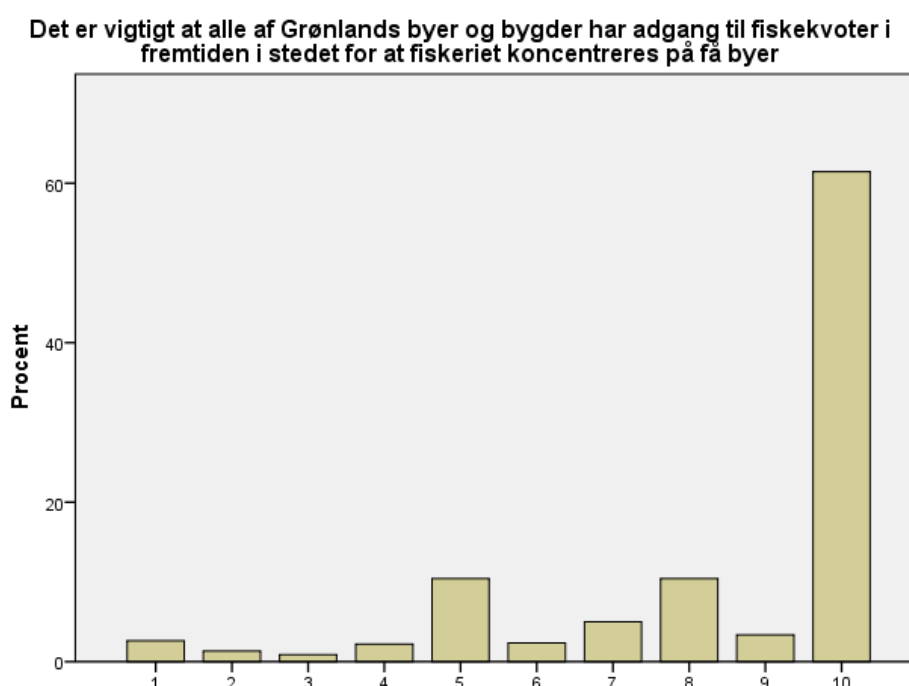
Det er vigtigt at borgere i Grønland altid har adgang til at fiske til eget forbrug uden begrænsninger ud over fredningstider

De i undersøgelsen fremlagte principper vedrørende den interne fordeling af fiskekvoter vækker lidt mindre genklang end de tre ovenstående principper. Andelen er neutrale besvarelser stiger nemlig når spørgsmålene handler om den interne fordeling. Men det gør andelen af kritiske besvarelser imidlertid også for enkelte spørgsmål, hvilket tilsammen indikerer, at spørgsmålet om intern kvotefordeling opfattes som mindre selvfølgelig.

Med 61% meget enige besvarelser i figur 26 er der en mærkbar opbakning til et nyt geografisk princip. Det gælder princippet om, at alle Grønlands byer og bygder skal have adgang til fiskekvoter i fremtiden i stedet for at fiskeriet koncentrerer på få byer (jf. figur 26). Der er dog lidt flere neutrale holdninger end ovenfor.

Figur 26

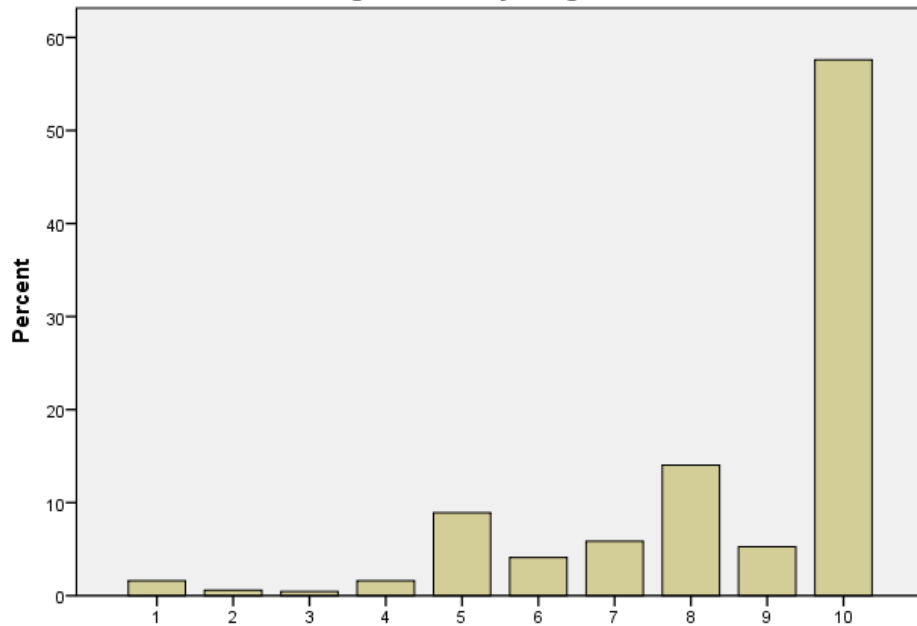

Spørger man ind til mulige argumenter for at sprede adgangen til fiskekvoter i samfundet, så er respondenterne lidt mere enige i en social og kulturel begrundelse fremfor en økonomisk begrundelse. Jf. figur 27 er 58 % af respondenterne således meget enige i at adgangen til fiskekvoter skal spredes til flere i samfundet med den begrundelse, at fiskeriet har social og kulturel betydning i Grønland. 9 % har en neutral holdning og 4 % er uenig i en eller anden grad (1-4).

Til sammenligning er det jf. figur 28 kun 50 % som er meget enige i at fiskekvoter skal spredes til flere i samfundet fordi det kan gavne fleres økonomi. 13 % har en neutral holdning og 7 % er uenige i en eller anden grad (1-4). I denne del af undersøgelsen har det ikke været muligt at finde nogle mønstre i besvarelserne baseret på respondenternes baggrund.

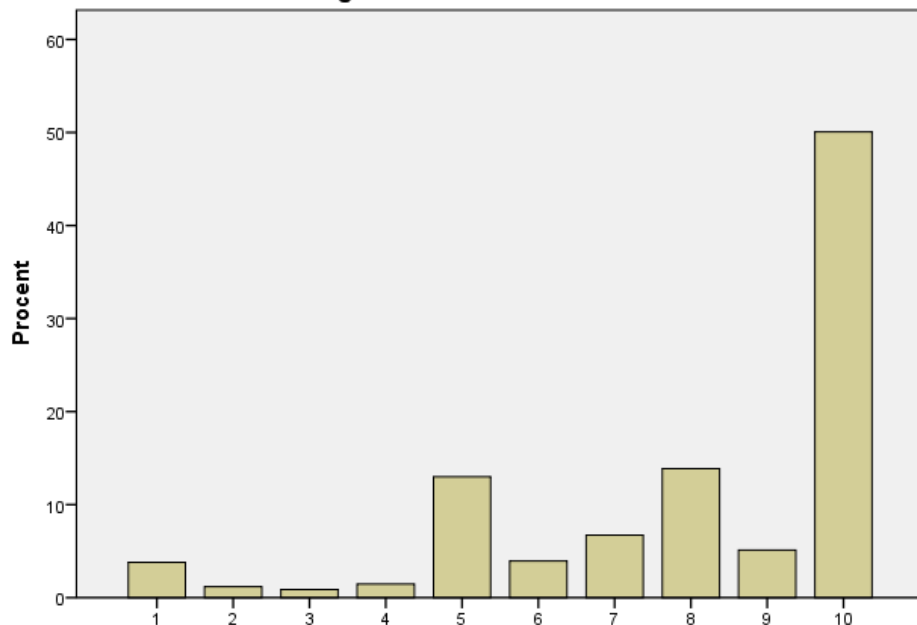
Figur 27

Det er vigtigt at adgangen til fiskekvoter spredtes til flere i samfundet fordi fiskeri har social og kulturel betydning i Grønland

Figur 28

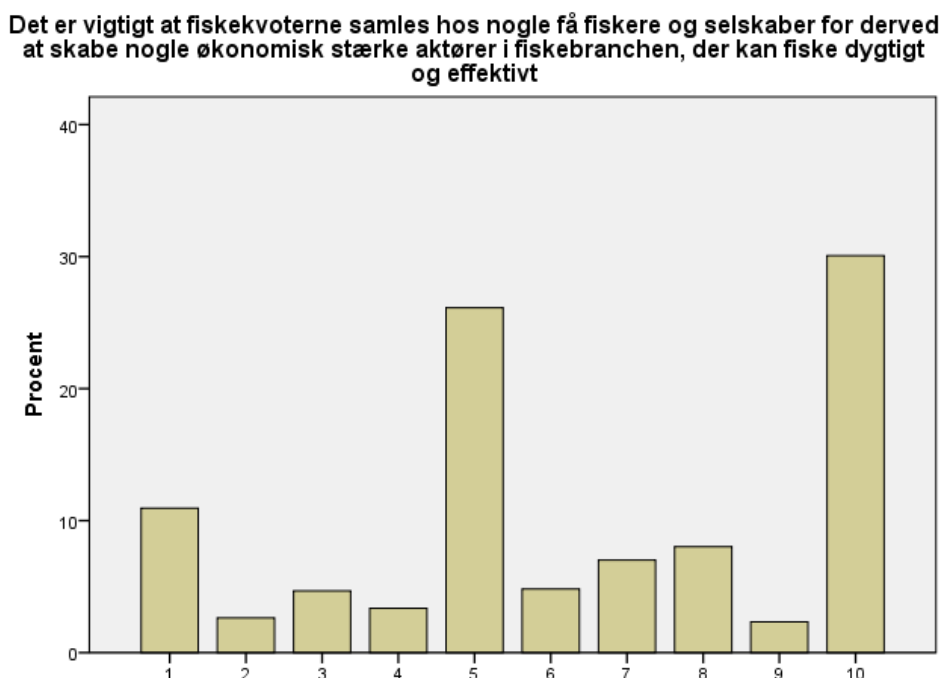
Det er vigtigt at adgangen til fiskekvoter spredtes til flere i samfundet så det kan gavne fleres økonomi

Jf. figur 28 ovenfor vejer det økonomiske argument for at sprede fiskeriet altså ikke specielt tungt i undersøgelsen. Imidlertid er der i de senere år også primært blevet fremsat økonomiske argumenter for at koncentrere fiskekvoter på færre hænder igennem IOK. Vækker disse argumenter så til gengæld større genklang i

befolkningen? Undersøgelsen forsøgte at opsummere argumenterne i følgende udsagn: *"Det er vigtigt at fiskekvoterne samles hos få fiskere og selskaber for derved at skabe nogle økonomisk stærke aktører i fiskeribranchen, der kan fiske dygtigt og effektivt"*. Figur 29 viser at dette princip også afføder en særdeles høj andel af neutrale besvarelser sammenlignet med andre principper i undersøgelsen. Dette indikerer at perspektivet ikke vækker genklang i den bredere befolkning. Samtidig afføder perspektivet også en betydelig mængde stærkt kritiske holdninger idet 11 % erklærer sig meget uenige i udsagnet og 22 % samlet set erklærer sig uenig i et eller andet omfang (1-4). Kun 30 % er meget enige, hvilket er en meget lav score i denne undersøgelse. Det er således endnu et eksempel på en problematik, som vækker megen lidt genklang blandt den bredere befolkning. Men når den vækker genklang, så er det faktisk ofte fordi respondenterne har dannet sig en kritisk holdning dertil.

Figur 29

En nærmere granskning af respondenteres baggrund viser jf. tabel 11 at der især er kritiske holdninger til princippet i Ilulissat og Upernavik. I disse distrikter er 30 % helt eller delvist uenige (1-4) (udregning baseret på tal fra tabel 11). På landsgennemsnit drejer det sig om 'kun' om 22 %.

Tabel 11

Det er vigtigt at fiskekvoterne samles hos få fiskere og selskaber for derved at skabe nogle økonomisk stærke aktører i fiskeribranchen, der kan fiske dygtigt og effektivt													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Bosted	Nanortalik	4	0	1	1	9	0	5	0	0	6	26	
	Qaqortoq	2	0	3	3	4	2	1	3	1	12	31	
	Narsaq	3	1	0	1	5	3	1	2	0	7	23	
	Paamiut	1	0	2	1	4	1	2	3	0	16	30	
	Nuuk	23	6	10	11	60	15	20	16	4	30	195	
	Manitsaq	3	1	4	0	4	2	1	7	0	22	44	
	Sisimiut	5	2	2	2	15	1	3	5	4	16	55	
	Kangaatsiaq	3	0	0	0	3	0	0	2	0	5	13	
	Aasiat	2	4	0	0	11	0	5	4	1	22	49	
	Qasigiannuit	1	0	0	0	3	0	0	1	0	4	9	
	Ilulisat	12	0	5	2	18	1	1	4	3	18	64	
	Qeqertarsuaq	1	0	0	1	3	0	0	1	1	1	8	
	Uummannaq	4	2	1	0	6	2	3	2	1	17	38	
	Upernavik	8	0	2	1	8	1	4	2	0	11	37	
	Qaanaaq	0	1	0	0	3	0	0	0	1	3	8	
	Tasilaq	3	1	2	0	21	4	1	2	0	16	50	
	Iltoqqortormiit	0	0	0	0	2	1	1	1	0	0	5	
Total		75	18	32	23	179	33	48	55	16	206	685	

Tabel 12 nedenfor viser desuden, at respondenter der arbejder i fiskerisektoren oftere har en kritisk holdning til spørgsmålet end de som ikke arbejder i fiskerisektoren.

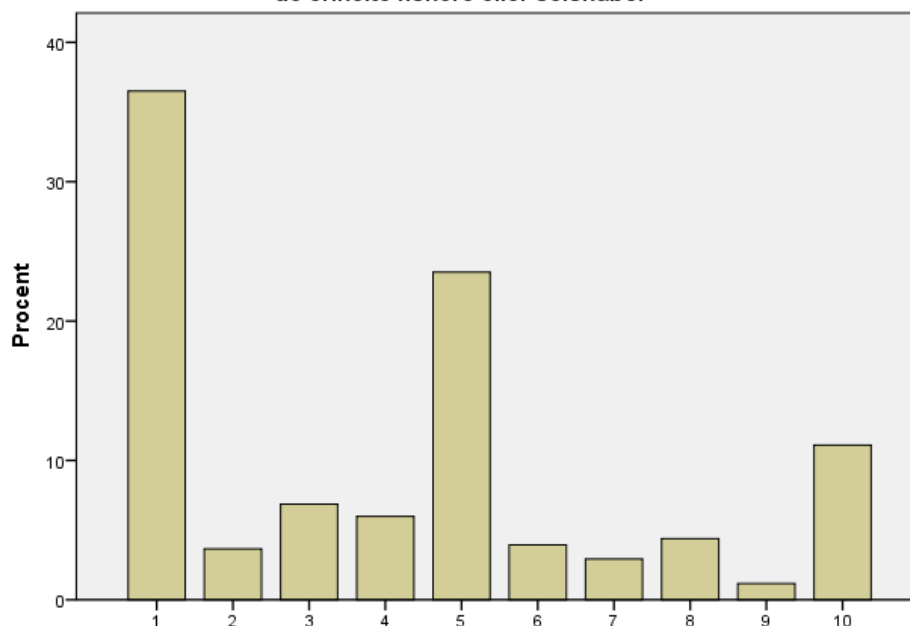
Tabel 12

<i>"Det er vigtigt at fiskekvoterne samles hos få fiskere og selskaber for derved at skabe nogle økonomisk stærke aktører i fiskeribranchen, der kan fiske dygtigt og effektivt"</i>		
	Uenig (1-4)	Meget uenig (1)
Arbejder i fiskerisektoren	17 %	27 %
Arbejder ikke i fiskerisektoren	9 %	20 %

Hvis fiskerkvoterne skal koncentreres på færre aktører for at gøre fiskerierhvervet mere rentabelt må antallet af fiskere på den anden side også reduceres. Sætter man dette forhold på spidsen og fremhæver man således i stedet nødvendigheden af at reducere antallet af fiskere, så møder argumentet om mere fiskekvote til den enkelte fisker/det enkelte selskab den største grad af modstand og den mindste grad af enighed i hele denne samlede undersøgelse. Jf. figur 30 nedenfor er 53 % uenige i en eller anden grad (1-4) mens 37 % er meget uenige.

Figur 30

Det er vigtigt at antallet af fiskere reduceres således at der er mere fiskekvote til de enkelte fiskere eller selskaber

Denne stærkt kritiske holdning til princippet om koncentration er et meget markant resultat i denne undersøgelse, hvor spørgsmålene formulering i sig selv skaber en vis bias imod positive besvarelser (jf. kapitel 2). Der skal med andre ord mere til at folk erklærer sig uenige end til, at de erklærer sig enige. Men lige netop de to principper om kvotekonzentration og reduktion af antallet af fiskere viser sig at generere en meget stærk stillingtagen hos respondenterne.

Tabel 13 nedenfor viser at modstanden mod at reducere antallet af fiskere for at skabe mere fiskekvote til de enkelte er større end opbakningen i samtlige bosteder.

Tabel 13

Det er vigtigt at antallet af fiskere reduceres således at der er mere fiskekvote til de enkelte fiskere eller selskaber		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Bosted	Nanortalik	8	1	3	4	5	2	1	0	0	2	26
	Qaqortoq	5	2	3	0	9	3	0	2	2	5	31
	Narsaq	8	1	1	1	5	1	0	1	0	5	23
	Paamiut	13	1	0	3	6	0	1	2	0	4	30
	Nuuk	56	6	19	17	49	6	6	9	2	25	195
	Manitsok	13	0	5	3	6	1	2	2	2	10	44
	Sisimiut	24	4	0	3	13	1	3	2	0	5	55
	Kangaatsiaq	6	2	0	0	2	0	0	0	0	3	13
	Aasiat	21	1	2	1	15	3	1	2	0	3	49
	Qasigiannguit	2	2	2	1	1	0	0	0	0	1	9
	Ilulissat	26	0	5	2	18	1	4	2	0	6	64
	Qeqertarsuaq	4	0	0	0	4	0	0	0	0	0	8
	Uummannaq	19	2	2	0	3	4	1	2	1	4	38
	Upernavik	22	1	1	0	10	0	1	1	1	0	37
	Qaanaaq	4	0	0	1	1	0	0	2	0	0	8
	Tasiilaq	18	2	4	4	13	3	0	3	0	3	50
	Iltoqqortormiit	1	0	0	1	1	2	0	0	0	0	5
Total		250	25	47	41	161	27	20	30	8	76	685

Tabel 14 nedenfor viser også, at modstanden mod at reducere antallet af fiskere er mere udtalt og mere entydig indenfor fiskerisektoren.

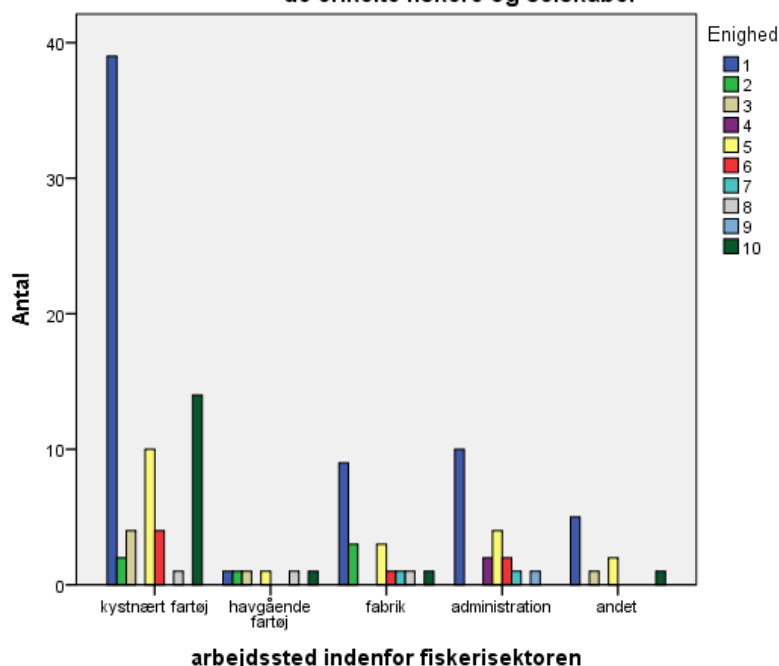
Tabel 14

<i>"Det er vigtigt at antallet af fiskere reduceres således at der er mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber"</i>		
	Uenig (1-4)	Meget uenig (1)
Arbejder i fiskerisektoren	62 %	52 %
Arbejder ikke i fiskerisektoren	51 %	32 %

Figur 31 nedenfor viser fordelingen af holdninger indenfor fiskerisektoren. Den viser at modstanden er betydeligt større end opbakningen i alle grupper med undtagelse af respondenter ansat i det havgående fiskeri, hvor enighed og uenighed er jævnt fordelt.

Figur 31

Det er vigtigt at antallet af fiskere reduceres således at der er mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber

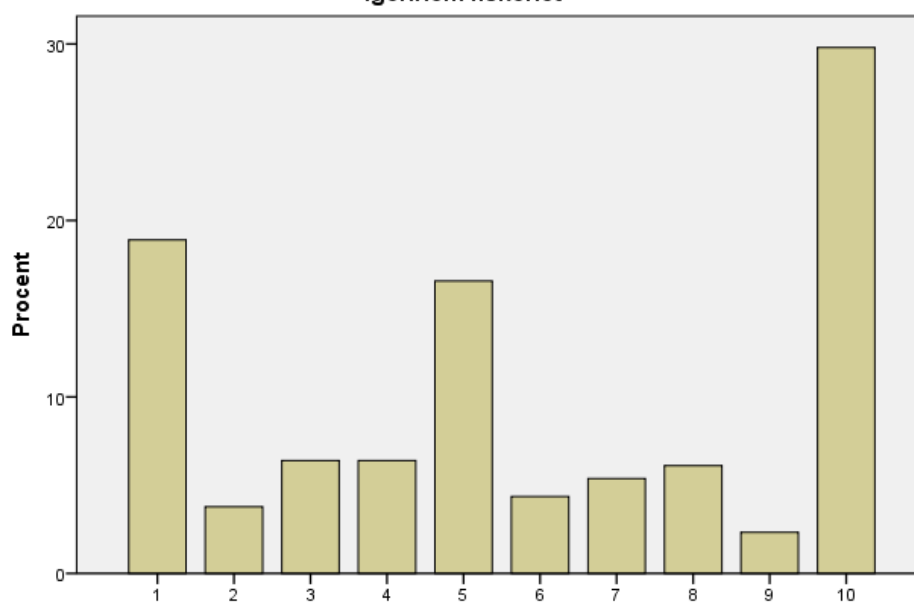

Som modvægt til modstanden mod at reducere antallet af fiskere kunne man så spørge om respondenterne da mener, at det kommercielle fiskeri skal være fuldstændigt åbent for alle? I spørgeskemaet indgik spørgsmålet: *"Det er vigtigt at alle skal have lov til at fiske frit indenfor de rammer fiskerkvoterne giver så alle mennesker får mulighed for at forsørge sig selv og deres familier igennem fiskeriet"*.

Figur 32 nedenfor viser dog, at dette princip også møder markant modstand og meget lille opbakning. Med en andel af stærkt enige besvarelser på lige under 30 % er dette perspektiv blandt de 3 perspektiver, som nyder allermindst opbakning i hele undersøgelsen. 36% af respondenterne er i en eller anden grad uenige i udsagnet og 19% er meget uenige. 48% er i en eller anden grad enige og 16% er neutrale.

Figur 32

Det er vigtigt at alle skal have lov til at fiske frit inden for de rammer fiskekvoterne giver så alle mennesker får mulighed for at forsørge sig selv og deres familier igennem fiskeriet

Tabel 15 nedenfor viser, hvordan denne kritiske holdning til at lade alle fiske frit på fiskekvoterne og forsørge sig selv igennem fiskeriet er fordelt på distrikter. En udregning af andelen af uenige (1-4) i hvert distrikt viser, at Kangaatsiaq, Nuuk, Uummannaq, Maniitsoq og Ilulissat er særlig kritiske overfor princippet med en uenig (1-4) andel respondenter på henholdsvis 54 %, 47 %, 45 %, 41 % og 41 %.

Tabel 15

Det er vigtigt at alle skal have lov til at fiske frit inden for de rammer fiskekvoterne giver så alle mennesker får mulighed for at forsørge sig selv og deres familier igennem fiskeriet												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Bosted												
Nanortalik	3	3	0	3	6	1	0	1	1	8	26	
Qaqortoq	4	1	1	3	4	1	2	2	1	12	31	
Narsaq	1	1	3	1	3	0	1	1	2	10	23	
Paamiut	4	0	1	1	7	0	0	3	0	14	30	
Nuuk	49	7	17	18	29	7	12	11	4	41	195	
Manitsaq	12	0	3	3	1	7	2	3	0	13	44	
Sisimiut	9	2	2	2	11	3	4	2	2	18	55	
Kangaatsiaq	5	0	0	2	3	0	0	0	0	3	13	
Aasiat	6	1	3	1	8	2	5	5	1	17	49	
Qasigianniguit	1	0	1	0	2	2	0	0	0	3	9	
Ilulissat	15	2	5	4	16	1	1	4	0	16	64	
Qeqertarsuaq	2	0	1	0	2	1	0	1	0	1	8	
Uummannaq	8	5	3	2	6	1	0	3	1	11	40	
Upernavik	4	1	1	2	7	0	3	1	1	18	38	
Qaanaaq	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	8	
Tasiilaq	7	3	2	1	7	4	6	4	2	14	50	
Iltoqqortormiit	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	5	
Total	130	26	44	44	114	30	37	42	16	205	688	

Diskussion

Denne del af undersøgelsen har præsenteret ni principper for forvaltningen af adgangen til fiskekvoter. Blandt disse blev især tre principper mødt med særlig stor konsensus: 1) Det nationale princip om, at adgangen til grønlandsk fiskeri skal være forbeholdt grønlandske personer og selskaber 2) Subsistensprincippet hvor grønlandske borgere til enhver tid skal fri adgang til at fiske til eget forbrug 3) Princippet om gennemsigtighed i forbindelse med fordelingen af fiskekvoter.

Princippet om grønlandsk fortrinsret har traditionelt stået stærkt i fiskeriloven og historisk var udmeldelsen af EU i 1985 knyttet til et ønske om at sikre grønlandsk kontrol og deltagelse i fiskeriet. Det nationale princip blev også prioriteret stærkt så sent som i forvaltningsprincipperne i det nyligt etablerede makrelfiskeri. Princippet om at prioritere grønlandsk ejerskab i fiskeriet har imidlertid været til debat i forbindelse med diskussioner af et kommende ejerskifte og salg af de konsoliderede fiskeriselskaber (Fiskerikommissionen 2009). Denne undersøgelse peger på, at sådanne eventuelle beslutninger i fermtiden kun bør tages på baggrund af en meget grundig offentlig debat.

Når det kommer til subsistensprincippet, så underbygges dennes betydning for den bredere befolkning yderligere af en næsten samtidig undersøgelse foretaget af HS analyse og Grønlands Naturinstitut som viser, at 61 % af befolkningen spiser egen fangst som hovedmåltid mindst en gang om ugen (HS analyse 2017). Denne anden undersøgelse havde desuden en noget bedre repræsentation af unge og af kvinder end denne undersøgelse har, hvilket blot underbygger subsistensperspektivet aktualitet yderligere i forhold til den bredere befolkning.

Det er før blevet fremhævet, at pengeøkonomien og subsistensøkonomien er nært forbundet; fangst og fiskeriaktiviteter forudsætter en pengeindkomst, der kan

“Nogle former for regionaløkonomiske og sociale principper kunne med fordel inddrages i fiskeriforvaltningens overvejelser og undersøges nærmere i dialog med befolkningen”

finansiere udgifterne dertil (Poppel 2002). Denne pengeindkomst kan naturligvis komme fra andre erhverv lige såvel som den kan komme fra fiskeriet og det er også en kendt sag, at personer med 'kontorjob' kan være meget aktive fritidsfisker og fangere.

Dog kan den bredere deltagelse i det kommercielle fiskeri og befolkningens adgang til grønlandsk mad være nært integreret i praksis. Fiskere kan for eksempel have en vigtig social og økonomisk rolle i at forsørge familie og venner med fisk og fangst til hverdag og til fejringen af sociale begivenheder især (Delaney et al. 2012, Jacobsen 2014; interview med Nuuk fiskere). Ved kvotekonzentration og en udfasning af småskalafiskeriet er det dermed ikke nødvendigvis *kun* de enkelte fiskere, der mister adgang til egen fangst og fiskeri.

Teoretisk set er der også en risiko for, at bredere sociale dele-netværk med fiskere i centrum kan miste eller begrænses i deres adgang til grønlandsk mad.

Denne del af undersøgelsen testede desuden nogle principper for spredningen af fiskekvoter. Resultaterne viste, at der er generel opbakning til at sikre den regionale adgang til fiskekvoter, hvor 'alle grønlandske byer og bygder skal have adgang til fiskeri i fremtiden'. I forhold til spredning af fiskekvoter generelt vandt begrundelser om fiskeriets sociale og kulturelle betydning lidt større opbakning end de økonomiske begrundelser. Samtidig blev de økonomiske argumenter for kvotekonzentration mødt med meget stor modstand. Alt dette er interessant fordi det lige præcis har været de økonomiske argumenter, der har drevet udformningen af IOK kvotesystemet. Men de økonomiske hensyn er ikke de hensyn, som vægter tungest i denne del af undersøgelsen – hverken når det gælder argumenter for koncentration eller argumenter imod spredning.

Resultaterne i dette afsnit fastslår i øvrigt, at holdninger til at sikre en vis spredning af adgangen til kvoter på ingen måde skal forveksles med en holdning der siger, at det kvotebelagte fiskeri skal være 'frit for alle' således at *alle* i Grønland frit kan forsørge dem selv og deres familier igennem fiskeriet. Princippet om frit fiskeri på fiskekvoterne blev tværtimod mødt med meget stor uenighed. Dette indikerer at der blandt befolkningen er en udbredt holdning til, at adgangen til det kvotebelagte fiskeri skal forvaltes på *en eller anden måde* i modsætning til en manglende forvaltning med fuldstændig fri adgang til alle. En holdning som i øvrigt korresponderer med fiskerilovens fokus på biologisk bæredygtighed og den samfundsvidenskabelige forskning i biologisk bæredygtig naturressourceforvaltning (Ostrom 1990)

Der er dermed ikke tale om, at den bredere befolkning eller fiskerne ikke har forståelse for selve nødvendigheden af en forvaltning, der regulerer adgangen. I

forhold til den specifikke form for forvaltning er det bare ikke det økonomiske IOK argument om at reservere adgangen til de få og reducere antallet af fiskere for at øge kvotemængden for den enkelte, som vækker størst genklang. Næsten snarere tværtimod.

I forhold diskussionen af den specifikke forvaltning er det væsentlig information, at 66 % af respondenterne enige i, at det er vigtigt at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor. Foruden et fokus på generel gennemsigtighed fra Selvstyrets side om principperne og procedurerne for kvotefordeling, så indikerer dette resultat også, at selve fordelingsprincipperne har befolkningens interesse og bevågenhed.

Denne undersøgelse har kun kradset lidt i overfladen i forhold til at teste nogle principper, der prioriterer henholdsvis økonomiske, regionale og sociale og kulturelle hensyn. De selskabsøkonomiske principper er inspireret af de dominerende tiltag i forvaltningen. De regionale og sociale og kulturelle principper er inspireret af både nyligere diskussioner i Grønland samt forvaltningsformer andre steder, hvor de står i stedet for eller supplerer IOK forvaltning – ofte med et stærkt fokus på lokal medbestemmelse, lokal udvikling og samforvaltning (som eksempler kan nævnes Alaska, Thorup Strand (Danmark), Holland og Maine (USA)).

Denne undersøgelse indikerer, at regionaløkonomiske, sociale og kulturelle principper umiddelbart vækker større genklang i befolkningen end det selskabsøkonomiske princip om at koncentrere kvoter på få enheder og det tilhørende princip om at reducere antallet af fiskere. Nogle former for regionale, sociale og kulturelle principper kunne derfor med fordel inddrages i fiskeriforvaltningens overvejelser og undersøges nærmere i dialog med fiskerne og befolkningen. Det synes under alle omstændigheder relevant, at der i valget af fordelingsprincipper ikke *kun* fokuseres på de enkelte enheders økonomiske profitabilitet.

3.8 Selvstændighed eller levevis?

Resultat: 59 % af respondenterne er meget enige i at fiskeriet skal bidrage til nationaløkonomien og den økonomiske selvstændighed. Derudover er 54 % meget enige i at fiskeriet foruden nationaløkonomien også skal bidrage til opretholdelsen af en særlig måde at leve på, der er særligt knyttet til livet i de mindre byer og bygder. 51 % mener at det foruden nationaløkonomien også skal bidrage til en særlig måde at leve på, som er knyttet til fangst og fiskeri. Princippet om at fiskeriet også skal bidrage til en mere urban livstil og ikke kun en 'traditionel livsstil' opnår en større andel neutrale besvarelser end de øvrige principper i denne undersøgelse. 45 % af respondenterne er meget enige heri.

Et sidste tema i denne undersøgelse er fiskeriets eventuelle betydning for identitet og/eller livsform i Grønland. Identitet er selvsagt en dynamisk og foranderlig størrelse og denne undersøgelse fokuserer kun på aspekter, som tidligere er blevet italesat i forbindelse med fiskeriet. Her har der især været fokus på grønlandsk selvstændighed og grønlandsk livsstil – nogle gange mest det ene fremfor det andet og andre gange begge dele på samme tid.

Når det kommer til identitet i Grønland er der et overordnet spørgsmål om økonomisk og national selvstændighed. Det industrielle fiskeri blev i 1950'erne og 1960'erne igangsat med det formål at skabe en selv bærende grønlandsk økonomi (Danielsen et al. 1998). I dag udgør fiskeriet omkring 90 % af vareeksporten. Det er dermed den vigtigste eksportøkonomiske sektor i samfundet og en vigtig brik i den grønlandske økonomi, der skal sikre grønlandsk selvstændighed på sigt. Men betyder det, at et af fiskeriets vigtigste roller i samfundet kan oversættes mere eller mindre direkte til et spørgsmål om øget selvstændighed?

Et andet spørgsmål, som også knytter sig til national grønlandsk identitet, er livstil. Da hjemmestyret blev indført i 1979 skulle fiskeriet ikke kun skabe en selv bærende økonomi, men også understøtte livet i bygderne langs kysten, da dette blev anset som en særlig grønlandsk måde at leve på (Rasmussen 1998). Betyder det, at et fiskeriets vigtigste roller fortsat er at bidrage til en livsform, der forbindes med livet i de mindre byer og bygder langs kysten?

I forhold til livstil - national eller ej - så anskues fiskeriet og fangsten anskues ofte som omdrejningspunkt for en særlig måde at leve på i det grønlandske samfund. Der er sociale og kulturelle aktiviteter forbundet med fangsten og fiskeriet som gør, at det i sig selv er med til at skabe og vedligeholde meningsfulde sociale relationer i kystsamfundene. For eksempel har det at fange og dele fangsten været med til at bekræfte og forstærke de roller og relationer, personer i en bygd har i forhold til hinanden (Dahl 2000, Nutttall 2000). Dertil kommer, at det at have adgang til og spise 'grønlandsk mad' bestående helt eller delvist af grønlandske råvarer forbindes med velvære blandt mange grønlændere (Olsen 2000). Betyder det så, at et af fiskeriets vigtigste roller er at bidrage til en særlig levevis, som er

knyttet til selve deltagelsen i fiskeri- og fangstaktiviteter og/eller konsumeringen af egen fangst?

Samtidig er Grønland også et urbaniseret samfund, hvor mange lever i de større byer og hvor langt de fleste ikke længere er direkte beskæftiget i fiskeri og fangst. Og de som er beskæftiget i fiskeriet kan også bestride kontorjob i for eksempel landets fiskeriselskaber. Betyder det, at fiskeriet i dag også i stigende grad har en 'ny' og vigtig opgave i ikke kun at bidrage til en fangst- og fiskerbaseret livstil i de mindre bosteder, men at det også skal bidrage til en mere urbaniseret livstil i de større byer?

For at undersøge befolkningen syn på disse identitetsrelaterede overvejelser om fiskeriet rolle i det grønlandske samfund formulerede undersøgelsen fire spørgsmål, der afvejer de forskellige identiteter og levevis op imod hinanden:

Det er vigtigt og realistisk, at fiskeriet kan komme til at bidrage mere til grønlandsk selvstændighed, ved at Grønlands økonomi bliver mindre afhængig af det danske bloktilskud.

/Aalisarnerup kalaallit nammineernerulernerannut tapertaasinnaanera pingaaruteqarlunilu piviusorpaluttuuvoq, taamaalilluni aningaasaqarniarneq naalagaaffimmit tapiissutinik najoqutaqarpaallaarunnaasammat

Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til en måde at leve på, som er særligt knyttet til jagt og fiskeri i stedet for kun at bidrage til den grønlandske nationaløkonomi.

/ Aalisarnerup inooriaatsimut aalisarnermut piniarnermullu attuumassutilitsigut tapertaanissaa pingaaruteqarpoq, kalaallit nunaata aningaasaqarnerinnaanut pinnani.

Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til en livsform/identitet, som er særligt knyttet til livet i mindre byer og bygder i stedet for kun at bidrage til den grønlandske nationaløkonomi.

/Aalisarnerup inooriaatsimut/kinaassutsimut illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu atuuttumut tapertaanissaa pingaaruteqarpoq, kalaallit nunaata aningaasaqarnerinnaanut pinnani.

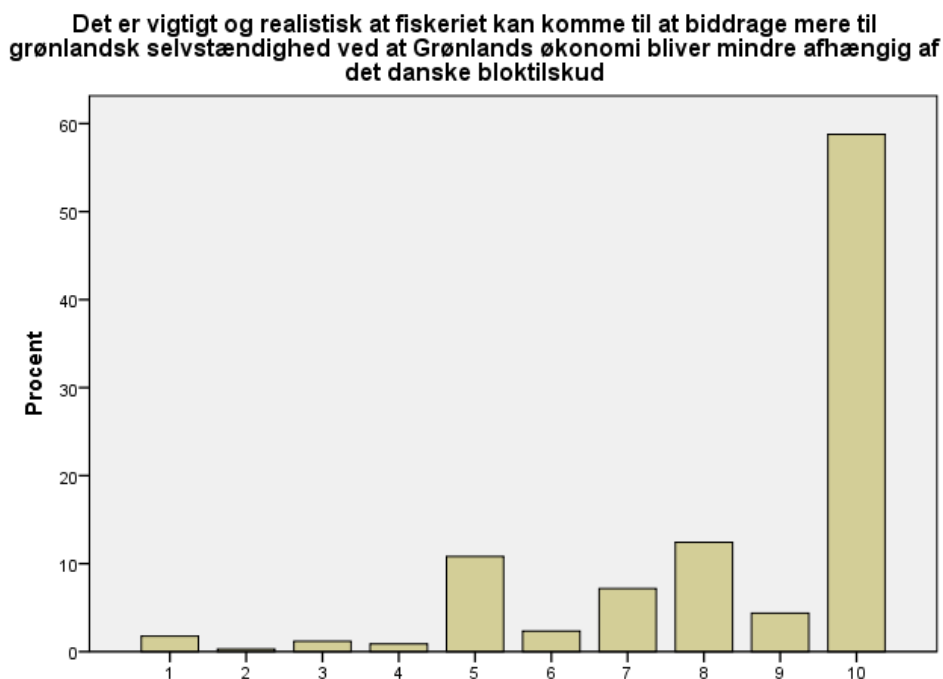
Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til de måder at leve på, som knytter sig til det moderne liv i de større byer i stedet for kun at bidrage til den traditionelle måde at leve på med fiskeri og fangst i bygderne.

/Aalisarnerup inooriaatsimut nalitsinni illoqarfinni annerusuni atuuttuni tapertaanissaa pingaaruteqarpoq, inooriaatsimut nunaqarfinni aalisarnermut piniarnermullu attuumassuteqartunut tapertaaginnarnani.

Som figur 33 til 36 nedenfor viser, så er der tale om fire udsagn der næsten ikke vækker nogen modstand: De uenige besvarelser udgør kun omkring 4 %. Men tematikken vækker ikke nær stå stor genklang som andre tematikker i denne undersøgelse (ex. 3.6 og 3.7) og de meget enige besvarelser ligger kun mellem 45 og 59%.

Figur 33 nedenfor viser, at princippet om at fiskeriet skal bidrage mere til den økonomisk selvstændighed opnår med 59 % meget enige besvarelser den største opbakning i denne del af undersøgelsen. Fiskeriets rolle kan dermed langt hen ad vejen godt oversættes til et spørgsmål om øget selvstændighed, hvis man spørger den bredere befolkning.

Figur 33

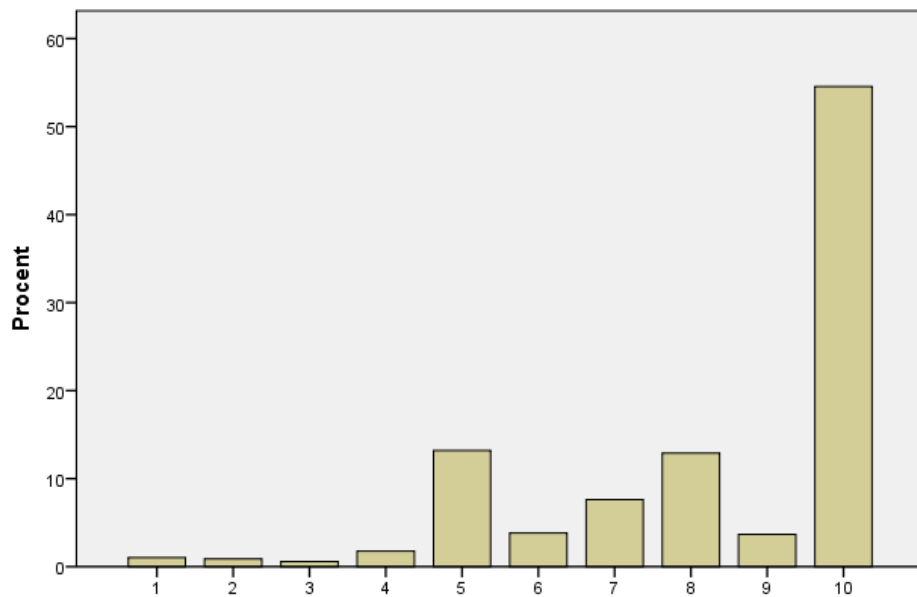

Princippet om ikke kun at prioritere den nationale økonomi, men også at prioritere en livsform/identitet som er særligt knyttet til livet i de mindre byer og bygder vækker også genklang, men lidt færre er meget enige i dette udsagn: 54 % er meget enige jf. figur 34 nedenfor. I stedet er der lidt flere neutrale holdninger, hvilket indikerer at perspektivet vækker mindre genklang end selvstændigheds-perspektivet.

Enigheden falder yderligere en smule, når spørgsmålet handler om, hvorvidt fiskeriet også skal bidrage til en særlig livsstil forbundet med fiskeri. Jf. figur 35 nedenfor er 51 % meget enige i dette perspektiv og der er lidt flere som udtrykker en mere moderat enighed. Der er dog tale om en marginal forskel imellem livstil og bygdeperspektivet og besvarelsene er næsten identiske.

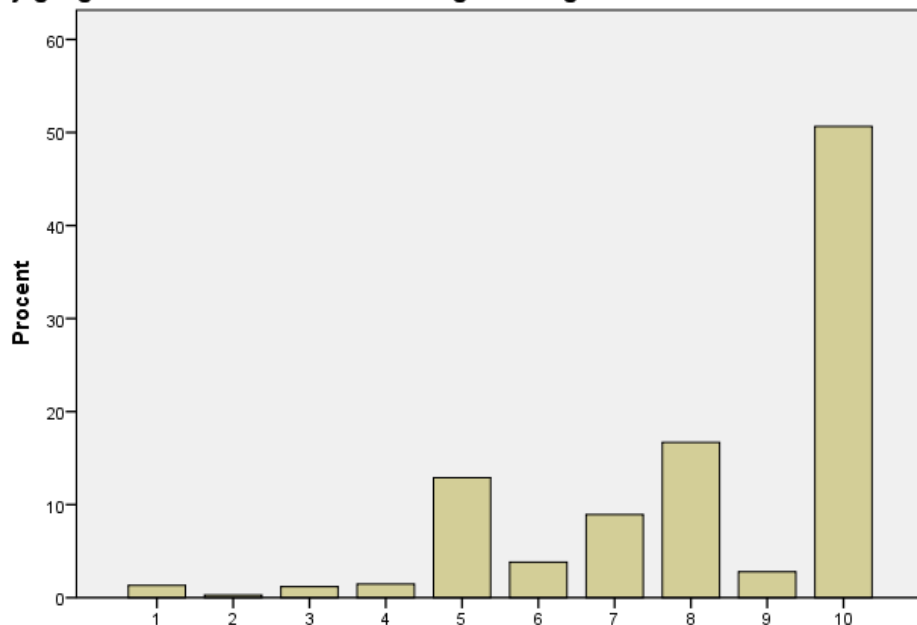
Figur 34

Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til en livsform/identitet som er særligt knyttet til livet i mindre byer og bygder i stedet for kun at bidrage til den grønlandske nationaløkonomi

Figur 35

Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til en måde at leve på som er særligt knyttet til jagt og fiskeri i stedet for kun at bidrage til den grønlandske nationaløkonomi

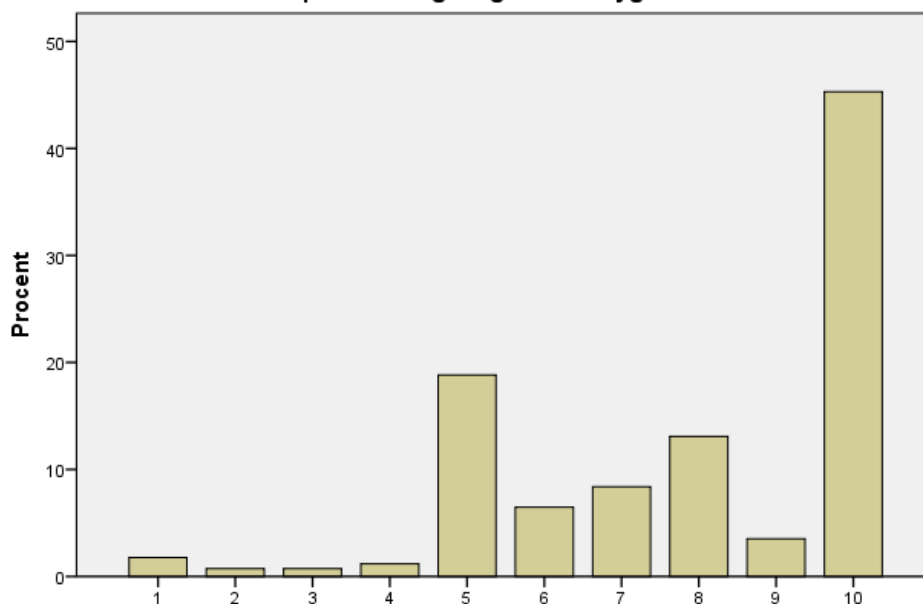

Det 'ny' princip om, at fiskeriet skal underbygge en mere moderne og urban livsform og ikke kun en traditionel, bygdebaseret livsform var det princip, der vakte mindst genklang i denne del af undersøgelsen. Jf. figur 36 er 45 % er meget enige. Dog var der ingen kritisk modstand imod perspektivet; der var blot flere neutrale og flere moderat enige besvarelser (især 6). 19 procent afgiver en neutral

besvarelse på dette spørgsmål, hvor de to andre livstilsorienterede principper ligger på 11 og 13 procent.

Figur 36

Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til de måder at leve på som knytter sig til det moderne liv i de større byer i stedet for kun at bidrage til den traditionelle måde at leve på med fangst og fiskeri i bygderne

Diskussion

Med resultaterne i dette afsnit ser det ud til, at de fleste responder genkender de mere livstils- og identitetsrelaterede diskussioner i fiskeriet. Det gælder princippet om økonomisk selvstændighed især. Dog er der stadig en væsentlig mængde neutrale besvarelser i de mere livstilsbaserede udsagn, hvilket indikerer, at disse temaer ikke altid vækker genklang og/eller opnår stærk opbakning.

Der er et bemærkelsesværdigt resultat, at der næsten ikke er nogen direkte protester (uenighed) imod at tolke fiskeriets rolle i relation til grønlandsk selvstændighed og livstil. I den forbindelse er det yderligere interessant at bemærke, at respondenterne på trods af deres lidt skæve repræsentation af den samlede befolkning lader til at mene, at fiskeriet skal kunne rumme *alle* de identitetsaspekter, der blev præsenteret i dette afsnit. Der er altså ikke nogle identiteter man umiddelbart synes skal udelukkes eller nedprioriteres. Men nogle identitetsrelaterede hensyn står stærkere end andre og selvstændigheden står allerstærkest.

Men selvom holdningerne generelt er positive, så når andelen af meget enige (10) besvarelser ikke op på og over 60 %. Og det er grundet den relative større andel af uenige besvarelser. Til sammenligning når de meget enige besvarelser op over 60%, når spørgsmålene handler om beskæftigelse, fiskeri til eget forbrug, byer og

bygders adgang til kvoter samt samfundets ejerskab af Royal Greenland (kapitel 3.4, 3.7 og 3.6).

De identitetsrelaterede spørgsmål er dermed ikke blandt de spørgsmål i undersøgelsen, som bedst formår at fange befolkningens mest positive holdninger. Det formår kun spørgsmålene om kvoter, arbejdspladser og ejerskab.

Det er derfor meget muligt, at fremtidige undersøgelser og diskussioner om fiskeriets rolle i det grønlandske samfund ikke skal fortabe sig i al for generelle overvejelser omkring identitet og livstil, hvis de skal tale til de problematikker, som betyder mest for befolkningen.

Derimod bør fremtidige undersøgelser og dialogoplæg nok holde en stram kobling til de på én gang mere daglige - men alligevel ganske principielle - betragtninger omkring ejerskab, adgang til fiskekvoter og beskæftigelse. Ud fra denne samlede undersøgelse fremstår fiskeriets økonomiske, sociale og kulturelle betydning i samfundet nemlig ikke som en afkoblet og abstrakt ide om identitet. Den synes først og fremmest at være konkret forankret i forhold som kvoter, arbejdspladser og ejerskab.

“Ud fra denne samlede undersøgelse fremstår fiskeriets økonomiske, sociale og kulturelle betydning i samfundet ikke som en afkoblet og abstrakt ide om identitet. Den synes tværtimod konkret forankret i forhold som kvoter, arbejdspladser og ejerskab”

4. Konklusion

Denne undersøgelse præsenterede resultaterne af en landsdækkende, telefonisk spørgeskemaundersøgelse foretaget i vinteren 2016. Her har et bredt udsnit af befolkningen (689 personer) vurderet hvorvidt de er enige i en række udsagn, som var beregnet til at udtrykke forskellige og ofte konkurrerende hensyn i Grønlands fiskeripolitik. 80% af respondenterne er ikke ansat i fiskerisektoren og undersøgelsen udmærker sig dermed ved, at den til giver et vist indblik i den bredere befolknings holdninger til fiskeriets samfundsmæssige betydning. I forhold til befolkningen over 17 år har undersøgelsen dog en vis underrepræsentation af yngre personer og kvinder. Et relativt højt frafald blandt de kontaktede respondenter betyder ydermere at resultaterne primært repræsenterer den del af den bredere befolkning, som *har* en holdning til fiskeripolitikken (jf kapitel 2).

De mest entydige resultater i denne undersøgelse viser, at det især er meget vigtigt for denne del af den bredere befolkning, at man altid har adgang til fiskeri til eget forbrug; at det kommercielle fiskeri skaber arbejdspladser i Grønland; at fiskeriet udføres af grønlændere samt at Royal Greenland ejes af det grønlandske samfund.

Det er ligeledes meget vigtigt for den bredere befolkning at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor. Der er modstand mod at lade alle forsørge sig selv igennem fiskeriet, men der er støtte til at sikre en geografisk spredning i adgangen til fiskekvoter så alle byer og bygder har adgang til fiskeri fremtiden. Sidst men ikke mindst er der markant modstand mod at reducere antallet af fiskere med henblik på at skabe mere fiskekvote til de enkelte fiskere og selskaber.

Undersøgelsen har desuden vist, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på op imod halvdelen af den bredere befolknings dagligdag. Men indflydelsen er størst hos de ældre generationer (40 år og over) og den varierer fra distrikt til distrikt.

5. Undersøgelsens perspektiv

Undersøgelsen har løbende diskuteret resultaterne i forhold til en række samfundsvidenskabelige og fiskeripolitiske problemstillinger. Grundet undersøgelsens egen baggrund (jf. kap 1) med fokus på de forskellige hensyn i fiskeriet og fiskeripolitikken igennem tiderne er der især én diskussion fra de fiskeripolitiske debatter, som går på tværs af de mange emner i denne undersøgelse: Diskussionen om hvorvidt fiskeriet fortsat har en regional, social og kulturel rolle at spille – eller om fiskeriet i højere grad skal hellige sig de mere drifts- og nationaløkonomiske hensyn? Skal der fremover støttes op om alle fiskeriets roller eller kun nogle?

I Grønland har der i 1990'erne såvel som i de senere år med især fiskerikommissionens betænkning (Grønlands Hjemmestyre 2009) og ændringer til fiskeriloven i 2012 været en tendens til, at fiskeriet i højere grad skulle opprioritere de mere selskabs- og nationaløkonomiske hensyn og nedtone de mere regionale, beskæftigelsesrelaterede og kulturelle hensyn. Denne tendens har dog

aldrig været entydig og i de senere år er der atter kommet et stærkere beskæftigelsesfokus i fiskeriet. IOK fiskeriet er imidlertid en realitet i to af Grønlands tre største fiskerier og virker som en drivkraft i en fortsat konsolideringsproces, der prioriterer stordriftsfordele og selskabsøkonomiske hensyn over øvrige konkurrerende hensyn. Det kystnære fiskeri, hvor flere små både udgør fiskerflåden og hvor befolkningen har relativ nem mulighed – økonomisk og licens/forvaltningsmæssigt - for at etablere sig som fiskere, er dermed sat under pres.

Det har været en styrende tese bag denne undersøgelse, at en stærk konsolidering af fiskerettigheder vil kunne ændre på den rolle som fiskeriet spiller i dag, hvor der trods alt er en relativ stor del af den grønlandske befolkning, som har mere eller mindre direkte forbindelse til fiskeriet i deres hverdag (jf kapitel 3.1). Det centrale spørgsmål i den forbindelse er, om befolkningen er enig i fordelene ved et sådan skift, hvor fiskeriets rolle i det grønlandske samfund primært vil blive at sikre profitabiliteten i et erhverv med væsentligt færre aktører, der så til gengæld måske kan sikre højere skatte- og afgiftsindtægter til landskassen?

En spørgeskemaundersøgelse som denne kan selvsagt aldrig tale på respondenternes vegne. Men undersøgelsen kan alligevel give et indblik i hvilke af en *begrænset* række *repræsenterede* principper, der vækker mest genklang, opbakning eller modstand. I den forbindelse kan undersøgelsen konkludere, at hensynet til de individuelle fiskeres og selskabers profit og investeringer vækker pæn genklang blandt respondenterne og det driftsøkonomiske hensyn er dermed et vigtigt hensyn i sig selv. Beskatningsperspektivet er endog lidt mindre centralt (jf. kapitel 3.5)

Samtidig kan man med denne undersøgelse også godt argumentere for, at respondenternes relative stærke fokus på den økonomiske selvstændighed på indirekte vis gør det relevant at fokusere på det effektiviserede og konsoliderede fiskeris nationaløkonomiske bidrag til landskassen.

På den anden side er det dog meget svært at overse den meget markante modstand imod yderligere kvotekonzentration, som kom til udtryk i denne undersøgelse (figur 29 og 30). Og det er ligeledes svært at se bort fra respondenternes meget stærke fokus på beskæftigelse og kvoteadgang. Dette tilsammen tyder på, at der blandt respondenterne er en holdning til, at fiskeriet ikke udelukkende skal bidrage til det grønlandske samfund igennem øget profit og øgede indtægter til landskassen fra et konsolideret fiskeri, men at fiskeriet stadig har en mere direkte rolle at spille rundt omkring i Grønlands byer og bygder. Subsistensprincippet – fiskeri og fangst til eget forbrug - står ligeledes meget stærkt i den bredere befolknings syn på

"Alt i alt synes denne undersøgelse derfor at indikere, at det giver mest mening at man i fiskeripolitikken bestræber sig på finde en nogenlunde lige balance imellem hensynet til selskabs- og nationaløkonomi på den ene side og byerne og bygdernes kvoteadgang, beskæftigelsen og blandingsøkonomien på den anden"

fiskeriets samfundsmæssige bidrag og det er derfor fortsat relevant at diskutere, hvordan dette princip også kan understøttes.

Alt i alt synes denne undersøgelse derfor at indikere, at det ud fra respondenternes holdninger giver mest mening, hvis man i fiskeripolitikken bestræber sig på at finde en nogenlunde lige balance imellem hensynet til selskabs- og nationaløkonomi på den ene side og så beskæftigelsen, byerne og bygdernes kvoteadgang samt blandingsøkonomien (subsistens og pengeøkonomi) på den anden.

Derudover har undersøgelsen identificeret en stærk interesse for gennemsigtighed i kvotefordelingen samt samfundsstyring og samfundsejerskab i fiskeriet. Dette tilsammen giver indtryk af, at fiskeriet i høj grad betragtes som et samfundsanliggende og en samfundsressource, i forhold til hvilken den bredere befolkning værdsætter kontrol, deltagelse og gennemsigtighed. Det kunne derfor være relevant fortsat at diskutere, hvordan disse principper kan sikres og understøttes – både i forhold til Selvstyrets fiskeriforvaltning og i forhold til Royal Greenlands virke.

På baggrund af undersøgelsens samlede resultater kunne det derfor være relevant på systematisk vis at inddrage den bredere befolkning i fiskeriforvaltningen og i diskussionerne af blandt andet kvoteforvaltningens og produktionens design. Baseret på de metodiske erfaringer fra denne spørgeskemaundersøgelse (jf. kapitel 2) er det dog forventeligt, at befolkningens interesse for at engagere sig i fiskerispørgsmål vil variere fra person til person. I den forbindelse kunne man måske starte med at lave pilot-forsøg med borgerinddragelse på fiskeriområdet i de distrikter, hvor en særlig høj andel af den almene befolkning mener, at fiskeriet påvirker deres dagligdag. I henhold til denne undersøgelse drejer det sig om Upernavik, Kangaatsiaq, Uummannaq, Maniitsoq, Paamiut og Ilulissat (jf. kapitel 3.1).

Spørgeskemaet

Del 1: Baggrund

- 0 *Hvor gammel er du?* (skriv) / Qassinik ukioqarpit? (allakkit)
- 1 *Er du mand eller kvinde?* (skriv) / Arnaavit iml. angutaavit? (allaguk)
- 2 *Hvor bor du?* (skriv) / Sumi najugaqarpit? (allaguk)
- 3 *Boede du i* (NAVN på nuværende bosted) *i perioder af din barndom?* / Meeraaninni (maana najukkavit aqqa allaguk) najugaqarfigisarsimaviuk?
- 1 Ja Aap
- 2 Nej Naagga
- 4 *Hvad er dit normale arbejde/erhverv?* (Respondent svarer og HS analyse kategoriserer) / Nalinginnaasumik suna inuussutissarsiuutigaaajuk? (Akissutai HS-p immikkoortitissavai)
- 5 *Hvilken uddannelse har du?* (Respondent svarer og HS analyse kategoriserer) / Ilinniarsimasat sunaava? (Akissutai HS-p immikkoortitissavai)
- 6 *A) Arbejder du indenfor fiskerisektoren?* / Aalisakkanik tunissassiornermik suliaqarpit?
- 1 Ja Aap
- 2 Nej Naamik
- B) Hvis ja: Hvor arbejder du normalt?* / Angersimagukku: Nalinginnaasumik sumi sulisarpit?
- 1 *Ombord på kystnært fartøj* / Aalisariummi sinerissamut qanittumi aalisartartumi
- 2 *Ombord på havgående fartøj* / Aalisariummi avaataasiortumi
- 3 *På fabrik* / Suliffissuarmi
- 4 *I administration* / Allaffimmi
- 5 *Andet. (Skriv)* / Alla. (Allaguk)

Del 2: Holdninger til udsagn

Imm.2: Oqaatigisanut qanoq isumaqarneq

(Forslag til introduktion: I det følgende vil du blive præsenteret for forskellige udsagn, som siger noget om fiskeriets forvaltning og dets **mulige** rolle i det grønlandske samfund. Vi vil gerne høre DIN mening om udsagnene) (Aallarniutissatut siunnersuut: Tulliuttuni isummanik tusarlerneqassaati, aalisarnerup aqunneqarneranut inuiaqatigiinnullu qanoq **sunniuteqarsinnaaneranut** tunngasunik. Oqaatigineqartunut ILLIT isummatit tusarusuppagut)

Hvor enig eller uenig du er i følgende udsagn på en skala fra 1 til 10. 1 er meget uenig, 5 er hverken enig eller uenig og 10 er meget enig. Du kan også vælge ved ikke. Oqaatigineqartut tullinnguuttut qanoq isumaqatigitigaagit 1-imiit 10-mut. 1 isumaqatiginngitsorujussuara, 5 arlaanaalluunniit isumaqatiginagulu isumaqatiginngilara, aammalu 10 isumaqatigisorujussuara.

7 *Det er vigtigt at man lytter mere til biologernes anbefalinger når fiskekvoterne skal fastsættes. / Aalisagartassat aalajangersarneqaleraangata uumasunik ilisimatuut tusaaniarneqarnerunissaat pingaaruteqarpoq.*

8 *Det er vigtigt at man lytter mere til fiskernes mening og erfaringer når fiskekvoterne skal fastsættes. / Aalisagartassat aalajangersarneqaleraangata aalisartut tusaaniarneqarnerunissaat pingaaruteqarpoq.*

9 *Det er vigtigt, at fiskeriet giver høje skatteindtægter til landskassen i stedet for at øge overskuddet hos fiskerne og fiskeriselskaberne. / Aalisarnerup nunatta aningaasaqarneranut akileraarutininik annertuumik pissarsiffiginissaa pingaaruteqarneruvoq, aalisartut aalisarnermillu ingerlatseqatigiifiit annertunerusumik iluanaaruteqarnissaannit.*

10 *Det er vigtigt, at fiskeriet giver stort overskud til de enkelte fiskere/selskaber så de har råd til investeringer i stedet for at øge skatter og afgifter til landskassen. / Aalisarnerup aalisartunut/ingerlatseqatigiiffinnut annertuumik sinneqartoortaanissaa pingaaruteqarpoq, taamaalilluni aningaasaliinissaminut akissaqarniassammata, nunap karsianut akileraarutininik akitsuutinillu anertusaaneq pinnagu.*

11 *Det er vigtigt at Grønland har meget store fiskeselskaber, som kan være konkurrencedygtige på det globale fiskemarked i stedet for at eksporten går gennem en masse små selskaber der selv handler med de udenlandske fiskeeksportører. / Kalaallit Nunaat aalisarnermik ingerlatseqatigiinnik angisoorsuarnik peqarnissaa pingaaruteqarpoq nunarsuarmi aalisakkanik tunisassioortunut unammillersinnaasunik, piginneqatigiiffeerarpassuarnit nunani allani aalisakkanik namminneq tuniniaasartunut taarsiullugu.*

12 *Det er vigtigt, at samfundet og fiskeriet fokuserer på at skabe arbejdspladser dér hvor det bedst kan betale sig i stedet for at skabe dem der, hvor der tilfældigvis er mest arbejdsløshed. / Pingaaruteqarpoq inuiaqatigiit aalisarnermillu sammisallit akilersinnaasuni suliffinnik pilersitsinissaat, nalaatsornerinnakkut suliffissaaleqiffiit pilersinnagit.*

13 *Det er vigtigt at alle skal have lov til at fiske frit inden for de rammer fiskekvoterne giver så alle mennesker får mulighed for at forsørge sig selv og deres familier igennem fiskeriet. / Kikkut tamarmik pisassiissutit iluanni killeqanngitsumik aalisarsinnaanissaat pingaaruteqarpoq, kikkulluunniit namminneq ilaqquttatillu aalisarnikkut napatissinnaaqullugit.*

14 *Det er vigtigt at fiskeriet fokuserer på at skabe fuldtidsbeskæftigelse i Grønland i stedet for at sende uforarbejdet fisk ud af landet, selv om dette giver et større økonomisk udbytte. / Aalisarnermik suliallit nunatsinni ataavartumik suliffiusinnaasunik pilersitsinissaanik aallussinerunissaat pingaaruteqarneruvoq aalisakkat suliareqqitaanngitsut avammut nassiunnerannit, tamakku iluanaarutaanerugaluarpataluunniit.*

15 *Det er vigtigt at fiskeri og fangst kan foregå på deltid, således at det kan kombineres med andre erhverv. / Aalisarnej piniarnerlu saniatigooralugu ingerlanneqarsinnaaner at pingaaruteqarpoq, taamaalillutik suliffinnut allanut tapertaasinnaaniassammata.*

16 *Det er vigtigt at der skabe arbejdspladser på land i stedet for at have produktionen ombord på fiskefartøjer. / Nunami suliffissanik pilersitsinissaq pingaaruteqarneruvoq aalisariutini tunisassiornerminngaanniit*

17 *Det er vigtigt at borgere i Grønland altid har adgang til at fiske til eget forbrug uden begrænsninger ud over fredningstider. / Kalaallit Nunaanni innuttaasut nammineq nerisassaminnik sukkulluunniit killilersorneqaratik, eqqissisimatitsineq eqqaasanngikkaani, aalisarsinnaaner at pingaaruteqarpoq.*

18 *Det er vigtigt og realistisk, at fiskeriet kan komme til at bidrage mere til grønlandsk selvstændighed, ved at Grønlands økonomi bliver mindre afhængig af det danske bloktilskud. / Aalisarnerup kalaallit nammineernerulernerannut tapertaasinnaanera pingaaruteqarlunilu piviusorpaluttuuvog, taamaalilluni aningaasaqarniarneq naalagaaffimmit tapiissutinik najoqqutaqarpaallaarunnaasammata*

19 *Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til en måde at leve på, som er særligt knyttet til jagt og fiskeri i stedet for kun at bidrage til den grønlandske nationaløkonomi. / Aalisarnerup inooriaatsimut aalisarnermut piniarnermullu attuumassutilitsigut tapertaanissaa pingaaruteqarpoq, kalaallit nunaata aningaasaqarnerinnaanut pinnani.*

20 *Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til de måder at leve på, som knytter sig til det moderne liv i de større byer i stedet for kun at bidrage til den traditionelle måde at leve på med fiskeri og fangst i bygderne. / Aalisarnerup inooriaatsimut nalitsinni illoqarfinni annerusuni atuuttuni tapertaanissaa pingaaruteqarpoq, inooriaatsimut nunaqarfinni aalisarnermut piniarnermullu attuumassuteqartunut tapertaaginnarnani.*

21 *Det er vigtigt, at det grønlandske samfund ejer og styrer fiskekvoterne i stedet for fiskerne eller fiskeriselskaberne. / Aalisagartassat pisassiisutaasartut inuiaqatigiinnit pigineqarlutillu aquunneqarnissaat pingaaruteqarpoq, aalisartunit iml. aalisarnemik ingerlatseqatigiinnit aquunneqarlutillu pigineqaratik.*

22 *Det er vigtigt at antallet af fiskere reduceres således, at der er mere fiskekvote til de enkelte fiskere eller selskaber. / Aalisartut ikilisarnissaat pingaaruteqarpoq, aalisartut ataasiakkaat ingerlatseqatigiiffiillu amerlanerusunik pisassinneqartarnissaat anguniarlugu.*

23 *Det er vigtigt, at adgangen til fiskekvoter spredes til flere i samfundet så det kan gavne fleres økonomi. / Pisassiisutaasartut inuiaqatigiinni siammarneqarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalillutik inuit amerlanerusut aningaasarsiornerannut iluaqusiissammata.*

24 *Det er vigtigt, at fiskekvoterne samles hos nogle få fiskere og selskaber for derved at skabe nogle økonomisk stærke aktører i fiskeribranchen, der kan fiske dygtigt og effektivt.* / Aalisagartassiissutaasartut aalisartunut ingerlateqatigiiffinnullu ikittunut eqiterunneqarnissaat pingaaruteqarpoq, taamaalilluni aalisanermik sammisallit aningaasaqarnikkut nukittuut aalisakkerillaqissut pikkorissullu pigineqalissammata.

25 *Det er vigtigt, at adgangen til fiskekvoter spredes til flere i samfundet fordi fiskeri har social og kulturel betydning i Grønland.* / Aalisagartassiisarnerup inuiaqatigiinni amerlanerusunut siammarnissaa pingaaruteqarpoq, aalisarneq Kalaallit Nunaanni kultoorikkut inooqatigiinnikkullu annertuumik sunniuteqarmat.

26 *Det er vigtigt, at fiskekvoter fiskes af grønlandske personer og selskaber og ikke tildeles udenlandske fiskeriselskaber.* / Aalisagartassiissutit kalaallinit ingerlatseqatigiinillu kalaaliusunit aalisarneqarnissaat pingaaruteqarpoq, ingerlatsivinnit nunanit allaneersunit aalisarneqaratik.

27 *Det er vigtigt at det grønlandske samfund ejer Royal Greenland i stedet for at det privatiseres.* Royal Greenlandip inuiaqatigiinnit kalaallinit pigineqarnissaa pingaaruteqarpoq privatinit pigineqalernani.

28 *Det er vigtigt at alle af Grønlands byer og bygder har adgang til fiskekvoter i fremtiden, i stedet for at fiskeriet koncentrerer på få byer.* / Kalaallit Nunaanni illoqarfiit nunaqarfiillu siunissami aalisakkanik pisassinneqatarnissaat pingaaruteqarneruvoq, illoqarfinnut ikittuinnarnut tunniuttarnagit.

29 *Det er vigtigt for befolkningen at vide, hvem der får tildelt fiskekvoter og hvorfor.* / Aalisagartassiissutaasartut kikkunnut agguaanneqartarnerat soorlu innuttaasunit paasineqarnissaa pingaaruteqarpoq.

30 *Det er vigtigt at samfundet og fiskeriet fokuserer på at skabe arbejdspladser i de mindre byer og bygder, hvor der er et særligt behov.* / Inuiaqatigiit aalisarnermillu suliallit pingaartittariaqarpaat illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu immikkut pisariaqartitsisuni suliffissanik pilersitsinissaq.

31 *Det er vigtigt at fisken bearbejdes ombord på fartøjer, da det giver det bedste økonomiske resultat for fiskeren eller fiskeriselskabet.* / Aalisakkat aalisariutini suliarineqarnissaat pingaartuuvoq, taamaalilluni aalisartunut ingerlatsivinnullu pitsaanerpaamik aningaasatigut pissarsissutaassammata.

32 *Det er vigtigt at fiskeriet bidrager til en livsform/identitet, som er særligt knyttet til livet i mindre byer og bygder i stedet for kun at bidrage til den grønlandske nationaløkonomi.* / Aalisarnerup inooriaatsimut/kinaassutsimut illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu atuuttumut tapertaanissaa pingaaruteqarpoq, kalaallit nunaata aningaasaqarnerinnaannut pinnani.

33 *Det er vigtigt at fiskerne og fiskeselskaberne ejer og styrer fiskekvoterne i stedet for det grønlandske selvstyre.* / Aalisakkanik pisassiissutit aalisartunit aalisarnermillu ingerlatseqatigiifinnit pigineqarnissaat aquunneqarnissaallu pingaaruteqarpoq, Namminersorlutik Oqartussanit aquunneqaratik pigineqaratillu.

34 *Jeg mener, at fiskeripolitikken har meget stor indflydelse på det samfund jeg lever i.* / Aalisarnermut politikki inuiaqatigiinnut inuuffigisannut annertoorujussuarmik sunniuteqartoq isumaqarpunga.

35 *Jeg mener, at fiskeripolitikken har direkte indflydelse på min dagligdag.* / Aalisarnermut politikki ulluinnarni inuuninnut toqqaanartumik sunniuteqartartoq isumaqarpunga.

Litteratur

AHDR -II (2014) *Arctic Human Development Report: Regional Processes and Global Linkages*. J. N., Larsen, and G. Fondahl (Eds.) Copenhagen: Nordic Council of Ministers

Copenhagen Economics 2013. Fiskeriets økonomiske fodaftryk i Grønland. <https://www.copenhageneconomics.com/dyn/resources/Publication/publicationPDF/8/248/0/Fiskeriets%20%C3%B8konomiske%20fodaftryk%20i%20Gr%C3%B8nland.pdf>

Dahl, Jens (2000) *Saqqaq. An Inuit Hunting Community in the Modern world*. University of Toronto press.

Danielsen, M.T., T. Knudsen og O. Nielsen (1998) *Mål og strategier i den grønlandske erhvervsudvikling*. Sulisa A/S.

Delaney, Alyne (2016) The neoliberal reorganization of the Greenlandic coastal greenland halibut fishery in an era of climate and governance change. *Human Organization*. Vol. 75 (3); 193-203.

Delaney, Alyne, Rikke Becker Jacobsen og Kåre Hendriksen (2012). *Greenland halibut in Upernavik: A preliminary study of the importance of the stock for the fishing populace. Rapport. Aalborg Universitet* ([http://vbn.aau.dk/files/72423753/FINAL.Upernavik GreenlandHalibut SIA.final.1.pdf](http://vbn.aau.dk/files/72423753/FINAL.Upernavik%20GreenlandHalibut%20SIA.final.1.pdf))

Eythorsson, Einar (1996) Coastal communities and ITQ management. The case of Icelandic fisheries. *Sociologia Ruralis* 36 (2): 212-223.

Eythorsson, Einar (2000) A decade of ITQ management in Icelandic fisheries: consolidation without consensus. *Marine policy* 24; 483-492

Fiskerikommissionen. 2009. *Fiskerikommissionens betænkning. Grønlands Hjemmestyre. Februar 2009*. http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Fangst%20og%20fiskeri/DK/Udgivelser_FA_Fiskerikommissionens%20bet%C3%A6nkning_Februar%202009_DK.pdf

Friis, P og Rasmus Ole Rasmussen (1989) The development of Greenland's main industry – the fishing industry. NORS papers no 6. Publications from the Institute of geography, socio-economic analyses and computer science. Research report no 67. Roskilde University Centre.

Grønlands Hjemmestyre (2009) *Fiskerikommissionen. Fiskerikommissionens betænkning. Februar 2009* (http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Fangst%20og%20fiskeri/DK/Udgivelser_FA_Fiskerikommissionens%20bet%C3%A6nkning_Februar%202009_DK.pdf)

Grønlands Selvstyre (2012) Muligheder for klimatilpasning i fiskeri- og fangererhvervet. Status og handlemuligheder. Departement for boliger, infrastruktur og trafik (Klima- og energikontoret= og departementet for fiskeri, fangst og landbrug. August 2012.

Gullestrup, Hans, Magrethe Sørensen og Henning Schwerdtfeger (1976). Lokalsamfundsundersøgelsen i Grønland. Uviklingsproblemer i grønlandske bygder. Sammenfattende rapport. Nyt fra samfundsvidenskaberne 40. København, Trykteknik A/S

Hedeholm, Rasmus, Rikke Becker Jacobsen og Einar Eg Nielsen (2016). Learning from 'apparent consensus' in TAC disputes: Exploring knowledge overlaps in LEK and genetic categorization of Atlantic cod. Marine Policy 69; 114-120.

Heilmann, Anna (2004) 'Greenland – By Anna Heilmaan i Sloan' side 45-60. I: Leslie et al. (2004) Women's participation in decision-making processes in Arctic fisheries resource management. Arctic Council 2002-2004. Norfold. Forlaget Nova.

Hendriksen, Kåre, Rikke Becker Jacobsen og Alyne Delaney (2011). Forvaltningen af det kystnære fiskeri efter hellefisk og de svære spørgsmål. Kronik i Sermitsiaq 30/9-2011. (<http://www.natur.gl/fisk-og-skaldyr/fisk/hellefisk/forvaltningen-af-det-kystnaere-fiskeri-af-hellefisk-og-de-svaere-spoergsmaal/>)

Holm, Petter, Jesper Raakjær, Rikke Becker Jacobsen og Edgar Henriksen (2015). Contesting the social contracts underpinning fisheries – lessons from Norway, Iceland and Greenland. Marine policy. 55; 64-72.

HS analyse 2017. Befolkningen om Grønlands Naturinstitut. En interviewundersøgelse om befolkningens holdning til Naturinstitutets formidling. Grønlands Naturinstitut. Ikke publiceret.

Høst, Jeppe E. (2012). Captains of finance, An inquiry into market-based fisheries management. Ph.D afhandling ved det Humanistiske fakultet. Københavns universitet. Grafisk – Københavns Universitet.

Jacobsen, Rikke Becker, Rasmus Hedeholm, Dominique Robert og Laura Wheeland (2017, in press). "Sustainable fisheries". Kapitel 6.4 i Adaptation Actions for a Changing Arctic. Perspectives from the Baffin bay and davis Strait region. AMAP.

Jacobsen, Rikke Becker (2014). Torskene ved Nuuk. Fortalt fra fiskerperspektiv. Interviewrapport.

Jacobsen, Rikke Becker og Jesper Raakjær (2012) A case of Greenlandic fisheries co-politics: power and participation on Total Allowable Catch policy-making. Human Ecology 40 (2); 175-184.

Jacobsen, Rikke Becker (2013a) Power and participation in Greenlandic fisheries governance. The becoming og problems, selves and others in the everyday politics of meaning. Ph.D. afhandling fra Aalborg Universitet (http://vbn.aau.dk/files/168273047/PhD_thesis_Rikke_Becker_Jacobsen.pdf)

Jacobsen, Rikke Becker (2013b) Small-scale fisheries in Greenlandic planning – the becoming of a governance problem. *Maritime Studies* 12; 2.

Jacobsen, Rikke Becker og Jesper Raakjær (2013) Who defines the need for fishery reform? Participants, discourses and networks in the reform of the Greenlandic fishery. *Polar Record* 50 (255): 391-402.

KNR 27 april 2017. "Rapport: reform af fiskeriet vil betyde langt større indtjening". <http://knr.gl/da/nyheder/reform-af-fiskeriet-vil-betyde-langt-st%C3%B8rre-indtjening>

KNR 17 oktober 2016. "Ekspert: Redegørelse kan ikke bruges som grundlag for prioritering" <http://knr.gl/da/nyheder/redeg%C3%B8relse-kan-ikke-bruges-som-grundlag-prioritering>

KNR 19 oktober 2016. Ekspert: Politikere har prioriteret de større byer. <http://knr.gl/da/nyheder/politikere-har-prioriteret-de-st%C3%B8rre-byer>

Naalakkersuisut 2015. Et trygt arbejdsmarked. Beskæftigelsesstrategi 2015. Departement for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel. http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Arbejdsmarked/DK/Beskaeftigelsesstrategi_DK_01102015.pdf

Nuttall, Mark. 2000. Choosing Kin. Sharing and subsistence in a Greenlandic hunting community. In: Schweitzer, P. (ed.): *Dividends of Kinship: meaning and uses of social relatedness*. Routledge, London.

Olsen, Natuk Lund (2000) Kalaalimernit – en immateriel kulturarv. *Tidsskriftet Grønland* 3 (58); 218-227. Det grønlandske selskab.

Ostrom, Elinor (1990) *Governing the commons. The evolution of institutions for collective action*. Cambridge university Press. New York.

Ounanian, Kristen (2016) *In place of fishing. Coastal communities in transition*. Ph.d afhandling. Faculty of Engineering and Science. Aalborg Universitet. Aalborg University Press.

Poppel, Birger (2002) Are subsistence activities in the Arctic a part of the reality of the market economy, or is the market economy a part of a subsistence based mixed economy? i: *Cultural and social research in Greenland. Selected essays 1992-2010*. Ilisimatusarfik. Forlaget Atuagkat.

Rasmussem, Rasmus Ole (1998) *Managing resources in the Arctic: problems in the development of fisheries*. Roskilde Universitet. Working paper no. 135

Snyder, Hunter, Rikke Becker Jacobsen og Alyne Delaney (under udgivelse). Pernicious Harmony: The Paradox of Greenland's Small-Scale Fisheries and the FAO Voluntary Guidelines for Securing Small-Scale Fisheries. I Svein Jentoft et al.: Unpacking the voluntary guidelines for securing sustainable small-scale fisheries – from rhetoric to action. Mare publication series. Springer.

Sørensen, Margrethe (1975). Lokalsamfundsundersøgelsen i Grønland. Kangamiut. Påtvungne udviklingsproblemer i en grønlandsk bygd. Nyt fra samfundsvidenskaberne 39. København, Trykteknik A/S

Wilson, Douglas Clyde, Jesper Raakjær Nielsen og Poul Degnbol (eds.) (2003). The fisheries co-management experience. Accomplishments, challenges and prospects. Kluwer Academic Publisehers. Fish and Fisheries Series 26